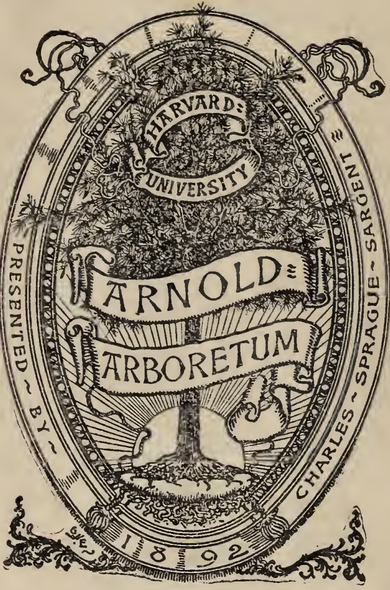
3 2044 107 267 007

R. FRIEDLÄNDER & SOHN
Buchhandlung
Berlin N.W. 6.
11. Carlstrasse 11.

Ex libr. P. Eduardi Jos.

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ ΒΟΤΑΝΙΚΟΝ

SPECIMEN

INAUGURALE,

Biblioth. Löwenburg.

AUCTORE

FRANCISCO JOSEPHO

LIPP,

FRIBURGENSI BRISGOJO

Schol. Piar.

VINDOBONÆ,

TYPIS JOANNIS THOMAE DE TRATTNERN,
CAES. REG. AVLAE TYPOGR. ET BIBLIOP.

MDCCLXV.

Mch. 1910
22016

Naturalis quum ſcientia trium Regnorum Fundamentum ſit omnis Diætæ, Medicinæ, Oeconomiæ tam privatæ, quam ipſius Naturæ.

Omnes res creatæ ſunt Divinæ Sapientiæ & Potentiæ teſtes, divitiæ felicitatis humanæ; ex harum uſu bonitas Creatoris; *ex pulchritudine* ſapientia Domini; *ex œconomia in* Conſervatione, Proportione, Renovatione *potentia* Majeſtatis *elucet. Earum itaque indagatio ab hominibus ſibi relictis ſemper æſtimata; a vere eruditis & ſapientibus ſemper exculta; perverſe doctis & barbaris ſemper inimica fuit.* V. Linné Syſt. Nat. de Imperio naturæ ſub finem.

EN-

ENCHIRIDIUM BOTANICUM

SISTENS

DELINEATIONEM PLANTÆ

CARL. V. LINNÉ,

DEFINITAM, EXEMPLIS ET FIGURIS

ILLUSTRATAM.

COLLEGÆ DILECTISSIMI!

Sapientia, divinæ particula auræ, ſummum eſt attributum hominis ſapientis. Primus ſapientiæ gradus eſt res ipſas noſſe. * *Proxime ad illum libello hocce Vos ducere ſpero. Ille mole parvus* linguam *tradit* botanicam, *ejusdemque uſum: quam callentes, Regni vegetabilis cognitionem etiam marte proprio, facili negotio, abſque magiſtro intra anni ſpatium Vobis comparare poteſtis.*

Probe equidem memini pleraque in Philoſophia botanica Perill. V. Linné declarata haberi: verum eadem ita interſperſa ſunt aliis, quæ captum Tironis, duce deſtituti ſuperant, nec illi erudiendo, ſed jam botanico, artis regulas limitesque perſpecturo, ſcripta ſunt. Atqui cujusvis non eſt ea ſolum, quæ ſibi qua Tironi quadrant, ſeligere. Unde nullus mirabar hos, botanicis rebus nunquam prælibatis, librum laconicum legentes tædio affici, illos patientia ſufficienti haud munitos, ſtudium temporis ſucceſſu amœniſſimum prorſus deſerere.

Qua ratione hæc amoveri poſſent impedimenta, dudum jam penſitavi, quod factu optimum mihi videbatur; ſi ea ſolum Tironi addiſcenda offerrentur, quæ ſimplicem plantarum cognitionem concernunt.

Atque hæc ipſa, ni fallor, ſunt termini Botanicis recepti: ad horum intellectum facilem præſentis diſſertationis ſcopus tendit, quam abſque metu, ut plagiarii notam incurram, quod pleraque contentorum cel. Linnæo debeat, in mutui amoris ſignum Vobis offero, veſtro commodo et uſui exſtituram certo confiſus.

Ordinem ſervavi integrum, quo terminorum botanicorum elenchum, ad exactam plantæ delineationem formandam

* V. Linné Syſt. Nat. edit. X.

dam ſyſtematis naturæ parti II. præfixum propoſuit auctor, & ſeorſim ob inſigne commodum, quod & Tironi & Botanico præſtat, in Svecia ſæpius jam recudi curavit: prout Cl. D. Dr. Wilke *Svecus, botanicus in ſcholis Linnæanis enutritus me certiorem reddidit; quem diſcendi zelus ex ſeptemtrione in diſſitas adeo terras noſtras hoc anno duxit, cui ſvavi amicitiæ vinculo jungi mihi licuit; qui ad hanc diſſerendi materiem primus anſam & approbationem contulit.*

Methodus eſt eadem, quam Veſtrum multi ex ore Cel. D. Roberti Lavgier *veſtri in Botanicis chemicisque Profeſſoris ſæpius jam percepiſtis; qui ipſe deſiderio meo annuit; ut iſtud Enchiridium proprios in uſus confectum Vobis ſiſterem, quo, quemadmodum ego plerosque terminos absque multo labore aut tædio memoriæ veſtræ tanto facilius imprimere, eandem pro lubitu refricare poſſitis.*

Igitur perſpectis utcunque terminis illico ad exercitium Vobis perveniendum eſt, ad ipſam ſcilicet vegetabilium determinationem; ad quam viam pandet ſyſtema, quo ut Filo ariadneo Labyrinthum *adeo vaſtum facile ingredi, tuto permeare, læti ditesque egredi valetis; eo relicto aut omnino ſpreto, neutiquam.*

Sequamini, quodvis arridet, ſyſtema genuinum * artificiale „*Parum refert; qua methodo poteſtis pervenire „ ad genera facillima via. Iſta reliquis præferenda eſt, „ quæ certiore tramite ſecurius ad ea ducit; quæque ma- „ xime univerſalis eſt. Vix enim credo facili adeo natos „ eſſe memoria; ut abſque ſyſtemate, genera tenere que- „ ant. Methodus itaque erit viæ dux. - - - Non quidem „ nego æque dari claſſes naturales ac genera naturalia; „ non nego, quin methodus naturalis & noſtræ & omni- „ um inventarum methodis longe præferri deberet, ſed ri- „ deo omnes methodos naturales hactenus exclamatas, & „ in me defenſionem provocatus ſuſcipio, quod nulla, ne*

* Thes. I.

„ *unica claſſis, antea data, in ullo ſyſtemate, naturalis „ ſit, quamdiu iſta genera, iſtique characteres, qui jam ſunt, „ ſub iisdem militant. Facile eſt maximam notorum ge- „ nerum partem ad ſuas claſſes naturales amandare, at eo „ difficilius reliqua. Nec ſperare fas eſt, quod noſtra „ ætas ſyſtema quoddam naturale videre queat, et vix ſe- „ ri Nepotes. Attamen plantas noſſe ſtudemus; ideoque „ interim artificiales aſſumendæ ſunt claſſes & ſuccedaneæ* „ Perill. V. Linné Præf. in gen. plant. ed. 5. n. 9.

Ad confirmandam hancce veritatem non poſſum non verba addere Cl. Gleditſchii *Viri in botanicis conſummati, qui anno priori vere ſolidum ſyſtema botanicum in lucem edidit:* „ *Perfectionem enim naturalis exoptatiſ- „ ſimi ſyſtematis*, (id quod tamen ſero veniens ali- „ quando dies forſan revelabit) *ne exſpectare hiſce tem- „ poribus unquam ſum auſus. Interim tamen egregie fal- „ luntur quidam, rebusque diſcentium minus bene conſu- „ lere videntur, qui omnia ſyſtemata artificialia nauſean- „ tes, ſerio contendunt:* „ Artis Tirones vera clave ad „ methodum naturalem nondum detecta, omni ſyſtema- „ te facilius carere poſſe, immo potius debere, quam „ ſuccedanea quadam methodo uti „ *quam ob rem nec „ me multum commovent hujus ſortis critici oſtentatores, „ qui nihil unquam pariunt; cum tamen ſemper parturiunt.* „ (*Præfat. in memorat. ſyſt. ſuum p. X.*)

Interea ſi ingenue verum fateri mihi experto per Vos licet: palam dicendum mihi eſt, quod certiori tramite ſecurius nullum me hucusque ſyſtema duxerit aliud, quam Linnæanum; quod huic ipſi, quidquid hujus ſcientiæ poſſideo, unice in acceptis referre debeam.

Cum ad exercendam artem accincti eſtis, in determinatu facilioribus, ſeu iis tirocinium Vobis ponendum eſt, quæ floris fructusque partes manifeſtas gerunt; quales pleræque in annexo cathalogo recenſitæ plantæ ſunt.

Appoſui illis botanice appellatis nomina officinalia, ut adhuc magis laborem veſtrum levarem: dum de menſe

in

in menſem a rhizotomis per pharmacopolas plantas officinis receptas conquiritis, easque primum juxta annexum nomen ſyſtematicum examinatis, & cognitas Vobis redditis; ſic tempore breviſſimo terminos maxime familiares, viamque planiſſimam habebitis, ut ad Genera alia ignota obvia facillime perveniatis.

Si huic diſcendi methodo eam ſimul operam jungatis, ut in horto botanico Regio ſplendidiſſimo collegiis attenta mente ſedulo interſitis, ſpondeo Vobis: tanto breviori temporis intervallo tunc illum Vos adquiſituros eſſe habitum, ut oblatam quamque plantam flore fructuque inſtructam, nondum viſam hactenus nec auditam ſyſtematis adminiculo intra momentum dignoſcere valeatis.

Libri botanici, queis ſucceſſu temporis ad majorem perfectionem adſpirantes haud carere poteſtis, ſunt: Aurea * Linnæi genera plantarum, *ad characteres naturales plenarie intelligendos neceſſaria;* Species plantarum *ejusdem, quæ Synonyma ſelecta locum &c. indicant; tum illius* Philoſophia botanica, *qua ſine intima hujus ſcientiæ nunquam penetratis.*

Quæ de utilitate Botanices in ſalutem proximi, commodum publicum privatumque redundante ad animos veſtros excitandos multa Vobis deprædicem, non video: Vosmet ipſos mecum magnorum ei inſudantium Virorum exemplis, Imperatorum Regumque factis in Botanices incrementum, ac bonum publicum ſumptibus, de eadem abunde convictos eſſe confido.

Id ſane certo certius eſt, ſi praxim in loco quodam unicus exerceat Medicus: cum ſanitati tum hominum, tum animalium illis in uſum cedentium invigilari ſatis non poſſit, invigilare illum ſatis non poſſe, ni eorum æque, quæ ſanant, quam eorum, quæ utriusque vitam aut conſervant aut deſtruunt, cognitionem realem ſeu phyſicam poſſideat. Docti rerumque naturalium gnari pharmacopæi

* Cel. Frid. Gmelin otia botan. in Prodr. Flor. Leyd. Adriani V. Royen.

ſæpe nimis deſiderantur : cujus enimvero tunc intereſt pharmacopœæ, ut bene inſtructa ſit, curam habere? Nonne Medici Phyſici, rerum naturalium ſcientia imbuti? Sæpe regio quædam plantas incolas nutrit, quæ aliis ex regionibus magnis ſumptibus conquirendæ, a Medico Botanico jam detectæ in pauperum ſolatium, ſanationem, quod recentes haberi poſſint, certiorem uſuvenirent. Medici genuini botanici eſt, diſpenſatoriorum brancam urſinam *calefacientem ex emollientium claſſe expungere.* * *Ille veris Botanices principiis inſtructus novit plantas, aliis, non niſi difficulter magnove pretio habendis, ſuppares viribus inquilinas in officinam loci peritiæ ſuæ concrediti ducere* ** *venena absque periculo ex artis theoria diſcernere, damna præcavere, nata facilius abigere. Sufficiant hæc, plura alii otio reſervata ſunto.*

Facilius in urbe, in qua plures Medicos, per conſequens etiam aliquos huic ſcientiæ addictos reperire eſt, inſcius Botanices Medicus toleratur, qui nomine medicamenti, quod probum alii, ultra ſapientes, invenerunt, contentus, verbis vim eſſe intellexerit. Aſt non omnis poliatrum, multi in diſſitis locis Topoiatros agunt.

Hinc Vobis Dilectiſſimi! iterum iterumque, amœniſſimæ, utiliſſimæque Botanices ſtudium, ceu Hiſtoriæ Naturalis partem veſtra in poteſtate præ reliquis poſitam, Medico adeo neceſſariam, enixe commendo. Utamini hocce Enchiridio, quod ad manifeſtationem Gloriæ DEI, ſalutem proximi, veſtrum commodum ſcientiæque incrementum cedere vehementer opto. Valete.

DE-

---

* *Heracleum Spondylium* loco *acanthimollis* ſeu *brancæ urſinæ* (veræ italicæ, non niſi in curioſorum hortis cultæ) inter emollientes herbas receptum eſt in officinis et, quod magis deteſtandum eſt, a Medicis ipſis toleratum, iis tamen, qui botanicen neſciunt, vel non curant. (Cel. Scopoli Flor. Carniol. p. 330. edit. 1.)

** Felices agricolæ bona ſi ſua norint.

DELINEATIO PLANTÆ.

I. THEORIA.

Quum primo huic capiti, quoad ſcopum, commentaria addere ſupervacaneum ſit; quod ea æque parum intelligerentur a Tirone, nulla adhuc plantarum cognitione imbuto, ac illa, quæ in compendio Theoria præſefert; quod eadem in gratiam Botanici aut deſcribentis, aut Profeſſoris quadam ſuper planta differentis unice conſignata ſit. Igitur ipſa philoſophia deſuper conſulenda eſt. Pauca ſolum declarabo, quæ Tironi ſufficere videntur.

Syſtema eſt deſcriptio atque diſpoſitio vegetabilium ſecundum certas notas, ſeu characteres, ab ipſo Creatore ſingulis impreſſos, per V. adpropriata membra, ſcilicet *Claſſis*, *Ordo*, *Genus*, *Species*, *Varietas*, reſolvens, ignota brevi manifeſtans, oblivioni data momento revocans.

Claſſis eſt primæ diviſionis totius ſyſtematis membrum, in denominatione vegetabilis mutum.

Ordo eſt diviſio claſſis, ut claſſis ipſa ſyſtematis, infinita, pariter muta. Aliquando in ordines minores ſeu ſubalternos reſolvitur; ſi amplior exiſtat.

Genus, ordini ſubjectum, nomine generico proprio ſonorum, unam vel plures comprehendens ſpecies.

Species nomine generico proprio & ſpecifico, ſeu hujus loco & compendii cauſſa triviali, ſonora, eſt forma propria, in principio creationis indita, per propagationem ſeminalem ſibi ſimilis ſervata.

Varietas eſt mutatio ſpeciei inconſtans a cauſſa quacunque occaſionali. Uti *Homo europæus*, & *affer*, *Vacca rubra & nigra*, *Gallina plumis æqualibus vel criſpis*, *Malva criſpa*, *Cynara aculeata & non aculeata* C. B.

II. DESCRIPTIO.

RADIX.

1. RADIX eſt pars plantæ, qua ad locum natalem adjungitur.

2. *Duratione* eſt
   annua, quæ cum caule quotannis perit: *Gramina* plurima.
   biennis, quæ primo anno vegetat, altero fructificat & perit.
   perennis, quæ productione novarum gemmarum (166.) quotannis novam herbam profert: *Glechoma hederacea*, *Viola odorata.*

3. *Figura.*
   a) *Fibroſa*, quæ conſtat tantum radiculis fibroſis, ceu filamentis.
   ramoſa, f. 130. quæ in laterales ramos dividitur.
   fuſiformis, f. 129. eſt oblonga, craſſa, attenuata. *Daucus*, *Paſtinaca.*
   præmorſa, eſt deorſum truncata, nec attenuato apice terminata: *ſcabioſa ſucciſa*, *Plantago.*

4. b) *repens* f. 131. quæ longe ſub terra excurrit, & radiculas hinc inde dimittit: *Triticum repens* (radix graminis off.)
   articulata, internodiis geniculata, vel hinc inde internodiis incraſſata: *Convallaria polygonatum*, *Triticum repens.*
   dentata, acumina recta brevia radicis conſiſtentia ſpatio remota habens.

5. c) *glo-*

5. c) *globoſa* : *Braſſica rapa.*
tuberoſa f. 128. quæ ſubrotundis conſtat corporibus in faſciculum collectis: *Pæonia* , *Helianthus* , *Solanum tuberoſum* , (ſ. eſculentum.)
faſcicularis, colligens filamenta (radiculas) recta parallela approximata: *Orchis abortiva*, *Ranunculus ficaria.*
palmata longitudinaliter in plures partes ſubæquales diviſa verſus ortum , ubi cohærent in unum ; *Orchis latifolia maculata.*
6. d) *bulboſa*, gaudens ſubſtantia ſingulari molliuſcula , ſucculenta : *Allium ſativum*, *cepa.* (165.)
granulata , conſtans granis bulboſis, numeroſis: *Saxifraga granulata.*

TRUNCUS.

7. PARS plantæ ex radice exſurgens , fructificationem aut & ſimul folia proferens.
8, *Specie*
caulis , truncus proprius herbæ elevat folia fructificationemque.
culmus f. 114. truncus proprius graminis , elevans folia , fructificationemque.
ſcapus f. 113. truncus univerſalis , elevans fructificationem , nec folia. *Convallaria majalis* , *Hyacinthus botryoides*, *Tuſſilago farfara.*
ſtipes, truncus proprius palmis , filicibus , fungis, baſis frondem (24.) exſerens.
9. *Duratione.*
herbaceus, quotannis, aut bienniis periens.
ſuffruticoſus, *fruteſcens*, ſi ſtirps , ſeu planta caulem per hyemem ſervet , et in eo germinet. *Solanum dulcamara.*
fruticoſus , ſi plures ab una radice duriores & humiliores caules prodeant.
arboreus , ſi ſingularis craſſus , & in magnam proceritatem ſurgat.
ſolidus, conſtans ſubſtantia continua ſolida.
inanis, nulla ſubſtantia , vel nonniſi maxime poroſa cellulari repletus.
fiſtuloſus , formans cavum cylindricum. *Conium maculatum*, *Phellandrium aquaticum* , *Arundo.*

10. *Men-*

10. *Menſura*

a) ſecundum longitudinem: Tab. X. P. *pariſini*. A. *anglicani*, S. *ſuetici* pedis $\frac{1}{4}$

linearis (linea una menſuræ pariſinæ, eſt lunulæ longitudo ab unguis radice verſus unguem extenſa.

unguicularis (lineæ 6., ſiue uncia $\frac{1}{2}$).

pollicaris (uncia una paris.), eſt longitudo aut diameter extimi articuli pollicis.

palmaris (unciæ 3. paris.) diameter 4. digitorum transverſorum parallelorum dempto pollice.

ſpithameus (unciæ 7.), qui æquat ſpatium inter apicem pollicis & indicis extenſum.

dodrantalis (unc. 9.) æquans ſpatium inter apicem pollicis & digiti minimi extenſum.

pedalis (unc. 12.), comprehendens ſpatium a flexura cubiti ad baſin pollicis.

orgyalis (pedes 6.), valens hexapodam, ſeu humanam altitudinem, menſuram inter manus expanſas.

proportio ad folia, reliquasque partes ejusdem individui.

b) ſecundum craſſitiem:

exprimitur *ſimili notiſſimo*, v. c. *pollicis*, *femoris*, *capitis humani*.

11. *Directione*

a) *erectus*, adſcendens recta: *Verbaſcum thapſus.*

ſtrictus, nec minimum a recta deflectens firmus.

laxus, ex debilitate, vel gracilitate flexilis, nutans.

obliquus, oblique ſe erigens, rectus cæterum.

adſcendens, cum quadam curvitate ſucceſſiva ab horizonte ſuperiora verſus recedens.

declinatus, prius adſcendens, dein terram verſus ſe flectens, flexionis angulo patentiſſimo inſtar carinæ naviculæ; *Potentilla aurea.*

incurvatus, *inflexus*, dum primum erectus. dein arcuatur. *Nutans*, parte reflexa perpendiculariter pendula.

diffuſus, ramis patentibus: *Fumaria officinalis.*

procumbens, horizontaliter ſuper terram: *Anagallis arvenſis*, *Vinca minor.*

decumbens, primum paulo erectus, dein ſuper terram extenſus.

ſtoloniferus, ramo gemifero radices agente. novamque herbam producente: *Ajuga reptans*, *Viola odorata.*

12. b) *ſarmentoſus*, ſubnudus, ſubrepens, absque radiculis hinc inde demiſſis: *Vitis vinifera*, *Clematis vitalba.*

ra-

radicans, ramis radices proferens f. 112. *Hedera helix.*
repens f. 131. radiculas hinc inde exſerens procumbendo ſuper terram: *Potentilla anſerina*, *Lyſimachia nummularia.*

13. c) *Geniculatus*, internodiis interruptus: *Gramina*, *Galeopſis tetrahit.*
flexuoſus, horſum vorſum flexus: *Solanum dulcamara.*
ſcandens adſcendendo ad vicina corpora, plantas &c. tenaculis ſe ſuſtentans. *Clematis vitalba*, *vitis*, *hedera helix.*
Volubilis f. 115. ſpiraliter adſcendens per ramum alienum.
Siniſtroſum ☾, ſecundum ſolem vulgo f. 115. *Humulus lupulus* *Lonicera periclimenum.*
dextrorſum ☽, contra motum ſolis: *Convolvulus*, *Phaſeolus.*
ſi te in centro ſpiræ conſiſtere, & meridiem reſpicere concipias.

14 *Figura.*
a) *teres*, qui cylindricus eſt inſtar baculi.
ſemiteres ad cylindricum accedens.
compreſſus, ut utrinque longitudinaliter planus ſit.
anceps, angulos duos opponens inſtar gladii ancipitis: *Convallaria polygonatum.*
3—10. *angulatus*, præcedentis ſpecies: *Vaccinium myrtillus.*
acutangulus, angulis ſcindentibus.
obtuſoangulatus, margiæ angulato obtuſo.
obſoleteangulatus, ſi anguli vix manifeſti.

15. b) *tri—tetra—penta—hexa—poly-gonus*, ſeu *tri—quadr—quinq—ſex—mult-angularis* ex numero angulorum prominentium, æqualiter a ſe diſtantium.
tri—quadri—quinqui—queter
3 — 4 — 5 — latera plana obtinens.

16. *Veſtitu*
nudus, deſtitutus foliis, ſquamis, ſtipulis, aliisque excreſcentiis: ſæpe (non abſolute) reſpective ad aliam ſpeciem ita dicitur.
aphyllus, foliis carens.
foliatus, foliis inſtructus.
ſquamoſus, foliolis ſquamas referentibus: *Lilium.*
imbricatus foliis vel foliolis. uno alterum, tegentibus, vel uno alteri inſtar tegularum tecti, incumbentibus: *Tuſſilago farfara.*

17. Sa-

17. *Superficie.*
a) *ſuberoſus.* extus qualitate ſuberis.
rimoſus, rimas agens cortice.
tunicatus, conſtans cortice, tunica quaſi ſuperaddita tecto.
18. b) *lævis* ſuperficie æquali.
ſtriatus, ſulcis, vel coſtis ſuperficialibus exiguis diſtantibus ſecundum longitudinem notatus.
ſulcatus, ſulcis profundis, latis, excavatis exaratus.
19. c) *glaber*, ſuperficie polita, nuda.
ſcaber, punctis rigidiuſculis eminentibus exaſperatus: *Cannabis*, *Humulus lupulus*.
muricatus. ſpinis non pungentibus munitus: *Fagi ſylvaticæ* fructus.
tomentoſus, villis intertextis vix conſpicuis tectus; unde ſæpius albidus: plantæ marinæ, & campeſtres ventis expoſitæ: *Anemone pulſatilla*, *Verbaſcum thapſus*.
villoſus, pilis mollibus conſpicuis pubeſcens. *Teucrium chamæpithys*.
hiſpidus, ſetis rigidis aſperſus: *Crepis fœtida*.
aculeatus, f. 123. aculeis (84.) munitus: *Roſa*, *Berberis*.
ſpinoſus f. 121. ſpinis (85.) armatus: *Prunus ſpinoſa*.
urens: *Urtica*.
20. d) *ſtipulatus*, ſtipulis (68.) f. 118. b. auctus. *Papilionaceæ* ſeu *Leguminoſæ* pleræque: *Amygdalus perſica*, *Polygonum perſicaria*.
membranatus, *alatus*, membranis longitudinalibus inſtructus: *Scrophularia aquatica*.
bulbiferus, corpuſcula bulboſa proferens: *Allium ſcorodopraſum*, *Allium carinatum*, in umbella; *Ranunculus ficaria* in axillis ad ramulorum exortum.
21. *Compoſitione*
a) *enodis*, *æqualis*, qui continuus eſt, nec nodis nec geniculis interceptus.
ſimpliciſſimus, *ſimplex*, continuata ſerie verſus apicem extenſus.
integer, non diviſus, ſimpliciſſimus ramis vix ullis.
22. b) *articulatus* conſtans *articulis* f. 114. qui ſunt intervalla juncturis, nodisve (geniculis) diſtincta.
prolifer, ex apicis centro emittens tantum ramos; cætera ut in integro. *Pinus*.
dichotomus f. 116. bifariam ſemper diviſus: *Valeriana locuſta*.

brach-

brachiatus f. 117. ramis decuſſatim oppoſitis : *Mercurialis annua.*

23. c) *ſubramoſus*, ramis perpaucis ;
ramoſus, ramis multis ;
ramoſiſſimus, ramis plurimis absque ordine gravidus.
virgatus, ramis tenuibus, flexilibus, copioſis, fere faſciculatis præditus : *Betula alba*, *Antirrhinum geniſtifolium.*
paniculatus, paniculæ (103.) modo diviſus.
faſtigiatus, cum ramos ita attolit in faſciculum, ut ſuperne æquales altitudine evadant, acſi horizontalier detonſi eſſent.
patens, ſi trunci plures ad radicem enati angulis acutis a ſe divergunt.
divaricatus, oppoſitus *coarctato*, caulibus pluribus ad terram enatis a ſe maxime diſtantibus.

24. RAMIS
a) *ſtructura caulis*, unde emergunt.
ſtructura frondis f. 108. quæ eſt trunci ſpecies coadunata ex ramo, folio & ſæpius fructificatione filicibus & palmis propria : *Aſplenium ſcolopendria*, *Filix officin.*

25. b) *alternis*, cum unus poſt alterum, tanquam per gradus exit.
diſtichis, ſi utrimque e regione ſolum oriuntur.
ſparſis, ubi plures absque ordine prognaſcuntur.
confertis, cum ita copioſi, ut truncum occupent totum, vix relicto, ſpatio contrarii *remotis.*
oppoſitis, cum duo per paria decuſſatim e regione in trunco collocantur.
verticillatis, cum plures quam duo verticillatim truncum ambiunt.
ternis, *quaternis*, *quinis*, *ſenis*, *ſeptenis*, *octonis*, qui ſpecies numeri verticillatorum ſunt : *Aſperula odorata*, *Galium.*

26. c) *erectis*, qui ad angulum acutiſſimum trunco adſtant.
coarctatis, cum multi ſecundum longitudinem accumbunt trunco, vel angulis acutiſſimis prodeuntes in directione ſua pergunt.
divergentibus, prioribus oppoſitis, quorum diſtantia juxta extenſionem increſcit.
divaricatis, ſine ordine, angulisque maximis a ſe invicem diſcedunt : *Cucubalus bacciferus.*
deflexis, curvatis ita, ut extremitate ſua inferiores fiant.

refle-

reflexis, *inflexis*, cum extremitate introrſum ad truncum vergunt.
retroflexis, contrario modo extrorſum.
fulcratis, ubi deflexi ita, ut ad terram vel radicem usque deſcendant: *Ficus*.

27. d) *Altitudine* caulis.
longis, qui caulem longitudine ſuperant.
brevibus, qui caule minores.
patentibus, qui ad angulum acutum exeunt.

F O L I A.

28. Sunt partes vegetationis cauli vel radici appoſitæ.

29. DETERMINATIONE

Loco.

radicalia, e radice; *caulina* e caule; *ramea* f. 90. e ramis enaſcuntur.
axillaria, ex *axillis*, ſcilicet ramum inter & caulem ex angulo prodeunt ſupra; *ſubaxillaria* infra.
floralia f. 91. ad florum exortum inſeruntur, vel & ipſis pedunculis adhærent, perſiſtentia ſua a bracteis caducis diſtincta.
ſeminalia f. 88. quæ primo ex ſemine emergunt, caduca.

30. *Numero* 1., 2. 3. *pauca*, *plurima*, *numeroſa*, *numeroſiſſima*.

31. *Situ*.

a) *alterna* (25.) f. 88. ad 90.
diſticha (25.): *Pinus abies*.
bifaria, ſi diſticha, angulo recto orta, recta ſe extendunt.
faſciculata f. 107. ſi plura diſtincta ex eodem puncto prodeunt: *Pinus larix*.
ſpecies: *bina*, *terna*, *quaterna*, *quina* &c.
imbricata f. 106. ſi conferta & erecta (33.) ut invicem ſe quoad partem tegant.
confluentia, cum diſtincta, baſim verſus acuto angulo connaſcuntur.
approximata, exiguo ſpatio inter ſingulorum exortum relicto
remota, priorum contraria.

32, b) *oppoſita* f. 82. ad 86. 103. cum caulina folia duo per paria e regione collocantur.
decuſſata, ſunt oppoſita ita, ut planta verticaliter inſpecta folia quadri-fariam vergant.

ſtella-

ſtellata, *verticillata* f. 101. 102. cum folia plura quam duo verticillatim (in eadem altitudine) caulem ambiunt.

ſpecies : *terna* , *quaterna* , *quina* , *ſena* , *octona* pro numero ſtellatorum: *Aſperula odorata.*

33. *DIRECTIONE*

a) *erecta*, *arrecta* f. 83. quæ ad angulum acutiſſimum cauli aſſident.

ſtricta, augent rectorum, ſeu recta extenſorum ſignificationem.

rectiſſima, idem notant.

rigida, ob firmitatem vix flexilia.

appreſſa , cauli ſecundum totam longitudinem valde arcte accumbunt, ſeu cum diſcus folii approximatur cauli.

patentia f. 84. contraria prioribus, ſeu recta ad angulum acutum aſſident.

horizontalia f. 85. angulo recto a caule diſcedunt.

aſſurgentia , arcuatim erecta , ſeu primum declinata , verſus apicem demum erecta.

inflexa, *incurva* f. 82, dum ſurſum arcuantur verſus caulem.

reclinata f. 86. quæ deorſum curvantur , ut apices fiant baſi inferiores.

reflexa, *recurvata*, oppoſita inflexis.

revoluta f. 87. quæ deorſum revolvuntur.

dependentia, quæ terram recta apice ſpectant.

34. b) *obliqua* , cum baſis cœlum, apex horizontem reſpicit: *Fritillaria.*

adverſa, quæ latus non cœlo, ſed meridiei obvertunt.

verticalia, *obverſa*, quorum baſis anguſtior ita, ut baſis concipiatur, ubi nunc apex. e. g.

obverſe ovata , obverſe cordata ſ.
verticaliter — , verticaliter — ,

loco *obverſe* ponitur ſimpliciter *ob* ,
ſicut loco *fere* ponitur *ſub*; ſic :

obovata , *ſubovata*
— *cordata* , — *cordata.*

reſupinata , cum folii interior ſeu ſuperior pars (alias caulem ſpectans) terram , inferior (averſa) cœlum ſpectat.

35. c) *ſubmerſa*, *demerſa* , infra aquæ ſuperficiem.

natantia , in aquæ ſuperficie.

radicantia , quæ radices agunt.

36. *INSERTIONE*
a) *petiolata* f. 93. ſi petiolus (62.) annectitur folio ad marginem baſeos.
peltata f. 92. ſi petiolus (non margini ſeu baſi) diſco folii inſeritur: *Tropæolum majus.*

37. b) *ſeſſilia*, ſi folia petiolo careant, & immediate cauli annectantur.
adnata f. 94. cum ampliori baſeos ſuperficie annectuntur.
connata f. 98. ubi folia oppoſita (32.) inter ſe connata in unum.
decurrentia f. 95. ſi baſis folii ſeſſilis dein ultra baſin extendatur deorſum per caulem.
amplexicaulia f. 96. ſi baſis folii undique ambiat latera caulis transverſim.
ſemi—vel ſub—amplexicaulia a prioribus gradu minore differunt: *Hyoſcyamus niger.*
perfoliata f. 97. ſi baſis folii undique cingat transverſim caulem: *Bupleurum rotundifolium* (ſ. perfoliata off.)
vaginantia f. 99. ſi baſis folii format tubum cylindricum, ramum veſtientem: *Gramina.*

38. STRUCTURA
Figura
a) *Orbiculatum* f. 1. cujus diameter longitudinalis & transverſalis æquales, peripheria circinata.
ſubrotundum f. 2. cujus figura orbiculato proxime accedit,
ovatum f. 3. cujus diameter longitudinalis ſuperat transverſalem, baſi ſegmento circuli circumſcripta, apice vero eodem anguſtiore.
ovale, *ellipticum* f. 4. cujus diameter longitudinalis ſuperat transverſalem, ſuperiore & inferiore extremitate anguſtiore.

39. b) *oblongum* f. 5. cujus diameter longitudinalis aliquoties ſuperat transverſalem, & utraque extremitas ſegmento circuli anguſtior.
parabolicum f. 110. cujus diameter longitudinalis ſuperat transverſalem, & a baſi ſurſum anguſtatur in ſemiovatum.
cuneiforme f. 45. cujus diameter longitudinalis ſuperat transverſalem, & ſenſim deorſum (verſus baſim) anguſtatur.
ſpatulatum f. 109. cujus figura ſubrotunda, baſi anguſtiore lineari elongata.

40. c)

40. c) *rotundatum*, quod angulis privatur.
lanceolatum f. 6. eſt oblongum utrimque ſenſim verſus extremitatem attenuatum.
ſubulatum f. 8. eſt inferius lineare; verſus apicem vero ſenſim attenuatum.
lineare f. 7. eſt æquali ubique latitudine; interdum utraque extremitate tantum anguſtatur.
acerofum f. 105. eſt lineare perſiſtens: *Pinus*, *Juniperus*, *Taxus*.

41. *Angulis*
integrum, angulis & ſinubus carens.
triangulare, *quadrangulare*, *quinquangulare* } cum tot anguli prominentes ambiunt diſcum.
deltoideum f. 58. rhombeum eſt ex 4. angulis, e quibus laterales minus a baſi diſtant, quam reliqui; *Populus nigra*.
rhombeum, cujus 4. latera parallela æqualia: *Chenopodium vulvaria*.
trapeziforme, cujus latera nec æqualia, nec parallela.

42. *Sinubus*
a) *cordatum* f. 10. eſt ovatum (38.), baſi excavatum, deſtitutum angulis poſticis.
reniforme f. 9. eſt ſubrotundum (38.) baſi excavatum, angulis deſtitutum.
lunatum, f. 11. eſt ſubrotundum (38.) baſi excavatum, angulis poſticis notatum.
ſagittatum f. 13, eſt triangulare (41.), baſi excavatum, angulis poſticis inſtructum.
haſtatum f. 15. eſt triangulare (41.), baſi lateribusque excavatis, angulis patulis.
panduræforme: eſt oblongum (39.), inferne latius, lateribus coarctatum.

43. b) *fiſſum* f. 16. eſt diviſum ſinubus linearibus; marginibusque rectis.
2—3—5*fidum*, *multi—fidum* } ſpecies fiſſi a numero ſinuum.
lobatum f. 17. 19. eſt diviſum verſus medium in partes diſtantes, marginibus convexis.
2—3—4—5—*lobum* a numero loborum.
obſolete lobatum, ſi lobati læve veſtigium monſtret.
partitum f. 28. eſt diviſum uſque ad baſin.
2—3—4—5—*multi-partitum* a numero diviſionum.
palmatum f. 22. eſt longitudinaliter in partes plures ſubæquales diviſum verſus baſin, qua tamen cohærent in unum.

lyratum f. 76. eſt transverſim diviſum in lacinias ita, ut ſuperiores majores ſint, & inferiores remotiores.

pinnatifidum f. 23. eſt transverſim diviſum laciniis horizontalibus oblongis.

ſinuatum f. 25. quod lateribus ſinus dilatatos admittit.

laciniatum f. 24. varie ſectum in partes, partibus itidem indeterminate ſubdiviſis.

ſquarroſum, ſi laciniæ in omnem partem divaricantur.

44. *Margine*

a) *integerrimum* f. 42. cujus margo extimus integer absque omni crena eſt.

crenatum f. 38. cujus margo angulis neutram extremitatem reſpicientibus ſecatur.

obtuſe f. 36. obtuſis } angulis
acute f. 35. acutis }

duplicate f. 33. angulis ipſis rurſus eodem modo ſectis.

ſerratum f. 31. quod angulis acutis imbricatis (16.) extremitatem reſpicientibus notatur.

duplicate, ut in priori.

ciliatum, f. 50. cujus margo ſetis parallelis longitudinaliter obvallatur.

dentatum f. 30. quod acumina horizontalia folii conſiſtentia ſpatio remota habet.

ſpinoſum, quod margine exit in acumina duriora, rigida, pungentia.

cartilagineum f. 34. cujus margo cartilagine, a ſubſtantia folii diverſiſſima, firmatur.

45. b) *repandum*, f. 29. cujus margo angulis, ejusque interjectis ſinubus circuli ſegmento inſcriptis terminatur.

lacerum, quod margine varie ſectum eſt, ſegmentis difformibus.

eroſum f. 21. cum folium ſinuatum (43.) margine ſinus alios minimos obtuſos adquirit.

dædaleum; (*Dædalus*) ingenio fabræ celeberrimus artis. Ovid.

46. *Apice*

a) *obtuſum* f. 40. quod terminatur quaſi intra ſegmentum circuli.

emarginatum f. 45. quod terminatur crena.

retuſum f 46. quod terminatur ſinu obtuſo.

præmorſum, quod obtuſiſſimum terminatur inciſuris inæqualibus.

truncatum, quod linea transverſali deſinit.

47. b)

47. b) *acutum* f. 41. quod terminatur angulo acuto.
acuminatum f. 42. quod terminatur apice ſubulato (40.).
cuſpidatum, eſt acuminatum, ſed acumine (non folii conſiſtentia) rigidiuſculo.
mucronatum, ſpecies prioris, ſed acumine longiori pungente.
cirrhoſum f. 72. 73. quod terminatur cyrrho (76.)

48 *Superficie*
a) *pagina ſuperiore*, quæ caulem ſuperiorem reſpicit, ni folium tortum ſit.
inferiore, quæ caulem inferiorem ſeu radicem & terram ſpectat: hæc aliis quoque *pars prona l. averſa* audit.
nudum, excreſcentiis piloſis, verrucoſis &c. deſtitutum.
glabrum, quod ſuperficie lævi eſt absque omni inæqualitate.
nitidum, quod præ glabritie nitet.
lucidum, vitri inſtar, major præcedentis gradus,
coloratum, quod alium colorem, quam viridem induit: *Amaranthus tricolor.*

49. b) *nervoſum* f. 53. cum vaſa ſimpliciſſima absque ramulis extenduntur a baſi verſus apicem.
trinerve &c. vaſis tribus &c. eiusdem ſpecies.
triplinerve, cum tria vaſa ſingula ſtatim alia tria apice ſuo exporrigunt.
enerve, quod hujus ſpeciei vaſis caret.
lineatum, quod lineas diſtinctas exhibet, (nec tamen profundas, nec eminentes).
ſtriatum, cum lineæ ſuperficiales excavatæ, longitudinales, parallelæ inſcriptæ ſunt.
ſulcatum f. 60. quod angulis numeroſis totidemque interjectis ſinubus longitudinaliter exaratur.

50. c) *Venoſum* f. 52. cum vaſa diſcurrentia evadunt ramoſiſſima, & anaſtomoſes nudo oculo exhibent.
rugoſum f. 51. cum venæ foliorum contractiores evadunt, quam diſcus, ut interjecta ſubſtantia adſcendat.
bullatum, naſcitur ex rugoſo, cum diſcus (non ambitus) multiplicetur, ut inter rugas adſcendat ſubſtantia inſtar conorum ſubtus concavorum.
lacunoſum, quod inſcriptas foveas habet.
avenium, cum vaſis ramoſis caret.

51. d) *punctatum*, quod punctis excavatis adſperſum eſt.
papilloſum f. 54. quod tegitur punctis veſicularibus.
papuloſum tuberculis, ſæpe coloratis, farctis exaſperatum.

viſcidum, humore (non fluido) tenaci oblinitum.

52. e) *villoſum*, quod pilis mollibus pubeſcit.

tomentoſum f. 48. villis intertextis vix conſpicuis tegitur; unde ſæpius albidum. uti plantæ campeſtres ventis expoſitæ.

ſericeum, quod villis intertextis conſpicuis tectum.

lanatum; ſericeum villis attactu & aſpectu rudioribus albeſcentibus.

barbatum, villis pilisve prolixis confertis, fere faſciculatis inſtar barbæ hirci.

piloſum f. 47. pilis diſtinctis elongatis.

ſcabrum, cum tubercula rigidiuſcula per diſcum folii ſparguntur.

hiſpidum f. 49 cum ſetæ rigidiuſculæ fragiles diſcum folii exaſperant.

aculeatum, cum acumina pungentia, rigida occupant diſcum.

ſtrigoſum, gradu majori hiſpidum.

53. *Expanſione*

planum, quod utramque ſuperficiem ubique parallelam gerit.

canaliculatum f. 61. ex ſulco profundo ſecundum totam longitudinem excavatum in dimidiatam fere cylindrum.

concavum, cum margo folii arctior, quam ut diſcum circumſcribat, unde deprimitur diſcus.

convexum, quod in diſco magis elevatum eſt.

cucullatum, cujus latera baſin verſus arcte connivent, ſuperne explicata: *Geranium africanum.*

plicatum f. 37. cum diſcus folii verſus marginem ad angulos adſcendit & deſcendit.

undatum, *undulatum*, cum diſcus folii marginem verſus convexe adſcendit & deſcendit.

criſpum f. 39. ſi peripheria folii evadit major, quam diſcus admittit, ut undulatum fiat (*Obſ.* folia criſpa omnia monſtroſa ſunt.)

54. *Subſtantia*

a) *membranaceum*, quod inter utramque ſuperficiem nulla evidenti pulpa ſcatet.

ſcarioſum aridum, alias quid cicatricibus hinc inde exaſperatum, ut eſt liber albus *Betulæ albæ* (vulgaris).

gibbum, quod utramque ſuperficiem facit convexam mediante copioſiore pulpa.

teres f. 62. quod maximam partem cylindricum eſt.

de-

depreſſum, quod in diſco magis deprimitur; quam ad latera.

compreſſum, quod a lateribus marginalibus comprimitur, vt ſubſtantia folii major fiat, quam diſcus.

carinatum, ſi pars prona (48.) diſci prominet longitudinaliter.

55. b) *compactum*, quod ſubſtantia firma, ſolidaque conſtat.

tubuloſum, quod interne (ſi detruncetur) cavitatem habet.

pulpoſum, quod interne molli pulpa repletum: *Succulentæ*, *Sedum*.

carnoſum, quod interne firmiori fere carnoſa pulpa refertum, inſtar pomi.

56. c) *triquetrum* f. 59. cujus tria latera longitudinalia plana ſunt in folio ſubulato.

anceps, quod duos angulos prominentes longitudinales diſco convexiore admittit.

lingulatum, *linguiforme*, eſt lineare carnoſum obtuſum, ſubtus convexum margine ſæpius cartilagineo.

enſiforme, eſt anceps a baſi verſus apicem attenuatum: *Iris pſeudacorus*.

ſubulatum f. 8. eſt inferius lineari teres, at verſus apicem ſenſim attenuatum.

* hocce farctum eſt, illud (40.) planum, vix farctum.

acinaciforme f. 56. eſt compreſſum, carnoſum, altero margine convexo anguſto, altero rectiore craſſiore.

dolabriforme f. 57. eſt compreſſum, ſubrotundum obtuſum, extrorſum gibbum, acie acuta, inferne teretius.

57. *Menſura*

relativa *breviſſimum* / *longiſſimum* } reſpectu caulis articulive.

abſoluta (10.)

58. *DURATIONE*

deciduum, ſi ante maturitatem fructus cadit.

caducum, ante vel ſtatim poſt explicationem floris.

59. COMPOSITIONE, quæ reſpicit folia plura in uno petiolo.

Compoſita, cum petiolus (62.) indiviſus, ſeu ſimplex profert plura, quam folium unicum.

articulatum f. 100. cum folium alterum alterius ex apice excreſcit.

conjugatum, f. 73. cum petiolus ſimplex utroque latere annectit foliolum unicum.

digitatum f. 66. cum petiolus ſimplex apice annectit foliola plura.
binatum, f 63. eſt digitatum foliolis duobus.
ternatum f. 64. 65., eſt digitatum foliolis tribus.
quinatum, eſt digitatum foliolis 5.
pedatum f. 67. cum petiolus bifidus latere tantum interiore annectit foliola.
pinnatum f. 68. ad 75., cum petiolus ſimplex lateribus annectit foliola plura.
bijugum, eſt pinnatum foliolis ex utroque latere binis.
tri—quadri—jugum &c. ternis, quaternis &c.
pinnatum cum impari f. 68. eſt pinnatum terminatum foliolo impari.
pinnatum cirrhoſum f. 72. 73. eſt pinnatum terminatum cirrho (76.).
pinnatum abruptum f. 69. eſt pinnatum terminatum neque cirrho, neque foliolo.
oppoſite pinnatum, f 68. 69. foliolis oppoſitis.
alterne pinn. f. 70. — — alternis.
interrupte. pinn. f. 71. — — interruptis, iisque alternis minoribus.
decurſive pinn. f. 74. — — decurrentibus per petiolum.
articulate pinn. f. 75. — — ex articulorum juncturis prodeuntibus.

60. *Decompoſitum*, cum petiolus ſemel diviſus annectit foliola plura.
bigeminum, bigeminatum, cum petiolus dichotomus (22.) apicibus annectit foliola quatuor.
biternatum, *duplicato ternatum* f. 77. cum petiolus affigit tria foliola ternata.
bipinnatum, *duplicatopinnatum* f. 78. cum petiolus lateribus affigit foliola pinnata.

61. *Supra decompoſitum*, cum petiolus aliquoties diviſus annectit plurima foliola.
tergeminum, *triplicatobigeminum*, cum petiolus trifidus apicibus annectit foliola quatuor.
triternatum, *triplicatoternatum* f. 79. cum petiolus affigit tria foliola biternata.
tripinnatum, *triplicatopinnatum* f. 80. cum petiolus affigit plura foliola bipinnata.
tripinnatum cum impari f. 81.

FUL-

FULCRA.

62. Sunt adminicula, quibus licet privata, planta raro perit.

PETIOLUS, eſt trunci ſpecies annectens folium, nec fructificationem.

63. *Figura*

linearis, planus, ſecundum totam longitudinem æqualiter latus: *Citrus medica* (Limonium off.).

alatus, qui latere utrimque membrana auctus eſt: *Citrus aurantium.*

clavatus, extremitate ſuperiore incraſſatus, ut clavam referat.

membranaceus compreſſus tenuis ita, ut inter utramque ſuperficiem nulla evidenti pulpa ſcateat.

teres (54.) *ſemiteres* illi accedens proxime.

triqueter (56). *canaliculatus* (53.).

64. *Magnitudine*

relativa, *breviſſimus*, *brevis*, *mediocris*, *longiſſimus*, *longus*, habito ſcilicet reſpectu ad ipſius folii extenſionem longitudinalem. Sic *breviſſimus*, ſi longitudo folii multoties ſuperet longitudinem petioli; *brevis*, ſi notabiliter; *mediocris*, ſi longitudo utriusque æqualis; *longus*, ſi longitudinem folii ſuperet; *longiſſimus*, ſi multoties.

abſoluta. (10.).

65. *Inſertione*

inſertus, ut baſi ſua non latiorem plagam occupet, ac ipſius craſſities eſt, & quaſi junctura articulari adhæreat: *Arbores.*

adnatus, quando baſi latiori ita cohæret, ut absque laceratione caulis epidermidis avelli nequeat.

decurrens, *amplexicaulis*, *vaginans* (37.).

appendiculatus, appendice quadam auctus: *Dipſacus piloſus.*

66. *Directione*

erectus, *patens*, *aſſurgens*, *recurvatus* (33.).

67. *Superficie*

glaber; *aculeatus* (19.). *articulatus* (22.).

nudus, ſpinis, aculeis.

ſpineſcens, ſpinas leviores, rariores promens.

68. STIPULÆ f. 118. *b.*, ſunt ſquamæ baſi petiolorum aut pedunculorum enaſcentes.
a) *geminæ*, ſi binæ diſtinctæ juxta ſe locentur.
ſolitariæ, ſi unica ad eandem baſin.
nullæ.
69. b) *laterales*, ad latus petioli, aut pedunculi;
extrafoliaceæ, ſi extra folii ortum;
intrafoliaceæ, ſi intra folii ortum exiſtunt.
oppoſitifoliaceæ, ſi utrimque foliorum oppoſitorum petiolis adhærent; aut ſi folio e regione opponuntur.
70. c) *caducæ*, ante foliorum caſum cadentes.
deciduæ cum foliis.
perſiſtentes, adhuc in planta emortua.
ſpineſcentes, apicibus duris acutis pungentes.
71. d) *ſeſſiles*; *adnatæ*; *decurrentes*; *vaginantes* (37.).
72. e) *ſubulatæ*; *lanceolatæ* (40.).
ſagittatæ; *lunatæ* (42.).
73. f) *erectæ*; *reflexæ*; *patentes* (33.).
74. g) *integerrimæ*; *ſerratæ*; *ciliatæ*; *dentatæ* (44.); *fiſſæ* (43.).
75. h) *breviſſimæ*; *mediocres*; *longæ* (64). reſpectu petioli. foliive ſi ille deficiat; pedunculi.
76. CIRRHUS f. 118. *a.*, eſt vinculum filiforme, ſpirale, quo planta alicui corpori alligatur: *Vitis*, *Phaſeolus*, *Piſum.*
a) *axillaris* (29.).
foliaris f. 72. 73. enatus ex ſubſtantia folii, & plerumque ex ipſius apice.
petiolaris ex petiolo.
peduncularis ex pedunculo.
77. b) *ſimplex*, non diviſus.
bifidus, *trifidus*, *multifidus*, in partes totidem diviſus.
78. c) *convolutus* verſus caulem introrſum;
revolutus a caule extrorſum convolvitur.
79. PUBES, eſt excreſcentia plantæ, qua ab externis præcipue aeris injuriis defenditur.
a) *pili*, ſunt excreſcentiæ filiformes valde flexiles, elaſticæ tamen, diſtinctæ.
lana, eſt excreſcentia filiformis conferta, tenerior inſtar telæ araneæ obtegens plantam: defendit a nimio æſtu: *Verbaſcum*, *thapſus.*
barba, excreſcentia piloſa, prolixa, faſciculata ut hirci.
tomentum, eſt excreſcentia conſtans villis intertextis vix conſpicuis: ſervat plantas a ventis; coloris ſæpius incani: *Populus alba.*

villus

villus, excreſcentia piloſa, ſed longe tenerior.
ſtrigæ, ſunt excreſcentia ſetoſa rigida, declinata, inſtar linguæ felis, arcent animalcula & linguas.

80. b) *ſetæ*, ſunt excreſcentiæ ſimiles pilis, ſed rigidæ, inflexiles erectæ.
ſimplices (77.).
hamoſæ, apice reflexæ.
ramoſæ, alias rurſus diviſas exerentes.
plumatæ, inſtar plumæ ex utroque latere oppoſito alias ſimplices ceu rachi communi annectentes.
ſtellatæ, ſi ſetæ ſimplices ſetam communem ambiunt. (32.)

81. c) *Hami*, ſunt ſetæ apice ſimplici arcuatim reflexæ: *Arctium lappa*, *Geum urbanum.*
glochides, ſunt ſetæ apice duplici (non arcuatim) angulate reflexæ: inſtar cuſpidis teli retrorſum aculeati.
triglochides, ſunt glochides tricuſpides.

82. d) *Glandulæ* f. 118 *c.*, 119. ſunt papillæ humorem excernentes; *Salix alba* (ſalix officin.) in foliorum ſerraturis infimis; *Braſſica*, *Cheiranthus* ad baſin ſtaminum.
Utriculi, ſunt vaſcula repleta liquore ſecreto.
foliaceæ f. 118. *c.* in foliis ſitæ; tum eorum ſerraturis: *Salix*, *Amygdalus communis*, tum baſi, *Cucurbita*; tum dorſo, *Tamarix*; tum ſuperficie, *Pinguicula.*
concavæ f. 118. *c.*
petiolares f. 119. in petiolis obtinent: *Viburnum opulus.*
pedunculares, in pedunculis.
ſtipulares, in ſtipulis.

83. e) *Viſcoſitas*, ſi humor craſſus;
Glutinoſitas, ſi humor craſſus & tenax partes obliniat: *Ceraſtium viſcoſum*, *ſenecio viſcoſus*; *Gemmæ* foliorum præcipue plantarum reſinoſarum: *Populus nigra.*

84. ARMA, ſunt excreſcentiæ lædentes, quibus ab animalium attactu defenditur planta.
a) *Aculei* f. 123. ſunt mucro plantæ, ejusdem cortici tantum affixus: *Roſa*, *Berberis.*
recti, *incurvi*, verſus caulem.
recurvi, verſus radicem f. 123. *a.*
b) *Furcæ* f. 123. *b.*, priorum ſpecies, cum plures aculei baſi uniti ſunt: hinc *bifidæ*, *trifidæ*: *Ribes groſſularia.*

85. c) *Spinæ* f. 121. ſunt mucro plantæ ex ligno ſeu ipſa ſubſtantia plantæ protruſus: *Prunus ſpinoſa.*
terminales, in apicibus ramorum, foliorum &c.
axillares (29).

caly-

calycinæ, ex ipſo calyce, ejus laciniis foliolisve prognatæ.
foliares, ex foliis.
ſimplices f. 121. *a. diviſæ* f. 121. *b.*

86. d) *Stimuli*, ſunt armatura non niſi nudas partes lædens.
pungentes, *urentes.*

87. BRACTEÆ f. 120. ſunt folia floralia, colore & figura recedentia a cæteris: *Tilia*, *Salvia*, *Fumaria bulboſa.*
a) *coloratæ*, alio quam viridi colore pictæ.
caducæ, *deciduæ*, *perſiſtentes* (70.) reſpectu florum & fructus.
b) *una*, *duæ*, *plures.*
c) *Coma*, conſtat bracteis, quæ caulem terminant magnitudine inſignes. *Lavandula ſtoechas*, *Fritillaria imperialis*, *Bromelia ananas.*
d) *cætera*, foliorum attributa ſunt.

88. PEDUNCULUS, eſt truncus partialis elevans fructificationem, nec folia.
partialis (a—e) etiam *pedicellus* dictus, f. 132. 149. 145 unicam ſuſtentat plerumque fructificationem; vel ex alio communi enatus eſt. f. 135. *b.*
communis f. 163. 164. 165. 167., qui plures fructificationes ſuſtinet.
a) *Loco*
radicalis, immediate ex ipſa radice exſurgens,
caulinus, ex caule; *rameus* ex ramis;
petiolaris, ex petiolo enatus.
cirrhiferus, promens una cirrhum (76): *Vitis.*
terminalis, qui ramum vel caulem terminat.
axillaris, (29.).
oppoſitifolius, qui folio e regione opponitur: *Phytolacca*, *Solanum dulcamara*, *Vitis.*
laterifolius, ad latus baſeos folii locatus: *Aſperifoliæ* ut *Symphytum*, *Pulmonaria.*
interfoliaceus, cum inter folia oppoſita alternatim collocatur; *Aſclepias vincetoxicum.*
ſuprafoliaceus, ſupra folium.

89. b) *Situ*
alternus (31.).
ſparſus, ubi plures absque ordine prognaſcuntur.
oppoſitus (32.).
verticillatus, ii plures quam duo in eadem altitudine caulem ambiunt.

90. c)

90. c) *Numero*
ſolitarius, qui unicus eſt in loco.
geminatus, qui duplex in eodem loco.
umbellula ſeſſilis, quum plures floſculi ſeſſiles (94.) ambitum æqualem facientes ex eodem loco ceu centro prodeunt.

91. d) *Directione*
appreſſus, *erectus*, *patens* (33.).
coarctatus, cujus idea ad numero plures, ſive in eodem loco ſitos, ſive ſparſos faſtigiantes applicanda eſt; ſi extremitate, quemadmodum baſi parum a ſe diſtant, vel ferme paralleli exiſtunt.
patens, ſi continuo magis a ſe divergunt plures ex eodem loco enati.
cernuus, cum apice incurvatur, ut flos verſus latus alterum vel terram nutet; nec poſſit erectus attolli ob curvaturam ſtrictam pedunculi: *Carduus nutans*, *Helianthus annuus.*
flaccidus eſt, cum ita debilis, ut proprio floris pondere dependeat.
adſcendens, primum paulo declinatus, demum recta ſurſum fertur.
pendulus, perpendiculariter terram verſus.
ſtrictus (33.) *flexuoſus* (14).
retrofractus, recurvatus angulo acuto ſtrictiſſimo.

92. e) *Menſura*
relativa, *brevis*, *breviſſimus*, *longus*, *longiſſimus* reſpectu ad magnitudinem floris (64.).
abſoluta (10.)

93. f) *Structura*
teres (15.) *triqueter*; *tetragonus* (15. b.).
filiformis, tenuis & æqualiter craſſus inſtar fili.
attenuatus, verſus apicem, ſeu florem parum tenuior factus.
incraſſatus, florem verſus, contrarius priori: *ut plerumque obtinet in floribus cernuis.*
clavatus, prope florem clavæ inſtar incraſſatus.
nudus, bracteis, foliis, ſquamis, aut quadam pubis ſpecie deſtitutus.
ſquamoſus (16.). *foliatus*, foliis tectus.
bracteatus bracteis (87.) *geniculatus* (31.).
articulatus (22.).

IN-

INFLORESCENTIA.

94. eſt modus, quo flores pedunculo plantæ annectuntur. *Modus florendi* dictus anteceſſoribus.

I. in genere Flores

terminales (88.).

laterales, ſi lateri caulis affixi.

unilaterales, *ſecundi*, ſi unum idemque latus reſpiciunt.

ſparſi, (89.).

ſeſſiles, pedunculo deſtituti.

pedunculati, pedunculo inſtructi.

unicus, in eodem caule.

ſolitarius, ſeparatus loco a reliquis in eodem caule adſtantibus.

bini, *terni* &c. *copioſi*, ubi totidem floſculi arcte ſibi aſſident in eadem ſerie: *Daphne mezereum.*

erecti, ferme perpendiculariter cœlum reſpicientes.

cernui (91.).

nutantes, terram magis reſpicientes, quam cernui.

verticales, perpendiculariter terram verſus directi.

horizontales, limbo ſuo horizonti paralleli.

95. II. in ſpecie

VERTICILLUS f. 166., fit ex floribus numeroſis ſubſeſſilibus caulem annulatim ambientibus.

a) *ſeſſilis*, ſi floſculi ſeſſiles (94.).

pedunculatus, factus floſculis pedunculatis (94.).

b) *nudus* involucris, bracteis &c.

bracteatus, bractea (87) inſtructus.

involucratus, involucro (112.) munitus.

c) *confertus*, conſtans floſculis plurimis denſe arcteque conjunctis.

diſtans, modo priori contrario.

96. CAPITULUM, conſtat floribus plurimis, in globum ferme congeſtis: *Trifolium.*

a) *ſubrotundum*, accedens figuræ ſphæricæ.

globoſum, ſphæram adæquans.

dimidiatum, ſi capituli dimidium exhibeat.

b) *folioſum*, cui foliola vel accumbunt, vel interſerta ſunt.

nudum foliolis.

Faſciculus, colligit flores erectos, parallelos, faſtigiatos (23.), approximatos. *Dianthus barbatus.*

97. SPICA f. 165., conſtat floribus ſeſſilibus, ſparſim alternis, pedunculo communi aſſidentibus.

a) *ſimplex*, quando flores ſolitarii aſſident uni eidemque pedunculo.

compoſita, ſpicillis (ſpicis minoribus) ex pedunculo communi ſubdiviſo enatis.

glomerata, ubi ſpicillæ confertæ concurrunt ad conſtituendam ſpicam communem ſeu compoſitam.

unica in caule facit caulem *monoſtachyum*; (ςαχυς ſpica.)

multæ in caule eodem caulem *polyſtachyum*.

98. b) *ovata* ad figuram ovi accedens (38.).

ventricoſa, ſi utraque extremitate anguſtior, medio intumeſcat corpore.

cylindrica, ſi rotunda per totam longitudinem æqualiter craſſa ſit.

interrupta, alternatim nulla, aut ſaltem multum per intervalla anguſtata (59.).

99. c) *imbricata*, ſi floſculis, uno alteri, incumbentibus conflata ſit.

articulata (22.).

ramoſa, ramos ſpicatos promens.

linearis, eſt compreſſa æquali ubique latitudine.

ciliata, interjectis ciliis ſeu pilis (79.). exſtantibus munita.

foliacea, foliolis in ea diſperſis.

comoſa, terminata coma (87.).

100. CORYMBUS f. 163. fit ex ſpica dum ſinguli flores pedunculis propriis inſtruuntur, ſitu elevato proportionali: *Braſſica*.

ſimplex, dum pedunculi ſinguli non ſubdividuntur.

compoſitus, cum pedunculi primores alios plures minores gignunt, ſitu ſervato eodem.

101. Thyrſus, eſt panicula coarctata in formam ovatam: *Syringa*, *Tuſſilago petaſites*.

nudus, deſtitutus foliis, ſquamis.

foliatus, foliis veſtitus.

102. RACEMUS f. 164. pedunculo ramis lateralibus brevibus conſtat: *Vitis*, *Ribes rubrum*, *Phytolacca* (alkermes vulgo.)

a) *ſimplex*, pedunculo ramisque indiviſis: *Phytolacca*.

compoſitus, pedunculo ramisve diviſis: *Chenopodium viride*, *vitis vinifera*.

b) *unilateralis*, *ſecundus* pedicellis unico in latere ſitis. –

peda-

pedatus, cum pedunculus communis racemos minores annectit, ut folium ped. (59.).
conjugatus, ut (59).
c) *erectus*, (26.) *laxus*, *flaccidus* oppoſitus *ſtricto* (33).
dependens, *pendulus*, contrarius erecto (33.) : *Ribes rubrum.*
d) *nudus* foliis, *foliatus* foliis auctus.
103. PANICULA f. 167., fructificatio ſparſa in pedunculis diverſe ſubdiviſis: *gramina plurima*, ut *Panicum. Milium.*
diffuſa, cum divaricantur, aut valde divergunt pedicelli.
coarctata, cum pedicelli fere paralleli ſibi exiſtunt.
cætera trunci & ramorum ſtructura declarat.

FRUCTIFICATIO.

104. Eſt vegetabilium pars temporaria, generationi dicata, antiquum terminans, novum incipiens.
Differt in ſingulis partibus *numero*, *figura*, *proportione*, *ſitu.*
dignoſcitur anthera, ſtigmate, & ſemine.
ſimplex conſtat floribus ſeparatis.
compoſita conſtat floſculis, eidem receptaculo inſidentibus, ſtructuræ ſingularis.
Syngeneſia (claſſis) Linnæi ; ſeu *Symphyantheræ* Gleditſchii ; ſeu *gymnomonoſpermæ* Scopoli ; ſeu *compoſitæ* Royenii, Tournefortii.
Partes ſunt VII. Calyx (105.) Corolla (120) Stamen (127.) Piſtillum (133) Pericarpium (139.) Semen (148.) Receptaculum (155.).
105. CALYX, eſt cortex plantæ in fructificatione præſens.
PERIANTHIUM, calyx plantæ fructificationi contiguus. (περι circa ἄνθος flos.)
α) *Fructificationis*, ſtamina germenque includens.
β) *Floris*, ſtamina absque germine continens.
γ) *Fructus*, germen absque ſtaminibus fovens.
106. I. *Proprium*, quod unice aut α, aut β, aut γ ſuſtinet.
a) *monophyllum*, conſtans folio unico, baſi integro (limbo licet ſæpe diviſo) μονος unus & φυλλον folium.
di—2, *tri*—3, *tetra*—4, *penta*—5, *hexa*—6, *hepta*—7, *octo*—8, *ennea*—9, *deca*—10, &c.—*phyllum*, prioris ſpe-

ſpecies a totidem foliolis ad baſin uſque diſtinctis inſtructæ, numeris græcis præpoſitis enunciatæ.

polyphyllum dicitur, ſi ultra numerare piget. πολυς multus.

107. b) *fiſſum*, eſt monophyllum (105), plus minus ad medianı partem verſus baſin diviſum, ſinubus linearibus totidemque marginibus rectis.

bi—tri—quadri—quinque—fidum &c. multifidum, ejusdem ſpecies ſunt.

partitum eſt monophyllum diviſum ut fiſſum, ſed ultra medium, ſæpe fere usque ad baſin, laciniis tamen in baſi manifeſte etiamnum cohærentibus.

bi—tri— &c. *multi—partitum.*

integrum, eſt monophyllum indiviſum, ſinu omni deſtitutum, prioribus contrarium.

108. c) *tubuloſum*, quod cavum ad figuram cylindri, ſeu fiſtulæ accedit.

patens, cujus laciniæ divergunt, aut limbus late expanſus eſt.

reflexum, laciniis aut limbo.

inflatum, cavum inſtar veſicæ inflatæ tumens.

109. d) *abbreviatum*, *longum*, *longitudine* tubi (corollæ), a proportione ad ungues tubumue corollæ.

110. e) *obtuſum*, baſi (46.). *acutum* baſi (47.).

ſpinoſum, armatum ſpinis (85.).

aculeatum, aculeis (84.).

111. II. *Commune*, quod plures floſculos ſimul includit: *aggregatæ*, ut *Scabioſa*; *Syngeneſiæ*, ut *Taraxacum.*

imbricatum (31.) ſquamis ſeu foliolis calycinis: *Taraxacum*, *Lactuca.*

ſquarroſum, ex ſquamis undiqne divaricatis, patentiſſimis conſtructum: *Carduus*, *Conyza*, *Helianthus.*

calyculatum, ubi ſeries foliolorum (ſquamarum) breviorum diſtincta exterius baſin calycis cingit: *Crepis.*

112. *INVOLUCRUM* ſ. 135. eſt calyx umbellæ (160.) a flore remotus.

C a) *uni-*

* Qui hujus (perianthii in plures partes ſeparatas) diſtinctionis limites ſint, vid. Phil. botan. Linn. §. 91. Interim Tironi ſequens regula ſufficere poteſt: ſi perianthium in partes ad baſin uſque a ſe diſtinctas videat, atque foliolum unum absque dilaceratione alterius ſocii facile dirimere poſſit, totidem φυλλοις perianthium conſtare, aſſumere poteſt.

a) *univerſale f. e.* quod umbellæ univerſalis baſi ſubſtratum: *Eryngium*, *Daucus*.
partiale f. b. quod umbellulæ ſubjacet: *Scandix cerefolium.*
proprium (perianthium) floſculo partiali umbellæ.
b) *mono*—&c. *poly—phyllum* (106 107.).

113. *GLUMA.* f. 134. *a.* calyx graminis conſtans *valvis* amplexantibus.
valvæ ſunt laminæ omnino ſiccæ, aquam pluviamque eludentes prorſus; cæterum papyraceæ firmitatis, oblongæ plerumque.

114. a) *uniflora*, unicum includens floſculum ſcilicet aut *α*, aut *β*, aut *γ* (105.): *Panicum*, *Phalaris.*
2—flora, ſi duos floſculos continet.
multiflora, ſi plures quam duos: *Triticum.*
b) *univalvis*, ſi flos tegatur valva unica, præter valvas corollaceas.
bi—multi—valvis, ſi valvæ duæ &c. flori eidem adſtent: ſex valvis in *Hordeo.*
c) *colorata*, coloris alterius, quam viridis herbacei.
glabra (48.). *hiſpida* (52.).

115. *Ariſta* f. 134. *b.*, eſt mucro inſidens glumæ: *Avena.*
a) *mutica* gluma eſt, ſi ariſta caret.
terminalis, cum ariſta ex valvæ apice prodit.
dorſalis, quæ parti externæ convexæ. ſeu dorſo valvæ aſſidet: *Avena.*
b) *recta*, quæ fibrarum ductu recto extenditur.
tortilis (f. cit.) inſtar contorti funis: *Avena.*
geniculata articulata, geniculo ſeu articulo inſtructa *Stipa: plumoſa* baſi.
recurvata, extrorſum arcuatim flexa.

116. *AMENTUM* f. 137. eſt calyx ex receptaculo communi paleaceo, gemmaceo, filiformi: *Juglans.*
ſquamoſum, ſi floſculi ſquamis ſuffulti: *Carpinus.*
nudum, ſquamis deſtitutum.

117. *SPATHA* f. 132. 133. calyx ſpadicis (164) longitudinaliter ruptus; vel eſt vagina longitudinalis fiſſa, membranacea, rugoſa, fere ſemper arida.
univalvis f. 132. conſtans folio unico, latere longitudinaliter fiſſo: *Arum*, *Narciſſus*, *Leucoium.*
bivalvis f. 133. conſtans vagina profunde in duas lacinias fiſſa.
dimidiata, exhibens valvam unicam a baſi ad apicem longitudinaliter hiantem, inſtar ovi longitudinaliter dimidiati.

118.

118. *CALYPTRA* f. 136. calyx muſci cucullatus, antheræ, ſuperimpoſitus. Καλυπτρα tegmen capitis muliebre operculum quodvis a καλυπτω velo *Polytrichum commune* (adianthum aureum officin.)

recta, perpendiculariter,

obliqua, oblique incumbens.

119. *Volva* f. 139. *b.* calyx fungi membranaceus, undique lacerus.

approximata, ſcilicet pileo (f. cit. *a.*) vicina.

remota, ab eodem notabiliter diſtans.

120. COROLLA, eſt liber plantæ in flore præſens; ſive eſt folium illud, aut foliola illa, quæ ſubſtantia teneriore, forma ſpecioſiore, ac colore alieno plerumque cæteris partibus præſtant, (quæque nunquam fiunt ſeminis involucrum Tournefort.).

a) Partes *Petalum*, *Nectarium.*

PETALUM, eſt tegmen floris corollaceum. Uſurpatur communiter hic terminus, quando corolla foliolis ſeu laminis a ſe invicem prorſus diſtinctis ,nec baſi cohærentibus conflata eſt. πεταλον folium expanſum, lamina bractea a πεταω pando, explico.

partes.

tubus f. 142. *a.* corollæ monopetalæ pars inferior tubuloſa: *Primula veris.*

unguis f. 144. *a*, corollæ polypetalæ pars inferior baſi affixa: *Saponaria, Dianthus caryophyllus.*

limbus f. 142. *b.* corollæ monopetalæ pars ſuperior dilatata.

laciniæ b. ſunt partes corollæ, in quas limbus finditur.

lamina f. 144. *b.* corollæ polypetalæ pars ſuperior patula, lata.

121. *b. monopetala*, dum corolla baſi ita cohæret, ut lacinia altera absque alterius dilaceratione vix auferri queat; aut nexus ſaltem ſub diremptione laciniæ unius ab altera ſatis conſpiciatur (conf 106.): *Veronica.*

di—tri—tetra &c. *polypetala* ut (106.).

fiſſa, 2—5. *fida* (107.)

partita, 2—*multi—partita* (107.).

122. *c. regularis*, ſi limbus, laciniæ in monopetala, laminæ in polypetala magnitudine forma æquales ſunt.

irregularis, quæ limbi partibus figura, magnitudine aut proportione diverſa eſt: *Echium vulgare.*

inæqualis, ubi partes non magnitudine, ſed proportione reſpondent, ut regularis flos evadat: *Butomus.*

123. d) *globoſa*, quæ figura prope globum refert: *Hyacinthus botryoides.*
campanulata, ventricoſa abſque tubo; *Campanula*, *Tulipa* f. 132.
infundibuliformis: cujus limbus conicus tubo impoſitus: *Cynogloſſum officin.*
hypocrateriformis, f. 142. cujus limbus planus tubo impoſitus: *Myoſotis*, *Vinca*, *Jaſminum.*
rotata, cujus limbus planus nulli tubo impoſitus: *Borrago.*
ringens; * *rictiformis*, limbo irregulari in partes duas, *labia* (ſuperius, inferius) dictas partito.
rictus eſt hiatus inter duo labia.
faux eſt hiatus tubi corollæ.
palatum eſt gibboſitas prominens in fauce corollæ.
perſonata, eſt corolla ringens labio alterutro longiore: *Antirrhinum linaria*, *Euphraſia.*
cruciata, *cruciformis* f. 144 quæ petalis quatuor æqualilibus patet: *Braſſica*, *Cheiranthus cheiri.*
concava limbo, aut uniformiter laminis.
patens limbo, vel laminis in planum fere dilatatis.
patentiſſima, limbo horizontali: *Anthericum.*
papilionacea (a papilione volitante ſic dicta Tournefortio) conſtat
vexillo, quod eſt petalum inferius cymbiforme;
alis, quæ ſunt petala lateralia ſolitaria.
carina, quæ eſt petalum ſuperius, ad ungues ſæpe bifidum, includens ſtamina & piſtillum.

124. e) *compoſita*, cum floſculi ſeſſiles (94.) plures receptaculo communi integro & perianthio communi (111) continentur, ſimulque antheris in cylindrum connatis inſtructi ſunt.
ligulata (*ſemifloſculoſa* Tournef.) dum corollulæ floſculorum omnes planæ, verſus ambitum expanſæ ſunt.
tubuloſa (*floſculoſa* Tournef.) cum corollulæ ſingulæ tubuloſæ, ſubæquales ſunt.
radiata, ſi corollulæ diſci tubuloſæ, in ambitu vero floſculi difformes ſunt: & quidem in ambitu floſculis
1. *ligulatis* (flores radiati Tornef.)
1. *tubuloſis*: *Centaurea.*
1. *ſubnudis*: *Artemiſia.*

125. f)

* *unilabiata*, *bilabiata*, *perſonata* Tournefortii, *barbata* Rivini, *ringens* Royenii multis promiſcue adhibentur.

125. f.) *COLOR:* ſequentes imprimis notantur.
hyalinus (ὕαλος vitrum), ſeu vitreus, aqueus.
albus, lacteus, niveus, murrhinus ſeu myrrhinus ſeu porcellaneus.
cinereus, incanus, lividus, plumbeus.
niger, pullus (peneniger.)
fuſcus, luridus; *ater*, piceus.
luteus
flavus, ſulphureus; *fulvus*, croceus, flammeus; *gilvus*, teſtaceus, ferrugineus.
ruber, ſanguineus; *incarnatus*; *coccineus*, puniceus; *Xerampelinus* roſæ ſiccæ color, cujusmodi eſt in autumnalibus vitis foliis (a ξηρὸς ſiccus & ἄμπελος vinea, vitis.).
purpureus, phœniceus, tyrianthinus (a flore tyrio, qui purpurei eſt coloris, vel a tyrius & ianthinus ἀπὸ τοῦ ἴς viola); *violaceus*, ianthinus, cæruleo purpureus.
cæruleus, ſubcæruleus, cyaneus (a κύανος cæruleus color, qualis cœli eſt, aqua marina aliis)
viridis, praſinus (a πράσον porrum), thalaſſinus (a θάλασσα mare, ad colorem fluctuum ejus; *glaucinus*, cæſius, color ex viridi albus, vel ex viridi cærulescens, ut beryllus (Lapis pretioſus.).
mutationes colorum in floribus mutabiles
rubri, cærulei, lutei in *album*.
albi in *purpureum*.
cærulei in *luteum*.
rubri in *cæruleum*.

126. *NECTARIUM*, eſt pars mellifera flori propria. f. 145. *a*, campanulatum *Narciſſi*; f. 146. *a*, cornutum *Aconiti*; f. 147. *a*. cornutum, ſeu calcaratum in calyce *Tropæoli*; f. 148. *Parnaſſiæ* conſtans phalangibus quinque.
proprium, quod (non petalo) calyci, receptaculo communi aut germini adnatum, diſtinctumque eſt: *Delphinium conſolida*.
petalinum, quod in quadam ipſius petali parte reſidet: *Lamium*, ad baſin tubi; *Ranunculus*, & *Fritillaria* (corona imperialis) ad unguem petali.

127. STAMINA, f. 149. *a. e. f*, 150., 143. *d. e.* ſunt viſcus pro pollinis præparatione.
Partes: *Filamentum*, *Anthera*, *Pollen*.
FILAMENTUM f. 150. *a.*, 149. *e.*, 143. *d.* pars elevans, annectensque antheram (131.).

Numero, *monandria*, *diandria* &c. μονος unus, ἀνηρ τȣ ἀνδρος vir, vel aliis *monoſtemonis*, *diſtemonis*. ϛημων τȣ ϛημονος ſtamen. vel quod denuo apud alios vim vocis eandem habet *monanthera*, *dianthera* præpoſitis ubique numeris græcis (conf. ſyſtema ſexuale Linn. Halleri, Ludwigii, Royenii, Gleditſchii &c. &c.).

Laciniis in connatis 2. *ſalvia*, 3. *Fumaria*, 9. *Diadelphiæ claſſis* Linn.

128. *Figura*

capillaria, inſtar capilli tenuia, ſecundum longitudinem totam æqualiter craſſa: *Plantago.*

plana, quæ compreſſa membranæ inſtar tenuia & lata ſunt (53.): *Ornithogalum*, *Allium porrum.*

cuneiformia (39.): *Thalictrum.*

Spiralia, quæ ſpiræ ductum ſequuntur: *Hirtella.*

ſubulata (40.). *emarginata* (46.): *Allium porrum.*

reflexa (33.): *Glorioſa.*

hirſuta, lanam rigidiuſculam induta: *Verbaſcum thapſus*, *Tradeſcantia.*

129. *Inſertione* vel *ſitu*, qui a botanico nunquam non ſedulo inveſtigandus, quod conſtantiſſimus ſit: huic fundamento ſolidiſſimo Cel. Gleditſch noviſſimum ſuum ſyſtema ſuperſtruxit.

calyci oppoſita, ſcilicet ejusdem laciniis foliolisve e regione.

calyci alterna, ſi inter lacinias ſtamina conſiſtant.

corollæ inſerta, in monopetalis plurimum vix in polypetalis: *Tulipa*,

calyci — — rarius, in apetalis: *Roſa cum univerſa claſſe Icoſandra* Linn.

piſtillo — — in pauciſſimis. *Orchis*, *Ariſtolochia cum reliquis ejusdem claſſis Gynandræ ſociabus.*

receptaculo — communiter.

130. *Proportione*

æqualia, magnitudine.

inæqualia magnitudine, ſalva figura.

irregularia, magnitudine, figura, directione diverſa: *Lonicera periclimenum.*

longiſſima: *Plantago* } reſpectu corollæ l. calycis in apetalis.
breviſſima }

connata: *Claſſis monadelphia, di— & polyadelphia* Syſt. Linn.

131. *ANTHERA* f 143. *e.*, 149. *f. g.*, 150. *b.* pars floris gravida polline (132.), quod matura dimittit (ἀνθηρος floridus.)

diſtin-

diſtinctæ, ut una alteri nulla ſui parte cohæreat : *Flores plerique.*
connatæ, ubi plures inter ſe firmiter connexæ ; *claſſis Syngeneſia* Linnæi, ſeu *flores compoſiti* aliorum.
lateralis, lateri filamenti affixa : *Paris*, *Aſarum.*
verſatilis, *incumbens*, quæ parte laterali media apici filamenti incumbit, *Tulipa*, *Gramina.*
Loculi, ſunt concamerationes, ſeu cava difflato polline in corpore antheræ conſpicua.
unicus : *Mercurialis*; 2. *Helleborus* ; 3. *Orchis*; 4. *Fritillaria:* unde *unilocularis*, *bilocularis* &c. anthera audit.
Apertura, *Dehiſcentia,* per quam ex cavo pollen ejaculatur, f. 149. *f.latere*: plantæ pleræque; *Apice*: *Solanum*; *a baſi ad apicem.*

132. POLLEN f. 151. *a.* pulvis floris, humore ruptus, atomos *b.* elaſticos ejaculans. Repræſentat hæc figura pulviſculum pollinis unicum ex iis, qui numero immenſo ex anthera unica f. 149. *f.* cadunt, microſcopio viſum cum *halitu elaſtico* ſeu *aura ſeminali b.* ſub ipſius ruptione exploſa: Needham Decouvr. microſcop. p. 83. t. 5. f. 5.

Figura
globus echinatus inſtar echini ſeu erinacei mucronatus : *Helianthus*
Perforatus : *Geranium* :
didymus. figura ſcroti animalis, levi ſulco ſubbipartiti (ad ſimilitudinem antheræ didymæ f. 150. *b.*) *Symphytum*,
rotatus. *dentatus* : *Malva.*
angulatus : *Viola.*
reniformis: *Narciſſus.*
philyra convoluta, *Borrago.*

133. PISTILLUM f. 143. *a b c.*, 149. *b c d.*, 152., viſcus fructui adhærens, pro pollinis receptione.
Partes ſunt: *Germen*, *Stylus*, *Stigma.*

134. *GERMEN* f. 143. *a.*, 149. *b.*, 152. *a.*, eſt rudimentum fructus immaturi in flore.
Superum, ſi ſupra floris receptaculum (155.) ſitum, vel cujus piſtillum abit in fructum ex mente Tournefortii: unde evadit *flos* ſeu *calyx inferus* Linnæo, aut *hypocarpius* (ὑπο ſub καρπος fructus) Gleditſchio : *Paris*, *Prunus cerаſus*, *Berberis*, *Pulmonaria.*
inferum, ſi receptaculo (155.) floris ſubjectum ; vel cujus calyx abit in fructum ex mente Tournef : unde

flos fit *ſuperus* Linnæo, *epicarpius* (ἐπι ſuper) Gleditſchio. *Pyrus communis*, *Pyrus malus*, *Galium*.

135. *STYLUS* f. 143. *b.*, 149. *c.*, 152. *b.*, pars piſtilli, ſtigma (137.) elevans a germine.

Numero, qui patet ex ſyſtemate ſexuali, *mono—di—*&c. *polygynia* (106.); a γυνη femina.

Figura

cylindricus inſtar ſcipionis (15.).

angulatus (15.). *ſubulatus* (56.): *Geranium*. *capillaris* (128.). *clavatus* ſuperne (93.): *Leucoium vernum*.

136. *Proportione* ad ſtamina (64.).

longiſſimus: *Campanula*, *Zea mays*.

breviſſimus, *nullus*: *Papaver*, *Tulipa*.

longitudine ſtaminum: *plerique*.

craſſior tenuior. ſtaminibus.

æqualis, craſſitie: *Lamium*.

Diviſione, non penitus ad baſin pertingente.

bifidus, angulo acutiſſimo: *Polygonum perſicaria*.

dichotomus, angulo patente recto bifariam diviſus (22.).

trifidus: *Campanula*, *quadrifidus*, *quinquefidus*: *Geranium*.

137. *STIGMA* f. 143. *c.*, 149. *d.*, 152. *c.* eſt ſummitas piſtilli madida humore, pollen rumpendo.

Numero

1. pleriſque 2. *Jaſminum*, 3. *Campanula* &c.

lacinia, *convoluta*: *crocus*.

capillaria: *Rumex acetoſa*.

revoluta: *Dianthus*, *Taraxacum*.

flexa ſiniſtrorſum (14.) : *Silene*

dextrorſum: *Cucubalus*.

ſexpartitum: *Aſarum*.

multifidum: *Turnera*.

138. *Figura*

Capitatum: *Vinca*. *globoſum*: *Primula*. *ovatum*: *Gentiana*. *cordatum*: *Rhus*. *truncatum*: *Lathræa*. *oblique depreſſum*: *Actæa*, *Daphne*. *emarginatum*: *Circæa*, *Cynogloſſum*, *Pulmonaria*. *orbiculatum*: *Berberis*, *Lythrum*, *peltatum*: *Nymphæa*, *Papaver*. *coroniforme*: *Pyrola*, *Erica*. *cruciforme*: *Populus*. *uncinatum*: *Lantana*. *canaliculatum*: *Colchicum*. *concavum*: *Viola*. *angulatum triangulare*: *Lilium*. *trilobum*: *Tulipa*. *pubeſcens*: *Cucubalus*. *barbatum*: *Vicia*, *Lathyrus*. *ſtriatum*: *Papaver*. *filiforme*: *Zea mays*. *longitudine Styli*: *Portulaca*. *foliaceum*: *Iris*.

139. PERICARPIUM, viſcus gravidum ſeminibus, quæ matura dimittit. (περι circum καρπος fructus.).

ſpe-

ſpecies : *Capſula* , *Siliqua* , *Legumen* , *Folliculus* , *Drupa* , *Pomum*, *Bacca* , *Strobilus*, *Semen*.

CAPSULA f. 159. 160. 161., pericarpium cavum determinate dehiſcens.

partes

valvulæ f. 160. *a* , ſunt parietes fructum externe tegentes.

loculamenta. f. 160. *d.*, concamerationes vacuæ pro ſeminum loco

diſſepimenta f. 160. *b.*, parietes fructum interne diſtinguentes in concamerationes plures.

columella f. 160. *c.*, uniens in centro parietes.

bi—tri &c. *capſularis*, totidem capſulæ inferius verſus baſin connexæ, ut externe jam ſic diſtinguatur.

bi—tri—&c. locularis, a totidem loculamentis dicta.

di—tricocca, eſt capſula bi—trilocularis, bi—trivalvis, cum ſeminibus intra ſingulos loculos ſolitariis. (κοκκος granum κοκκων granum cnidium.

dicocca: *Mercurialis* , *Galium*.

tricocca : *Euphorbia eſula* , *Ricinus* (cataputia major off.)

140. *SILIQUA* f. 155., eſt pericarpium bivalve, affigens ſemina ſecundum ſuturam utramque.

ſiliqua ſtricte dicitur, cum longitudo notabiliter ſuperat latitudinem.

ſilicula, ſi vix ſuperat : pleriſque vis diminutivi valet, ſcilicet ſi exiguæ ſimul molis ſit.

Figura

orbiculata (38.): *Clypeola. cordata* (42.): *Lepidium* (naſturtium hortenſe off.). *obcordata* (34) : *Thlaſpi* (burſa paſtoris off.). *lobata* (43.) : *Biſcutella. globoſa* : *Crambe. lanceolata* (40.): *Iſatis. ſubrotunda* (38.) : *Bunias. triquetra* tribus, *tetragona* 4. lateribus longitudinaliter planis : *Eryſimum. compreſſa* (54.) : *Thlaſpi. toruloſa* , torulis , ſeu eminentiis hinc inde gibba : *Raphanus*, *Cochlearia. articulata*, ſi toruli æqualiter ſiliquam ambiunt , ut intervalla anguſtiora æqualia relinquant : *Raphanus*.

141. *diſſepimentum* (139) ſiliquæ.

parallelum, ſi diſcum , ſeu partem planam opponat diſco valvæ : *Lunaria* , *Draba*.

transverſum, *contrarium* , ſi marginis aciem obvertat diſco valvulæ.

142. *LEGUMEN* f. 154., pericarpium bivalve affigens ſemina ſecundum ſuturam alteram tantum.

Figura

ovatum (38). *rotundatum* (40.): *Aſtragalus. lineare* (40.): *Galega. teres* (54.): *Lotus. rhombeum* (41.): *Ononis. turgidum*, inſtar veſicæ cavum repletum ſeminibus: *Ononis*, *Geniſta*, *Cicer. inflatum*, inſtar veſicæ cavum, nec repletum; *Colutea. ſpirale*: *Medicago. contortum*: *Medicago ſativa. articulatum* per intervalla anguſtatum: *Coronilla*, *Hedyſarum.*

1—2—*loculare* (139.): unilocularia pleraque; biloculalare, *Aſtragalus.*

143. *FOLLICULUS*, vaſculum plerumque aere diſtentum: *Nerium*, *Vinca*, *Aſclepias* (vincetoxicum off.); pulpa diſtentum: *Tabernæmontana* (exotica.).

1—2—*valvis*, ſi maturus dehiſcens in valvas totidem ſecedat.

figura

refractus (91.) valvis. *lobatus* (43.).

erectus. (33.).

144. *DRUPA* f. 157. pericarpium farctum evalve, nucem (154.) continens.

ſucculenta: *Prunus ceraſus.*

ſicca: *Amygdalus communis.*

145. *POMUM* f. 156. pericarpium farctum evalve, capſulam (139.) continens.

figura, *turbinatum*: *Pyrus communis. globoſum*: *Pyrus malus.*

loculamentis, 1—2—3—4—5—loculare.

146. *BACCA* f. 158. pericarpium farctum evalve, ſemina cæteroquin nuda continens: *Vitis.*

ſeminum numero.

mono—di—tri—&c. polyſperma. (106.).

loculamentis, in bacca non nimis matura & molli optime videndis.

1—2—3—locularis.

recutita, inſtar glandis ferme præputio tectæ: *Taxus.*

ſemina nidulantia, cum in pericarpio baccato per pulpam continuam diſperſa ſunt.

147. *STROBILUS* 138. pericarpium ex amento (116.) factum.

figura, *totius*; *conoideus*. *globoſus &c.*

ſquamarum, determinatur terminis foliorum.

148. *SEMEN*, eſt pars vegetabilis decidua, novi rudimentum pollinis (132.), irrigatione vivificatum: vel eſt novum vegetabilis rudimentum: humore rigatum, veſica tunicatum.

* *pars eſſentialis* ipſius eſt,

corculum ipſiſſimum novæ plantæ primordium intra ſemen, hilo proximum. *ſedes* ejusdem eſt vel in apice vel baſi ſeminis.

plumula, pars corculi ſquamoſa adſcendens.

roſtellum, pars corculi ſimplex deſcendens.

149.* *partes minus eſſentiales*, nulli tamen fere plantæ, exceptis *Muſcis* deficientes.

cotyledon, corpus laterale ſeminis bibulum caducum.

monocotyledon: plantæ *bulboſæ*, *Allium cepa*.

dicotyledon: pleræque plantæ, *Phaſeolus*, *Piſum*, *Melo*.

polycotyledon, plantæ pauciſſimæ. *Pinus* 10., *Cupreſſus* 5., *Linum* 4.

hilum, cicatrix externa ſeminis ab ejusdem affixione in fructu: evidentiſſimum in *Cardioſpermo*, *Staphylæa*, *Phaſeolo*.

arillus, tunica propria exterior ſeminis ſponte ſecedens: *Cucumis*, *Dictamnus*.

ſucculentus: *Euonymus*.

cartilagineus, ſiccus durus elaſticus: *Citrus*.

tectum, incluſum pericarpio: unde planta *angioſpermia* (ἄγγος l. ἀγγεῖον vas & σπέρμα ſemen).

nudum, ſi ſemen ſponte ſua illico viſui pateat: unde planta evadit.

gymnoſpermia (γυμνὸς nudus).

150. *Numero*

mono—di—&c. *polyſpermum* (106.).

gymnodiſpermum, ſemen nudum geminum.

151. *Figura*

cordi—reni—&c. forme a figura cujuscunque rei ſimilis, manu dextra tamen notioris: ut *echinatum* a ſimilitudine animalis aculeis ſeu ſpinis rectis undique horridi.

Loculis: in plerisque *uniloculare*; *biloculare* in *Corno*, *Xanthio* (bardana minor off.)

152. *Superficie*, *ſcabrum* (52.). *læve*, *glabrum* (48.). *rugoſum* (50.), &c.

Con-

** Partes ſeminis optime in conſpectum prodeunt, ſi ſemen quoddam majus v. c. *Phaſeoli*, *Piſi*, *Cucurbitæ*, *Tritici*, aqua maceretur, donec germinet, dein diſſecetur.

Conſiſtentia, *oſſeum*, *Lithoſpermum*. *calloſum* : *Citrus*.

153. *Corona*, eſt calyculus adhærens, quo volitat, ex perianthio floris: *Scabioſa*.

Pappus f. 162, corona pennacea, piloſave, quo volitat ſemen: *Taraxacum*.

Stipitatus, ſi adeſt filum f. 162. *d.*, elevans, connectensque pappum & ſemen: *Lactuca*.

ſeſſilis, ſi ſtylus iſte deſit.

capillaris, ſimplex filiformis f. 162. *a.*: *Hieracium*, *Sonchus*.

plumoſus f. 162. *b.*, villoſus compoſitus inſtar plumæ: *Leontodon*, *Tragopogon*.

paleaceus, conſtans lamellis linearibus: *Bidens*, *coreopſis*.

ariſtatus, ariſtæ (115.) forma apparens: *Tagetes*, *Helianthus*.

nullus: *Artemiſia*, *Bellis*, *Cichorium*.

154. *Cauda*, appendix filiformis.

ſimplex.

ariſta (115.) *geniculata*: *Geum*.

piloſa, *villoſa*: *Clematis vitalba*.

plumoſa: *Geum rivale*.

Hamus, appendiculus ſeminis, quo animalibus prætereuntibus adhæret.

triglochis (81): *Myoſotis lappula*.

incurvus ariſta uncinata: *Geum urbanum* (caryophyllata off.).

calyculus, coronula ariſtata monophylla: *Scabioſa*.

Nux, ſemen tectum epidermide oſſea: *Corylus avellana*. *nucleus* dicitur in drupis (144.). *1—2—&c. locularis* (139.). *bilocularis* in corno.

155. RECEPTACULUM, baſis, qua partes fructificationis (104.) connectuntur.

proprium, quod partes unius tantum fructificationis colligit.

Fructificationis, flori & fructui commune.

floris, baſis, ubi floris partes abſque germine affiguntur.

fructus, baſis fructus remota a floris recaptaculo.

ſeminum, baſis, qua ſemina intra pericarpium affiguntur f. 161.

flos ſimplex, cum pluribus floribus nulla pars fructificationis communis eſt, unde & receptaculum ſimplex.

156. *Commune* f. 140. 141. 135 133., quando floſculos plures ita connectit, ut quibusdam exemptis irregularitas cauſſetur.

a) *Su-*

a) *Superficie*

nudum, pilis, ſetis, villis, paleis. f. 140. *Leontodon taraxacum.*

punctatum, adſperſum punctis, cæterum nudum: *Leont. tarax.* f. 140.

villoſum, villis (79.) veſtitum: *Artemiſia abſinthium*, *Carduus.*

piloſum, munitum pilis (79): *Carthamus.*

ſetoſum, obvallatum ſetis (80.): *Arctium lappa*, *Centaurea cyanus.*

paleaceum, inſtructum paleis: *Cichorium*, *Anthemis*, *Achillea millefolium.*

palea eſt lamella innata linearis, floſculos diſtinguens. f. 141. *b.*

157, b) *Figura*

planum ſuperficie: *Achillea millefolium.*

convexum, ſuperficie ad ſegmentum ſphæræ accedente elatum: *Matricaria chamomilla.*

conicum f. 141., ſuperficie in conum elata: *Anthemis*, *Bellis.*

ſubulatum, (56).

158. *Compoſitus flos*, cui receptaculum dilatatum, integrum, floſculis pluribus ſeſſilibus, antheris connatis commune.

* paucæ quædam plantæ propter antheras connatas, floſculumque ſeſſilem ad compoſitorum claſſem referendæ dantur, quarum receptaculum a reliquarum ſtructura parum diſcrepat: *Echinops*, *Stæbe*, *Corymbium*, *Artemiſia nilotica.*

159. *Aggregatus flos*, qui receptaculum habet dilatatum integrum floſculis pluribus pedunculatis (antheris ſaltem non coalitis) commune: *Scabioſa*, *Dipſacus.*

160. *Umbella*, *flos umbellatus* f. 135. eſt receptaculum diviſum in pedunculos, omnibus eodem centro exeuntibus, ambitu formato æquali: *Cornus maſcula*, *Butomus.*

a) *diviſione*

ſimplex umbella, ubi receptaculum ſic ſemel dividitur in pedunculos: *Sanicula*, *Eryngium.*

compoſita, ubi omnes pedunculi communes ſubdividuntur in umbellulas, *Daucus*, *Cicuta*, *Euphorbia eſula.*

univerſalis umbella conſtat pedunc. primoribus, f. 135. *a.*

partialis umbella (*umbellula*), f. 135. *b.*, conſtatur pedunculis ſecundariis.

proli-

prolifera, ſi in umbella ſimplici unus alterve pedunculus progignit umbellulam: *Aſclepias vincetoxicum.*

161. b) *figura*

concava, diſco depreſſa.

faſtigiata, erecta diſco planiſſimo ad horizontem parallelo (23.)

convexa, diſco in ſphæræ ſegmentum elato.

plana diſco.

radiata, petalis extimis marginalibus ſeu in ambitu poſitis difformibus, ſive majoribus.

162. c) *directione*

erecta, ſuperficie cœlum reſpiciens.

nutans, præcedenti contraria: *Solanum nigrum.*

cernua, erectam inter & nutantem media ad latus vergit: *Chærophyllum temulum.*

163. *CYMA*, *flos cymoſus*, eſt receptaculum diviſum in pedunculos, quorum primores omnes ſicut in umbella ex eodem centro, ſecundarii vero ſeu poſteriores (pedicelli) non ex eodem centro, ſed vage prodeunt: *Sambucus nigra*, *Sambucus ebulus*, *Solanum dulcamara.*

nuda, involucro, bracteis deſtituta: *Cornus ſanguineus.*

bracteata, bracteis (87.) inſtructa.

ramoſa, in ramos ſubdiviſa: *Sedum album.*

trifida: *Sedum acre.*

tripartita: *Sambucus ebulus.*

quinquepartita: *Sambucus nigra.*

164. *Spadix* f. 133., eſt ſurgens de ſpatha (117.) columna florifera, intra ſpatham recondita.

a) *uniflorus*, *multiflorus.*

b) *ſimplex*, non diviſus.

ramoſus, contra, f. 133.

III. HABITUS.

165. Habitus, Facies externa vulgo a Botanicis antea dictus, eſt conformitas quædam vegetabilium affinium & congenerum in Gemmatione, Vernatione, Æstivatione, Somno, Torsione, Variatione, Sponsalibus, Seminatione, Placentatione.

166. GEMMATIO eſt *gemmæ* conſtructio.

Gemma, eſt hybernaculum plantæ, ſeu illa pars vegetabilis, quæ herbam embryonem includit, ab injuriis externis defendit.

bulbus

ſolidus f. 126., conſtans ſubſtantia ſucculenta uniformi continua: radix *Allii ſativi*, *Tulipæ*.

tunicatus f 127. conflatus ex lamellis bulboſis, ſibi ſuperincumbentibus concentricis: radix *Cepæ*.

ſquamatus f. 125. conſtructus ſquamis imbricatis (16.): *Lilii albi* radix.

caulinus, in caulis quadam parte ſitus; in umbella: *Allium ſativum*; in axillis: *Ranunculus ficaria*.

origine

petiolaris ex petiolo (62.) *ſtipularis* ex ſtipula (68.). *corticalis* ex cortice plantæ.

contento

foliaris, ſi folium; *floralis*, ſi fructificationem; *communis*, ſi & folium & florem recondat.

167. VERNATIO, Foliatio, eſt complicatio ea, quam ſervant folia, dum intra gemmam (166.) aut aſparagos plantarum latent, quæ ſectione folii transverſa in conſpectum prodit, & modos ſequentes agnoſcit, figuris tab. X. expreſſos.

Convoluta, cum unius lateris margo circumambit alterum ejusdem folii marginem inſtar cuculli: *ſimplex* f. 1., *compoſita* f. 9: *Arum*, *gramina* pleraque, *Lactuca*, *Tragopogon*, *Berberis*, *Braſſica*.

Involuta, cujus margines laterales utrinque introrſum ſpiraliter convolvuntur: *Simplex* f. 2., *compoſita oppoſita* f. 10. *alterna*, f. 11, *Lonicera caprifolium*, *Lonic. periclimenum*, *Euonymus*, *Pyrus*, *malus*, *Viola*, *Plantago*, *Humulus*, *Urtica*, *Anemone hepatica*, *Sambucus*.

Revoluta, cujus margines laterales utrinque retrorſum ſpiraliter convolvuntur, *ſimplex* f. 3., *compoſita oppoſita* f. 12. *Rumex acetoſa*, *Primula veris*, *Tuſſilago*.

Conduplicata, cum folii latera, parallele ſibi invicem approximantur: f. 4.: *Fagus ſylvatica*, *Corylus avellana*, *Carpinus*, *Tilia*, *Prunus padus*, *Prunus ceraſus*, *Roſa*, *Rubus*, *Potentilla vulgaris*.

Equitans, quum folii latera parallele connivent, ut interiora ab exterioribus includantur; quod non in conduplicata obtinet: *ſimplex* f. 5., *anceps* f. 13., *triquetra* f. 14.: *Poa* (gramen), *Iris*, *Acorus*, *Carex*.

Im-

Imbricata, quando parallele ſuperficie recta, ſibi invicem incumbunt: f. 6.: *Syringa*, *Liguſtrum*, *Hypericum*, *Daphne*, *Meſpilus*, *Campanula.*

Obvoluta, cum margines alterni comprehendunt oppoſiti folii marginem rectum: f. 7.: *Dianthus* (caryophyllus), *Lychnis*, *Saponaria*, *Valeriana*, *Salvia.*

Plicata, cum plicatim longitudinaliter complicatur, uti folia plicata (53.): f. 8.: *Vitis*, *Acer*, *Ribes*, *Althæa*, *Malva.*

Reclinata cum folia margine ſuperiore verſus petiolum deorſum & extrorſum reflexa ſunt: *Aconitum*, *Pulſatilla*, *Anemone.*

Inclinata, ſi folia margine ſuperiore verſus petiolum deorſum introrſum reflexa ſunt.

Circinalis, deorſum ſpiralis perimetro circulari: *Filices.*

168. ÆSTIVATIO, eſt modus frondeſcentiæ (179.).

convoluta, *imbricata*, *conduplicata* (167.).

valvata, ſi folia, ſeſe expanſura, inſtar glumæ graminis (113.) ſe exhibeant.

inæquivalvis, ſi illa magnitudine diſcrepent.

169. SOMNUS, ſtatus contrarius vigiliis, queis plantæ flores quotidie aperiunt, ad partes, generationi dicatas, a rore nimio pluviisve defendendas.

Connivens, ſi foliola calycis, petala ſive laciniæ corollæ apicibus leviter ſibi accedunt, ac ferme ſe tangunt.

Includens, cum eadem margines totos marginibus applicent, ita, ut nullus hiatus relinquatur.

circumſepiens valvis calycis aut laminis laciniisve corollæ appreſſis.

Involvens ſtamina corolla.

Divergens flore ad latus.

Dependens, ut evadat flos nutans.

Invertens, ſitu cernuo verſus caulem.

Imbricans, in polypetalis, aut monopetalis longe laciniatis, ut altera alteram laciniam tegat.

170. TORSIO eſt flexio partium verſus alterum latus.

a) *conformis*, in partibus ſingulis verſus latus idem; *difformis* contra horſum vorſum, aut non in ſingulis

b) *dextra* ☽; *ſiniſtra* ☾ (14.). *reciproca.*

c) *reſupinata* corollæ aut floris, cum ejus labium ſuperius poſtrorſum terram, inferius cœlum ſpectat: *Violæ europeæ*, *Ocymum*, *Hyſſopus*, *Lavandula.* *Circinalis* (167.).

171\. VARIATIO. *coloris* (125.), *magnitudinis*, *pubeſcentiæ* (79.). *ætatis*, ſcilicet infantilis, puerilis, adoleſcentis, virilis, ſenilis: *Arbores*, *Hedera*, (conf. Linn. amoen. acad. Tom. I. ſponſalia plant. §. IV. ß.)

Externa, in partibus vegetationis:

plicata dicitur planta, cum arbor vel ramus excreſcit minimis intertextis ramulis, tanquam Plica polonica ex pilis, ceu inſtar nidi Picæ, quod vulgus a malo genio ortum arbitratur: frequens in *Pinu*.

faſciata, cum plures caules connaſcuntur: ut unus ex plurimis inſtar faſciæ evadat, & compreſſus. Fit idem arte, ſi plures caules enaſcentes cogantur penetrare coarctatum ſpatium, & parturiri tanquam ex anguſto utero: *Beta lato caule* C. B, *Amaranthus criſtatus*.

latifolia; tenuifolia; criſpa (53.) præter naturam.

mutica, quæ alias ſpinis &c. armata erant.

Interna, in partibus fructificationis.

a) *mutilata*, ubi defectu ſufficientis caloris, corolla deficit, quæ adeſſe deberet.

grandiflora, ex nutrimento copioſo juſto major.

b) *multiplicata* pars quæcunque floris, communiter *corolla* dicitur, ſi præter ordinem, ſalvis quibusdam ſtaminibus numero aucta eſt. *Perianthium*, & *involucrum* raro; *ſtamina* vix unquam multiplicatum conſtituunt florem: *Hyacinthus*.

plena, cum corolla adeo multiplicata, ut ſtamina omnia excludantur: *Roſa*.

prolifera, cum intra florem (ſæpius plenum) alii flores enaſcuntur: *Calendula prolifera* C. B. in hort. acad. vienn.

c) *Vivipara*, *flos frondoſus*, ſi proliferi proles folioſus fit. Rariſſima eſt, viſa in *Roſa Anemone* &c.

172\. SPONSALIA (conf. Linn. amœn. acad. T. I.).

Mas	planta,	quæ flores	ſolum maſculos,
Femina	—,	—	femineos,
* *Androgyna*	—,	—	ſimul utroſque ſeparatos.
Hermaphrodita	—,	—	ſingulos hermaphroditos gerit.

maſculus flos,	qui	antheras (131.),
femineus,	—	ſtigmata (137.),
hermaphroditus,	—	antheram & ſtigma una continet.

Generationis myſteria (Lin. l. c.).

* ἀνηρ, τȣ ἀνδρὸς, γυνη vir & femina.

173. SEMINATIO NATURÆ (conf. Phil. bot. Linn. §. 132.)

Seminis, *cauda* (154.); *ala*: *Acer*; *pappo* (153.) ut vento facile quovis feratur. *hamulis* (154.). *glutine*, *curvatione*, ut adhæreat.

pericarpii, *baccatione* (146.) ob pulpam aut his, aut illis animalibus ſapidam.

inflatione, ut volumen levius fiat: *Colutea*, *Cicer*.

viſcoſitate, ut adhæreat : *Viſcum*.

elaſticitate, cujus vi projectum diſpergatur. *Impatiens*, *Lathræa*, *Momordica*.

ſtructura ſingulari organica in ſingulis, oculis phyſicis facile patente.

174. PLACENTATIO eſt cotyledonum (149.) diſpoſitio, ſub ipſa ſeminis germinatione (178.).

Acotyledonis: *Muſci*; *di—poly—cotyledonis*.

IV. LO-

IV. LOCUS.

175. CLIMA habet tres dimenſiones latitudinem, longitudinem, & altitudinem loci.

Latitudo eſt ab æquatore vel *borealis* vel *auſtralis*, utraque gradibus diviſa 90.

Longitudo communiter ab inſula *Ferro* canarienſium ad eandem numerat 360.

altitudo perpendicularis eſt terræ menſura a mari verſus ſumma cacumina alpium.

Menſuratur *Barometro*, ſecundum elevationem loci perpendicularis deſcendente, cujus ſcala ex menſura anglicana hæc eſt:

uncia	hexapoda
½	63
1	133
½	208
2	290
½	377
3	471
½	570
4	676
½	787
5	905
½	1028
6	1158
½	1293
7	1435

Orientale, *occidentale*, *mediterraneum*, *indicum*, *alpinum*, aliunde patent.

* Scalam *Barometri altimetri portatorii*, qui eam exactiorem, magisque univerſalem deſiderat, a Cl. D. Jac de Bianchi, Sereniſſimi Principis de LIECHTENSTEIN Phyſico mechanico, illius auctore ſibi procuret: conſtat illa tribus diverſis menſuris harmonicis, *Pariſina*, *Anglicana*, & *Rhenana*, atque una cum tractatu vernaculo de ejuſdem & Thermometri uſu apud ipſum venalis proſtat. Idem, imprimis in inſtrumentis queiscunque ex vitro parandis, dexterrimus, accuratiſſimusque ſimilia barometra ad iter commodiſſima & durabilia conficit; quæ ideo cæteris palmam præripere mihi videntur, quod ſimul exiſtant ſimpliciſſima, qua in re me deſuper meditantem prævenit, ac exſpectationem meam longe ſuperavit. Id hac occaſione illos, qui vel *bianchiano* vel qualicunque alius nominis barometro ad obſervationes uſuri ſunt, unice monuerim, ne illud manu libera horizontale portari permittant; ſed

ſemper, ſi non inverſum, extremitate ſaltem ſuperiore magis depreſſum: alias ſuo tædio diſcent, vix evitari ſic poſſe, quin mercurius in ampullam excutiatur, ejus loco aer tubum intret, ſicque medio in opere obſervationes ſuas turbatas lugere debeant. Memorare hæcce heic volui, quod ea, quæ in utilitatem proximi cedere ulla ratione queunt, ſatis publica fieri haud poſſe mihi perſuaſum ſit.

176. SOLUM reſpicit telluris naturam.

Marinum, aqua ſalſa continuo tectum: occultat plantas, radicibus deſtitutas, per poros nutriendas, frigoris impatientes.

Lacuſtre, aqua pura repletum fundo conſiſtente.

Maritimum, mari vicinum.

Littorale, maris arena, ſive ſabulo, ſale imprægnato conſtans, maris fluctibus, ventisque expoſitum.

Riparum, fluviorum & lacuum hyeme ſub aqua reconditum.

Paluſtre humo lutoſa laxa & aqua refertum, æſtate ſiccefcens.

Inundatum, hyeme repletum aqua, æſtate putridum, exſiccatum, imbribus interdum ſuffuſum.

Uliginoſum ſpongioſum, aqua putrida laborans, colonis inviſum, nec ſegetis, nec fœni proventui aptum.

Fluviale, quod aquam puram, ſubfrigidam, motu agitatam alveo detinet.

Fontanum, ex quo aqua gelida, puriſſima ſcaturit.

Ceſpitoſum, refertum humo mixta ſphagno (herba), tectum tuberibus, aqua limoſa profunda cinctum.

Alpinum, quod montes altiſſimi, intrantes aeris ſecundam regionem, arboribus ſpoliati, ſummis cacuminibus nive perenni tectis, convallibus humo ceſpitoſa repletis formant.

Nemoroſum ad radices montium, inter lucos, humo ſpongioſa tectum, umbroſum ſemper, exhalans continuo aerem humidiuſculum, ventis minime expoſitum, plantas vernales, frigoris & caloris impatientes alens.

Sylvaticum, umbroſum terra ſabuloſa ſterili refertum.

Arvenſe, conſtat aquis requietis.

Pratenſe, herbis luxuriat, campis depreſſis, convallibusque conſtat. a) fertile, b) exſuccum, c) humidiuſculum.

Verſurarum, quæ ſunt margines agrorum, tanquam prata ſtercorata conſideranda.

Agreſte, quod terra ſubacta læta gaudet.

Cam

Campeſtre, apricum, ventis expoſitum, ſiccum, aſperum.
Montanum cum collibus, ſabuloſum, aridum, ſterile, aquam vix admittens.
Rupeſtre, conſtans petris, murisve præruptis, aridiſſimisque.
Ruderale, juxta domos, habitacula, vias ac plateas.
Cultum in hortis, terra ſubacta, mixta, fertiliſſima, promovens plantas Hortulanis inviſas, inter olera luxuriantes.
Fimetorum, ex ſtercore animalium congeſto.

177. TERRA
Humus, terra ſicca ſpongioſa, attactu ſcabra, in aqua plerumque molleſcens, ac diſſolubilis, colore nigreſcens, aut ex nigro flaveſcens vel rubeſcens, ex deſtructis animalibus aut vegetabilibus in ſuperficie terræ ſenſim nata, quæ tenuiſſima plantarum alimentum primarium eſt. (Kylbel Diſſ. de cauſſa fertilitatis terrarum, Lugd. 1743. 4 lat. gall. Stockh. 1745. 8vo)
Argilla tempeſtate humida unctuoſa, ſicca autem indurata eſt.
Creta, in collibus ſicciſſimis, aridiſſimis.
Arena, ſicca, friabilis, ſiticuloſa; eſt a) mobilis, b) farinacea, c) vulgaris, d) ſabuloſa.
Paraſitica (ſcilicet planta), quæ alteri plantæ, nec terræ, innata.

V. TEMPUS.

178. GERMINATIO, eſt tempus, quo ſemina terræ mandata eadem excludunt, in cotyledonum proventum, diebus 3. *Napus*, *Eruca*; 40—50. *Apium*; anno *Juglans*, *Pæonia*; annis 2. *Cornus*, *Coryllus avellana*

179. FRONDESCENTIA, eſt tempus æſtatis, quo ſpecies ſingulæ plantarum prima folia explicant.
Vernatio, foliorum exortus.
præcox, *æqualis*. *ſerotina*.
Autumnatio, eorumdem aut plantæ totius coloris mutatio, & caſus.
præcox, *lenta*. *cunctanea*.
Fraxinus vernatione ſerotina æquali inter arbores ultima ſæpe nocte unica maximam partem folia protrudit

 au-

autumnatione præcoci cunctanea, ornatum univerſum deponit.

180. CALENDARIUM.

1. *Germinationis*, *Frondeſcentiæ*, *Floreſcentiæ.*
2. *Groſſificationis*, cum fructus poſt floris caſum incrementum capit; quod de ſucculentis & carnoſis præcipue intelligitur.
3. *Exſolationis*, *Defoliationis*, *Congelationis.*
4. *Brumalis*, *Gracialis*, *Regelationis*, ut mutationes annuæ cuique climati propriæ, ad culturam providam annotentur.

181. HOROLOGIUM monſtrat qua diei hora flores ſolares ſeſe aperiunt & claudunt.

Flores ſolares ſunt, qui determinatum tempus ſeſe explicandi & claudendi obſervant: hicque plantarum ſtatus *ſomnus*, ille *vigiliæ* audit.

a) *Vigiliæ meteoricæ* ſunt florum ſolarium, qui minus accurate obſervant horam explicationis, ſed prius vel ſerius aperiuntur pro ratione umbræ, aeris humidi, vel ſicci, atmoſphæræ preſſione majori aut minori, hi flores ſolares *Meteorici* vocantur.

Tropicæ eorum, qui mane aperiuntur, & ante veſperam recluduntur quotidie, ſed hora explicationis adſcendit aut deſcendit, uti dies accreſcit aut decreſcit; adeoque obſervant horas turcicas ſeu inæquales. Hi flores ſolares *Tropici* dicuntur.

Æquinoctiales, cum flores ſolares aperiuntur certa & poſitiva diei hora, & plerumque etiam determinata quotidie recluduntur. Obſervant hi horas europæas æquales, atque *Æquinoctiales* audiunt.

b) *apertionis*, *reclufionis* hora.

Horologium ejusmodi propoſuit in ſua Philoſophia Bot. Linnæus, ad quosvis etiam minimos naturæ motus & phænomena vigilantiſſimus: ut excurſans Botanicus absque alio horologio ex florum ſolo aſpectu diei horas pronunciare noverit.

182. *Duratio*

Plantæ, *caducæ*, *ſenſiles*, *perpetuæ.*
Flores, *ephemeri*, *tridui*, *menſtrui.*
Fructus, *præcoces*, *ſerotini*, *annui.*

VI.

VI. QUALITAS.

183. Qualitates ſolis ſenſibus, adeoque exemplis non verbis diſcuntur.

Odor

fragrans: Flores *croci*, *Cheiranthi*, *Polianthis* (tuberoſa vulgo) *Jaſmini*, *Lilii*, *Tiliæ*, *Violæ*, *Meliſſæ*.

ambroſiacus inſtar ambræ : *Aſperula* (matriſylva off.), *Geranium moſchatum*.

alliaceus : *Allium ſativum*, *Allium cepa*, *Allium ſchœnopraſum* (porrum ſativum), *Eryſimum alliaria*, *Teucrium ſcordium*, *Aſa fœtida*.

aromaticus: *Cinnamomum*, *Laurus*, *Saſſafras*, *Camphora*, *Macis*, *Caryophyllus*, *Myriſtica* (nux), *Acorus* (calamus aromaticus), *Angelica*, *Citrus*.

Viroſus; *Fungi*, *Cotula*, *Datura*, *Hyoſcyamus*.

hircinus: *Orchis*, *Vulvaria*, *Hieracium fœtidum*, *Geranium robertianum*.

teter : *Stachys fœtida*, *cotula fœtida*, *Opium*, *Cannabis*, *Ebulus*.

184. *Sapor*

ſiccus: *Creta*; *Stipticus* : *Fructus immaturi*.

amarus; *Salſus*; *Acris*: *Piper*, *Sinapis*,

aquoſus; *pinguis*; *acidus*; *dulcis*; *viſcoſus*.

185. *Color*

a) *conſtans*; b) *mutabilis*.

autumnalis (Xerampelinus 125.)

186. *Conſiſtentia*

a) *exſucca*; *carnoſa*: *Poma*, *Melo*, *Sempervivum*.

Succoſa: baccæ plurimæ, *glutinoſa*.

b) *aquoſa*; *viridis*, *alba*: *Eſula*; *lutea*: *Chelidonium*; *rubra*.

VII. UTILITAS.

187. Naturalis

Oeconomia naturæ (conf. Linn. amœn. acad. imprimis. T. VI. Politia Naturæ defend. D. D. Wilke.)

Sympathia vel *antipathia* cum vegetabilium, tum animalium.

Pan mammalium phytiphagorum domeſticorum.

Pandora inſectorum, dicta, quod mala mixta bonis contineat.

Artificialis

culinaris: radices, olera, fructus.

officinalis: a) ſimplicia præparata. b) pretium, locus.

medica; Vires, uſus.

œconomica: *inſtrumentalis*; *paſtoralis*; *tinctoria*; *culturæ*: cerealium, medicarum, hortorum, arborum, ſepium, pratorum.

APPENDIX.

188. Figuras easdem ab originali petitas, Philoſophiæ bot. annexas retinui: meliores, quam auctor ipſe dare haud auſus: adjunxi vero easdem, quod figuræ illuſtrent; nuda verba, abſtractaque ſæpe nauſeam creent.

Tabula XI^ma^ figuras claſſium ſyſtematis V. Linné addidi, ut via tanto facilior redderetur iis, qui idem adoptare velint: quemadmodum olim ille ſuo ſyſtemati & generibus plantarum easdem præfixit.

F. 1. Mon-andria
2. di - ——
3. tri - ——
4. tetr - ——
5. pent - ——
6. hex - ——
7. hept - ——
8. oct - ——
9. enne - ——
10. dec - ——
11. dodec - ——
12. icos - ——
13 poly - ——
14. di-dynamia
15. tetra —
16. mon-adelphia
17. di —
18. poly —
19. ſyngeneſia
20. gynandria
21. mon-œcia
22 di - —
23. polygamia

figura 24. repræſentat *Ficus* ſtructuram, ſeu ſuperficiem internam floſculis innumeris ornatam, quam recentior & accuratior obſervatio ad claſſem 23tiam amandavit: quod ii, licet in *Ficu carica* (vulgari) & aliis ſpeciebus calyci carnoſo, orificio, ad umbilicum ſquamis munito, vix patulo incluſi, non illico in conſpectum prodeant, nihiloſecius calyce diſſecto viſibiles ſint: quod in *Ficu indica*, & aliis idem orificium adeo amplum exiſtat, ut digitum admittat. (Linn. amœn. ac. T. I. Diſſ. II. §. VI.)

Claſ-

Claſſes recenſitæ cum ſuis ordinibus in limine ſyſtematis ab auctore ipſo jam definitæ habentur: comparando illas cum figuris, clavis intellectui claritatis nihil defuturum ſpero.

189. Claſſis 24ta diverſas nimium formas obtinet, quam ut in anguſtas tabulæ cancellas cogi poſſit; harum loco ſuccinctas definitiones ordinum, quos ſyſtematici alii pro totidem claſſibus habent, a Cell. Viris D.D. Gleditsch & Scopoli mutuatas ſubjungam.

190. FILICES; his Fructificatio eſt cryptoſtemonis (i. e. occulta, obſcura & ſæpius dubia; a fructificatione phænoſtemoni ſeu aperta tamen ſemper quam maxime diſtincta), in amentis (116.): *Equiſetum Arvenſe* (equiſet. off.); in frondibus (24.): *Aſplenium ſcolopendrium* (ſcolopendria off.), *Aſplenium ruta muraria* (ruta mur. off.) explicatis aut contractis; in ſpicis (97.) diſtinctis: *ophioglossum vulgatum*, (oph. off.); in foliis radicalibus, veſiculis & peltis (36.). (Gleditsch ſyſtema plant.)

Frondes his ante explicationem deorſum ſpiraliter involutæ. Flores non manifeſti, in dorſo foliorum propriis in ſulcis collocati. Capſula membranacea, annulo cincta, dehiſcens, effundens ſemen unum aut plura (Scopoli Flor. Carniol.)

191. MUSCI: f. 136. Fructificatio cryptoſtemonis intra cavitates folliculorum *a.* antheriformium (ſæpe operculo *b* & calyptra *c* tectorum.). (Gled. l. c.): *Polytrichum commune*, (adianthum aureum off.).

Sunt plantæ perennes, foliis a caule diſtinctis præditæ: quibus viror perpetuus eſt, calore & ſiccitate ſqualeſcens, aqua denuo reparabilis; Floribus inſtructæ maſculis & femineis in eadem aut diſtincta planta minime manifeſtis; ita tamen ut maſculi conſtent anthera ſeu capſula membranacea ſeſſili aut pedunculata, ex alis foliorum, aut ramulorum apicibus orta, operculo & calyptra ſæpius inſtructa, vel nuda, aut apice dehiſcente, & ſcobem tenuiſſimam fundente. (Scop. l. c.).

192. ALGÆ: Fructificatio Cryptoſtemonis in corporibus granuloſis, tuberculis, veſiculis aut peltis varie formatis, atque diſpoſitis. (Gl. l. c.): *Lichen pulmonarius* (muſcus pulmon. off.) *Lichen plicatus* (muſcus arboreus off.), *Tremella auricula* (auricula Judæ off.) Gleditſchio & aliis inter fungos relata.

His Flores apetali, nudi, non manifeſti, maſculi & feminei ſeorſim in eadem aut diſtincta planta. Vita perennis.

Subſtantia pulverulenta, lanuginoſa, filamentoſa, foliacea, gelatinoſa, caloris impatiens, aqua intumeſcens. Semina plurima, ſæpius aggregata, minime manifeſta. (Scop. l. c.).

193. FUNGI : Fructificatio cryptoſtemonis aut in ſuperficie & receptaculis, aut intra cava & ipſam ſubſtantiam corporum, ab omnibus reliquis totius regni vegetabilis tam habitu peregrino, quam figura omnium facile inconſtantiſſima diſtinctorum (Gl. l. c.).

Flores nudis oculis non manifeſti, apetali, ſtaminei, nudi a feminis ſeorſim in eadem planta poſiti. Semina non conſpicua, plurima. Subſtantia carnoſa, aphylla, in medicos uſus raro recepta, venenata ſæpius, ſuſpecta ſemper. (Scop. l. c.).

DELINEATIO PLANTÆ.

I. THEORIA.

GENUS Nomen *ſelectiſſimum.*
Character naturalis, eſſentialis, artificialis.
Claſſis Ordoque *Syſtematis præſtantiſſimi.*
Ordo naturalis *demonſtrandus.*

SPECIES. Nomen triviale.
Differentia ſpecifica *demonſtranda : certiſſima, breviſſima.*
Synonyma ex deſcriptione *ſ.* figura *ſelecta* ; vernacula.

CRITICA. Etymologia nominis *generici, ſpecifici.*
Inventor *cum* tempore.
Eruditio Hiſtorica, Critica, antiqua.

II. DESCRIPTIO.

RADIX *duratione* annua, biennis, perennis.
figura a. fibroſa, ramoſa, fuſiformis, præmorſa.
b. repens, articulata, dentata.
c. globoſa, tuberoſa, faſcicularis, palmata.
d. bulboſa granulata.

TRUNCUS *ſpecie* Caulis, Culmus, Scapus, Stipes.

du-

duratione herbaceus, ſuffruticoſus, fruticoſus, arboreus.
ſolidus, inanis, fiſtuloſus,
menſura a. linearis, unguicularis, pollicaris, palmaris, ſpithameus, dodrantalis, pedalis, orgyialis.
(proportio *ad folia reliquasque partes.*)
b. craſſities *ex ſimili notiſſimo.*
directione a. erectus, ſtrictus, rigidus, laxus, obliquus adſcendens, declinatus, incurvatus, nutans, diffuſus, procumbens, ſtoloniferus.
b. ſarmentoſus, radicans, repens.
c. geniculatus, flexuoſus, ſcandens. volubilis: *ſiniſtrorſum, dextrorſum.*
figura a. teres, ſemiteres, compreſſus, anceps, 3-10 angulatus, acutangulus, obtuſangulus.
b. 3 6 gonus, 3-5 queter.
veſtitu nudus, aphyllus, foliatus, vaginatus, ſqamoſus, imbricatus.
ſuperficie a. ſuberoſus, rimoſus, tunicatus,
b. lævis, ſtriatus, ſulcatus.
c. glaber, ſcaber, muricatus, tomentoſus, villoſus, hiſpidus, aculeatus, ſpinoſus, urens.
d. ſtipulatus, membranatus, bulbiferus.
compoſitione a. enodis, ſimpliciſſimus, ſimplex, integer.
b. articulatus, prolifer, dichotomus, brachiatus.
c. ſubramoſus, ramoſus, ramoſiſſimus.
d. virgatus, paniculatus, faſtigiatus.
e. patens, divaricatus.
RAMIS a. ſtructura Caulis, Frondis.
b. alternis, diſtichis, ſparſis. confertis, oppoſitis, verticillatis.
c. erectis, coarctatis, divergentibus, divaricatis, deflexis, reflexis, retroflexis, fulcratis.
d. altitud. caulis, longis, brevibus, patentibus.

FO-

FOLIA
determinatione *loco* radicalia, caulina, ramea,
axillaria, floralia.
numero unicum, duo, tria, pauca, plurima.
ſitu a. alterna, diſticha, bifaria,
faſciculata, bina, terna, quaterna, quina,
confluentia, approximata, remota.
b. oppoſita, decuſſata, ſtellata.
directione a. erecta, ſtricta, rigida, adpreſſa,
patentia, horizont. aſſurgentia, inflexa,
reclinata, recurvata, revoluta, dependentia.
b. obliqua, adverſa, verticalia, reſupinata.
c. ſubmerſa, natantia, radicantia.
inſertione a. petiolata, peltata.
b. ſeſſilia, adnata, connata, decurrentia, amplexicaulia, perfoliata, connata, vaginantia.
ſtructura *figura* a. ſubrotunda, orbiculata, ovata, ovalia.
b. oblonga, parabolica, cuneiformia, ſpatulata.
c. rotundata, lanceolata, ſubulata, linearia, aceroſa.
angulis integra, 3-5angularia, deltoidea, rhombea, trapeziformia.
ſinubus a. cordata, reniformia, lunata,
ſagittata, haſtata, panduriformia.
b. fiſſa, 2-5loba, 2-5fida, 3-5partita,
palmata, lyrata, pinnatifida, ſinuata,
laciniata, ſquarroſa.
margine a. integerrima, crenata, ſerrata, ciliata,
dentata, ſpinoſa, cartilaginea.
b. repanda, lacera, eroſa, dædalea.

apice

Ob loco *obverſe*, e. gr. obcordata, obovata, &c.
Sub loco *fere*, e. gr. ſubcordata, ſubovata, &c.
Coadunantur ſæpe figuræ ejusdem diviſionis, non vero diverſæ,
bene lanceolato-ovata, ovato-lanceolata &c.
male lanceolato-acuta, ovato-mucronata.

apice a. obtuſa, emarginata, retuſa, præmorſa, truncata.
b. acuta, acuminata, cuſpidata, mucronata, cirrhoſa.
ſuperficie a. pagina: ſuperiore, inferiore, nuda, glabra, nitida, lucida, colorata.
b. nervoſa: trinervia, &c. triplinervia, enervia, lineata, ſtriata, ſulcata.
c. venoſa, rugoſa, bullata, lacunoſa, avenia.
d. punctata, papilloſa, papuloſa, viſcida.
e. villoſa, toment. ſericea, lanata, barbata, piloſa, ſcabra, hiſpida, aculeata, ſtrigoſa.
Expanſione plana, canaliculata, concava, convexa, cucullata, plicata, undata, criſpa.
ſubſtantia a *membranacea*, ſcarioſa, gibba, teretia, depreſſa, compreſſa, carinata.
b. compacta, tubuloſa, pulpoſa, carnoſa.
c. triquetra, ancipitia, lingulata, enſiformia. ſubulata, acinaciformia, dolabriformia.
menſura breviſſima, longiſſima *reſpectu ad caulem articulosve.*
duratione decidua, caduca, perſiſtentia, perennia, ſempervirentia.

Compoſitione *Compoſita* articulata, conjugata.
Digitata: binata, ternata, quinata.
Pedata.
Pinnata: bijuga, trijuga, quadrijuga, &c. *cum* impari, abrupte, cirrhoſa.
Foliolis oppoſitis, alternis, interruptis, decurſivis.
Decompoſita bigemina, biternata, bipinnata,
Supradecompoſita tergemina, triternata, tripinnata.

FULCRA: Petiolus, Stipulæ, Cirrhus, Pubes, Arma, Bractea, Pedunculus.

PETIOLUS *figura* linearis, alatus, clavatus. membranaceus, teres, ſemiteres, triqueter, canaliculatus.
magnit. breviſſimus, brevis, mediocris, longus, longiſſimus.
inſert. inſertus, adnatus, decurrens, amplexicaulis, vaginans, appendiculatus.
direct. erectus, patens, aſſurgens, recurvatus.
ſuperf. glaber, aculeatus, nudus, articulatus, ſpineſcens.

STIPULÆ a. geminæ, ſolitariæ, nullæ.
b. laterales, extrafoliac. intrafoliac. oppoſitifoliæ.
c. caducæ, deciduæ, perſiſtentes, ſpineſcentes.
d. ſeſſiles, adnatæ, decurrentes, vaginantes.
e. ſubulatæ, lanceolatæ, ſagittatæ, lunatæ.
f. erectæ, patentes, reflexæ.
g. integerrimæ, ſerratæ, ciliatæ, dentatæ, fiſſæ.
h. breviſſimæ, mediocres, longæ.

CIRRHUS a. axillaris, foliaris, petiolaris, peduncularis.
b. ſimplex, trifidus, multifidus.
c. convolutus, revolutus.

PUBES a. pili, lana, barba, tomentum, ſtrigæ.
b. ſetæ, ſimplices, hamoſæ, ramoſæ, plumatæ, ſtellatæ.
c. hami, glochides.
d. Glandulæ, Utriculi.
foliaceæ, petiolares, pedunculares, ſtipulares.
e. viſcoſitas, glutinoſitas.

ARMA a. *Aculei* recti, incurvi, recurvi.
b. *Furcæ* bifidæ, trifidæ.
c. *Spinæ* terminales, axillares, calycinæ, foliares, ſimplices, diviſæ.
d. *Stimuli* pungentes, urentes.

BRACTEÆ a. coloratæ, caducæ, deciduæ, perſiſtentes.
b. una, duæ, plures.
c. *Coma.*
d. Foliorum *cætera addenda.*

PEDUNCULUS partialis (a-e), communis, Pedicellus.
a. *loco* radicalis, caulinus, rameus,
petiolaris, cirrhiferus,
terminalis, axillaris,
oppoſitifol. lateriflorus, interfoliaceus, ſuprafol.
b. *ſitu* alternus, ſparſus, oppoſitus, verticillatus.
c. *numero* ſolitarius, geminatus, umbellula *ſeſſilis.*
d. *directione* adpreſſus, erectus, patens, cernuus, reſupinatus, declinatus, nutans, flaccidus, adſcendens.
pendulus, ſtrictus, flexuoſus, retrofractus.
e. *menſura* brevis, breviſſimus, longus, longiſſimus.
f. *multiflorus*, uniflorus, biflorus, triflorus, &c. multiflorus.

g. *ſtru-*

g. *ſtructura* teres, triqueter, tetragonus, filiformis, attenuatus, clavatus, incraſſatus. nudus, ſquamoſus, foliatus, bracteatus, geniculatus, articulatus.

INFLORESCENTIA.

Flores terminales, laterales, ſparſi. ſeſſiles, pedunculati, unicus, ſolitarius, terni &c. copioſi, erecti, cernui, nutantes, verticales, horizontales.

a. VERTICILLUS a. ſeſſilis, pedunculatus.
b. nudus, involucratus, bracteatus.
c. confertus, diſtans.

b. CAPITULUM a. ſubrotundum, globoſum, dimidiat.
b. folioſum, nudum. Faſciculus.

c. SPICA a. ſimplex, compoſ. ſpicillis, glomerat.
b. ovata, ventricoſa, cylind. interrupta.
c. imbricata, articulata, ramoſa. linearis, ciliata, foliacea, comoſa.

d. CORYMBUS ſimplex, compoſitus.

e. THYRSUS nudus, foliatus.

f. RACEMUS a. ſimplex, compoſitus.
b. unilateralis, pedatus, conjugatus.
c. erectus, laxus, dependens.
d. nudus, foliatus.

g. PANICULA Trunci ſtructura.

FRUCTIFICATIO ex *numero*, *figura*, *proportione*, *ſitu*, partium.

Simplex. Compoſita ex Floſculis.

CALYX *Perianthium* fructificationis, floris, fructus.

Proprium a. monophyllum, polyphyllum.
b. 2-5fidum, 2 5partitum, integrum.
c. tubuloſum, patens, reflexum, inflatum.
d. abbreviatum, longum, *longitud. tubi.*
e. obtuſum, acutum, ſpinoſum, aculeatum.

Commune imbricatum, ſquarroſum, calyculatum.

Involucrum a. uniuerſale, partiale, proprium.
b. monophyllum, polyphyllum.

luma

Gluma a. uniflora, 2-multiflora.
b univalvis, bivalvis, multivalvis.
c. colorata, glabra, hiſpida.
Ariſta a. mutica, terminalis, dorſalis.
b. recta, tortilis, geniculata, recurvata.
Amentum ſquamoſum, nudum.
Spatha univalvis, bivalvis, dimidiata.
Calyptra recta, obliqua.
Volva approximata, remotiſſima.

COROLLA *Petali* a. Tubus ſ. Ungues, Limbus ſ. Laminæ.
b. monopetala, 2-6-polypetala.
c. regularis, irregularis, inæqualis.
d. globoſa, campanul. infundibuliform. rotata, hypocrateriformis.
ringens, perſonata: labio ſuperiore & inferiore.
cruciata, concava, patens.
Papilionacea: vexillo, alis, carina.
e. Compoſita: ligulata, tubuloſa, radiata,
f. Color.
Nectarium proprium, petalinum.

STAMINA *Filamenta* numero, figura, inſertione: æqualia, inæqualia, connata.
Antheræ diſtinctæ, connatæ: laterales. loculi, apertura.
Pollen figura.

PISTILLUM *Germen* ſuperum, inferum.
Stylus numero, proportione, diviſione, figura.
Stigma numero, figura.

PERICARPIUM *Capſula*: valvulæ, loculamenta, diſſepimenta. bicapſularis &c. bilocularis &c. tricocca.
Siliqua figura, compreſſa, toruloſa, articulata.
Diſſepimentum parallelum, transverſum.
Legumen figura, articulata, 1-2 locularis.
Folliculus univalvis, bivalvis, figura.
Drupa ſucculenta, ſicca.
Pomum figura, loculamenta.
Bacca monoſperma &c. nidulantia ſemina.
Strobilus figura totius, ſquamarum.

SEMEN numero, figura, loculis, ſuperficie, conſiſtentia. Hilum, Corculum.

Coro-

Corona: Pappus: ſtipitatus, capillaris, plumoſus, cauda, hamus, calyculus.
Nux unilocularis, bilocularis &c.
Arillus cartilagineus, ſucculentus.
RECEPTACULUM fructificationis, floris, fructus.
Commune a. nudum, punctatum, piloſum, paleaceum.
b. planum, convexum, conicum, ſubulatum.
Compoſitus flos.
Aggregatus flos.
Umbella a. ſimplex, compoſita ex *Univerſali Partialique*, prolifera.
b. concava, faſtigiata, convexa.
c. erecta, nutans.
Cyma nuda, bracteata.
Spadix a. uniflorus, multiflorus.
b. ſimplex, ramoſus.

III. HABITUS.

GEMMATIO *Bulbus* ſolidus, tunicatus, ſquamatus, caulinus.
origine petiolaris, ſtipularis, corticalis.
contento foliaris, floralis, communis.
VERNATIO conduplicata, convoluta, involuta, revoluta, imbricata, equitans, obvoluta, plicata, reclinata, inclinata, circinalis.
ÆSTIVATIO convoluta, imbricata, conduplicata, valvata, inæquivalvis.
SOMNUS connivens, involvens, circumſepiens, muniens, conduplicans, includens, divergens, dependens,
invertens, imbricans.
TORSIO a. conformis, difformis.
b. dextra, ſiniſtra, reciproca.
c. reſupinata, circinalis.
VARIATIO coloris, magnitudinis, pubeſcentiæ, ætatis.
Externa: plicata, faſciata.
latifolia, tenuifolia, criſpa.
mutica.
Interna: a. mutilata, grandiflora.
b. multiplicata, plena, prolifera.
c. vivipara, bulbigera.

SPONSALIA Mas, Femina, Androgyna, Hermaphrodita.
Generationis *myſteria.*
SEMINATIO *Seminis* cauda, ala, pappus,
hamuli, gluten, curvatio.
Pericarpii baccatio, inflatio, viſcoſitas, elaſticitas, *ſtructura.*
PLACENTATIO Dicotyledonis, Acotyledonis, Polycotyledonis.

IV. LOCUS.

CLIMA boreale, orientale, occidentale,
mediterraneum, auſtrale, indicum, alpinum.
SOLUM marinum, lacuſtre, maritimum, littorale,
paluſtre, inundatum, uliginoſum,
ceſpitoſum, alpinum,
nemoroſum, ſylvaticum, arvenſe,
pratenſe, campeſtre, montanum,
ruderale, cultum.
TERRA Humus, Argilla, Creta, Arena,
Paraſitica.

V. TEMPUS.

GERMINATIO dierum, menſium, annuum, bienne.
FRONDESCENTIA *Vernatio* præcox, æqualis, ſerotina.
Autumnatio. præcox, lenta, cunctanea.
CALENDARIUM 1. Germinat. Frondeſcentiæ, Floreſcentiæ.
2. Groſſificationis, Maturationis, Meſſis.
3. Exſolationis, Defoliationis, Congelationis.
4. Brumalis, Glacialis, Regelationis.
HOROLOGIUM a. Vigiliæ meteoricæ, tropicæ, æquinoctiales.
b. apertionis, recluſionis.
DURATIO *Plantæ* caducæ, ſenſiles, perpetuæ.
Flores ephemeri, tridui, menſtrui.
Fructus præcoces, ſerotini, annui.

VI.

VI. QUALITAS.

ODOR inodorus, fragrans, ambroſiacus, alliaceus,
aromaticus, viroſus, hircinus, teter.
SAPOR ſiccus, ſtipticus, amarus, ſalſus, acris,
aquoſus, pinguis, acidus, dulcis, viſcoſus.
COLOR a. hyalinus, albus, cinereus, niger,
luteus, ruber, cæruleus, viridis.
b. mutabilis, autumnalis.
CONSISTENTIA a. exſucca, carnoſa, ſuccoſa, glutinoſa.
b. aquoſa, viridis, alba, lutea, rubra.

VII. UTILITAS.

NATURALIS Oeconomia naturæ,
ſympathia l. antipathia.
Pan *mammalium phytiphagorum domeſticorum*,
Pandora *inſectorum*.
ARTIFICIALIS *Culinaris:* Radices, Olera, Fructus.
Officinalis a. ſimplicia, præparata.
b. pretium, locus.
Medica : Vires, Viſus.
Oeconomica inſtrumentalis.
paſtoralis
tinctoria
culturæ: cerealium, medicarum,
hortorum, arborum,
ſepium, pratorum.

T H E S E S.

I. Syſtema genuinum eſt, quod fructificationi (104.) ſuperſtructum eſt.

II. Facies (165.) occulte conſuli poteſt, ne genus artificiale levi de cauſſa fingatur, (Linn. F. B. aph. 168.).

III. Faciei plantarum adeo adhærere, ut rite aſſumpta fructificationis principia deponantur, eſt ſtultitiam ſapientiæ loco quærere (id. ib. aph. 209.)

IV. Hinc: Sexus conſideratio Botanico maxime eſt neceſſaria. (id. conclus. V. ex F. B.)

V. Conſtantia Naturæ in *minimis* vicit clamores inconcinnos multorum contra characteres a partibus *minutis* deſumptos, demonſtrant id hodierni Syſtematici.

VI. Nomenclaturæ reformatio etiam poſt Tournefortium adeo neceſſaria fuit, ut Botanice ad illam, qua hodie conſpicitur, perfectionem nunquam ſine ea evehi potuiſſet. Ergo *male* mala, & *inique* iniqua proclamatur (conf. crit. bot. Linn.)

VII. Syſtema genuinum (1.) quodvis bonum, & uſui eſt.

VIII. Optimum tamen illud, quod Exceptiones, nulli evitabiles, ſingulas loco, quem ex delinquente ſua indole poſcunt, indigitat; tum debitum locum, qui ratione characteris generici illi competit, aſſignat. v. c. *Lepidium ruderale* Linnæi Tournefortio propter florem apetalum inter apetalas numerandum, adjecta ſimul claſſe *Cruciatarum*, ad quam jure ſiliquæ referri debet. Sic inquirendi labor Tironi maximopere facilitatur; ſi in ſpeciem generis ſibi prorſus ignoti, quæ exceptionem admittit, incidat; tædium ipſi inde oriundum præcavetur; ut in ſuo progreſſu lætus pergat.

IX. Neceſſitatem Hiſtoriæ Naturalis catholicam ſocietatum academ. in Europa & ſtudium & Zelus, & quotidiana inventa ſatis probant.

X. Vis ſpecifica corticis peruviani in febribus &c. non dependet ab ejus qualitate adſtringente, docet id citiſſima illius actio, ſubſtitutorum adſtringentium aliorum inefficacia aut omnino noxa; vis in ſtrictis, laxisque corporibus eadem.

XI. Vis ſpecifica medicamentorum non dependet a qualitate ſenſibili, ſed a principio, quod hactenus ignoratur. Si qua tamen congenerum ſpecies virtute quadam ſpecifica celebris ſit, tunc & ex iis alia inquilina qualitatibus ſuis in quacunque ſui parte proxime accedens ſapienter in eundem ſcopum tentatur. *Polygala* noſtras *amara* (non vulgaris) exemplo eſt, foliis non radice potens (Cel. Jacquin Enumer. Stirp. auſtr. obſ. 60.)

XII. 🜍 hæmorrhoidibus cæcis alvo dura ſtipatis (Werlhof. obs. de febr. Sect. III. §. VI. b. p. 97.) multis aliis ſecundum artem fruſtra tentatis, jam per $\frac{5}{4}$ anni uſu continuo incomparabili, conſtantique ſolatio fuit. Nullus in doſi ſcrupulus, parvum cochleare coffee florum ſemel aut bis ſumptum de die ſuffecit. Probabile eſt, aliis æque ac mihi idem ſolamen promittere: poſteaquam Sydenhamus pillulas cum ſulphure, Pharmacopœa londinenſis trohiſcos acceptiſſimos e 🜍re, Pharmacopœa pauperum edinburg. electuarium hæmorrhoidale, belle concinnata exhibuere. Veritates materiæ medicæ obſervationibus confirmantur, quas cum 🜍re inſtituere conditio mea nondum permiſit in aliis.

IN-

INDEX

PLANTARUM OFFICINALIUM CUM FLORESCENTIA

PRO

TIRONIS, MANUDUCTORE CARENTIS, EXERCITIO.

Literæ majuſculæ nomen genericum,
minuſculæ — triviale,
curſivæ — officinale,
numerus claſſem ſyſtematis Linnæani notat.

APRILIS.

ANEMONE hepatica, *Hepat.* 13.
— — pulſatila. *Pulſ.*
ASARUM europæum. *Aſ.* 11.
CORNUS maſcula. *Cornus* (Vienn. Diendl.) 4.
GLECHOMA hederacea. *Hedera terreſtris.* 14.
LEONTODON taraxacum. *Tarax.* 19.
OXALIS acetoſella. *Acetoſell.* 10.
PARIS quadrifolia. *Paris.* 8.
POLYPODIUM vulgare. *Polyp.* 24
PRUNUS ceraſus. *Ceraſ.* 12.
— — domeſtica. *Prunus.*
PULMONARIA officinalis. *Pulm.* 5.
PYRUS communis. *Pyrus.* 12.
—— malus. *Malus.*
RANUNCULUS ficaria. *Fic.* 13.
RIBES rubrum. *Ribes* 5.
SYMPHYTUM officinale. *Symph.* 5.
TUSSILAGO farfara. *Tuſſil.* 19.
— — petaſites. *Petaſ.*
VINCA minor. *Vinca pervinca.* 5.
VIOLA odorata. *Viola.* 19.

MAJUS.

ÆSCULUS hippocaſtanum. *Hippocaſt.* 7.
AJUGA reptans. *Bugula*, *Conſolida media.* 14.
AQUILEGIA vulgaris. *Aquil.* 13.
ARISTOLOCHIA clematis. *Clematitis* (Vienn. Wolfskraut) 20.
ASARUM. (april.)
ASPERULA odorata. *Matriſylva.* 4.
BERBERIS vulgaris. *Berb.* 6.
BORRAGO officinalis. *Borr.* 5.
BRYONIA alba. *Bryonia* 21.
CARUM carvi. *Carvi.* 5.
CONVALLARIA majalis. *Lilium convallium.* 6.
CORNUS. (april.)
ERYSIMUM alliaria. *Alliar.* 15.
EUPHORBIA eſula. *Eſula.* 11.
FRAGARIA veſca. *Fragar.* 12.
GERANIUM robertianum. *Ger. rob.* 16.
GLECHOMA. (april.)
GNAPHALIUM dioicum. *Gn.* 19.
HIERACIUM auricula. *Auricula muris*, *Piloſella.* 19.
IRIS germanica. *Iris florentina.* 3.
—— pſeudacorus. *Iris noſtras*, *Iris paluſtris lutea*, *acorus paluſtris.*

La

Lamium album & purpureum. *Lam.alb. & purp.* (Weiſſe und rothe todte Neſſeln.) 14.
Leontodon tar. (april.)
Lithospermum officinale. *Milium Solis, Lithoſp.* 5.
Matricaria chamomilla. *Chamomilla.* 19.
Menyanthes trifoliata. *Trifolium fibrinum.* 5.
Ophioglossum vulgatum. *Ophiogl.* (Natterzünglein) 24.
Orchis bifolia. *Satyrium.* 20.
Paris (Einbeer, Wolfsbeer) (april.)
Pedicularis paluſtris. *Ped.* 14.
Polygala vulgaris (non amara) *Polyg. noſtras.* 17.
Potentilla anſerina. *Anſerin.* 12.
Prunus. (april.)
—— ſpinoſa. *Acacia noſtras.* 12.
Pulmonaria. (april.)
Quercus robur. *Quercus.* 21.
Ranunculus. (april.)
Ribes —
Rosa canina. *Roſa cynosbatos.* 12.
Rosmarinus officinalis. *Roſm.* 2.
Rubus fruticoſus. *Rubus nigra.* 12.
Rumex acetoſa. *Acetoſa.* 6.
Sambucus nigra. *Samb.* 5.
Sanicula europæa. *Sanic.* 5.
Scandix cerefolium. *Chærefolium, chærophyllum.* 5.
Symphytum. (april.)
Vaccinium myrtillus. *Myrtillus.* 8.
Vinca. (april.)

IUNIUS.

Æsculus. (april.)
Ajuga. (maj.)
Alchemilla vulgaris. *Alch.* 4.
Allium ſativum. *Allium* 6.
—— cepa. *Cepa* 6.
Aquilegia. (maj.)
Asparagus officinalis. *Aſpar.* 6
Asperula. (maj.)
Atropa belladona. *Bellad.* 5.
Berberis. (maj.)
Borrago. ——
Bryonia. ——
Carum. ——
Cheiranthus cheiri. *Cheiri.* 15.
Chrysanthemum leucanthemum. *Bellis major.* 19.
Cochlearia armoracia. *Raphanus ruſticanus, Armoracia.* 15.
Conium maculatum. *Cicuta Cl. Stoerk.* 5.
Coriandrum ſativum. *Cor.* 5.
Daucus carota. *Daucus* 5.
Dictamnus albus. *Dict.alb. Fraxinella* 10.
Euphorbia (maj.)
Fragaria ——
Geranium ——
Geum urbanum. *Caryophyllat.* 12
Glechoma. (april.)
Hypericum perforatum. *Hyperic.* 18.
Imperatoria oſtruthium. *Imp.* 5.
Iris. (maj.)
Lamium. ——
Leontodon. (april.)
Lithospermum. (maj.)
Matricaria. ——
Nymphæa alba. *Nymph.* 13.
Orchis. (maj.)

Papaver rhæas. *Rhæas, papaver erraticum.* 13.
Physalis alkekengi. *Alkek.* 5.
Polygala. (maj.)
Polygonum fagopyrum. *Fagop.* 8.
—— biſtorta. *Biſt.*
Potentilla anſerina. (maj.)
—— reptans. *Pentaphyllum* 12.
Rosa. (maj.)
Salvia officinalis. *Salv. hortens.* 2.
—— ſylveſtris *Salv. ſylv.*
Sedum album. *Sed. alb.* 10.
—— acre. *Sed flavum.*
Sinapis arvenſis. *Sinapi.* 15.
Solanum dulcamara. *Dulcam.* 5.
Spiræa filipendula. *Filip.* 12.
Symphytum. (april.)
Tilia europæa. *Tilia.* 13.
Valeriana officinalis. *Valer.* 3.
Vitis vinifera. *Vitis.* 5.

JULIUS.

Achillea millefolium. *Millef.* 19.
Aconitum napellus. *Aconit.* 13. (in hortis)
Allium. (jun.)
Arctium lappa. *Bardana.* 19.
Artemisia abſinthium. *Abſinth.* 19.
—— pontica. *Abſinth. pont.*
—— vulgaris. *Artemiſia.*
Athalanta meum. *Meum.* 5.
Betonica officinalis *Beton.* 14.
Cannabis ſativa. *Cann.* 22.
Carlina acaulis. *Carlina, Cardopatia.* 19.
Chenopodium vulvaria. *Vulvaria, atriplex fœtida.* 5.
Clematis vitalba. *Clematis.* 13.
Cochlearia. (jun.)
Conium. ——
Coriandr. ——
Daucus. ——
Euphorbia. (maj.)
Euphrasia officinalis. 14
Fragaria. (maj.)
Geranium. ——
Gratiola officinalis. *Grat.* 2.
Heracleum ſpondylium. *Branca Urſina.* 5.
Hieracium. (maj.)
Humulus lupulus. *Lup.* 22.
Inula helenium. *Enula* 19. (in hortis.)
Lamium. (maj.)
Lithospermum. ——
Matricaria. ——
Nymphæa. (jun.)
Origanum vulgare. *Orig.* 14.
Polypodium filix mas. *F. m* 24.
—— filix femina. *F. F.* 24.
Potentilla anſerina. (maj.)
—— reptans. (jun.)
Sanguisorba officinalis. *Sang.* 4.
Scabiosa ſucciſa. *Scabioſa.* 4.
Sedum. (jun.)
Sempervivum tectorum. *Semperviv. Sedum majus.* 11.
Tanacetum vulgare. *Tan.* 19.
Teucrium ſcordium. *Scord.* 14.
—— chamædrys. *Chamædr.* 14
Tilia (jun.)
Valeriana ——
Verbena officinalis. *Verb.* 2.
Xanthium ſtrumarium. *Xanthium, Bardana minor.* 21.

AUGUSTUS.

Achillea. (jul.)
Aconitum ———
Arctium ———
Artemisia ———
Betonica ———
Carlina ———
Chenopodium ———
Clematis ———
Erica vulgaris *Er.*(heyden) 8.
Euphorbia (maj.)
Euphrasia. (jul.)
Gratiola ———
Humulus ———
Inula ———
Leontodon. (april.)
Matricaria (maj.)
Potentilla anſerina: (maj.)
Sanguisorba (jul.)
Scabiosa ———
Sedum telephium. *Teleph.* 10.
Solidago virgaurea. *Virga aurea.* 19.
Tanacetum (jul.)

SEPTEMBER.

Gratiola (jul.)
Leontodon (april.)
Verbena (jul.)

DECEMBER.

Helleborus niger. *Hell. n.* 13.

Secundum anni Tempora.

V E R.

Bellis perennis. *Bellis.* 19.
Borrago officinalis. *Borr.* 5.
Bryonia alba. *Bry.* 21.
Primula veris. *Paralyſis.* 5.
Thlaspi burſa paſtoris. *Burſa paſtoris.* 15.

Æ S T A S.

Agrimonia eupatoria. *Agr.* 11.
Althæa officinalis. *Alth.* 16.
Anagallis arvenſis. *Anagallis mas & femina, ſeu phœnicio & cæruleo flore.* 5.
Anchusa officin. *Bugloſſum.* 5.
Avena ſativa. *Avena.* 3.
Ballota nigra. *Marrubium nigrum.* 14.
Bellis. (ver.)
Datura ſtramonium. *Stram.* 5.
Delphinium conſolida. *Conſolida, Calcatripa.* 13.
Dianthus caryophyllus. *Tunicæ flos, caryophyllus.* 10.
Digitalis purpurea. *Dig.* 14.
Eryngium campeſtre. *Eryng.* 5.
Erysimum officinale. *Eryſ.* 15.
Euphorbia lathyris. *Cataputia minor.* 11.
Fumaria officinalis. *Fum.* 17.
Galium verum. *Galium luteum.* 4.
Hordeum diſtichum. *Hord.* 3.
Hyoscyamus niger. *Hyoſc.* 5.
Ervum lens. *Lens.* 17.
Leonurus cardiaca. *Card.* 14.
Linum catharticum. *L. Cath.* 5.
Lysimachia nummularia. *Nummularia.* 5.
Lythrum ſalicaria. *Salicaria Lyſimachia.* 11.
Malva alcea. *Alcea.* 16.
——— rotundifolia. *Malva ſylveſtris folio ſubrotundo caule repente.* (C. B. Pin. 314.)
——— ſylveſtris. *Malva ſylveſtris recta.* (Cordi hiſt. 114.)

Mercurialis annua. *Merc.* 22.
Nepeta cataria. *Nepeta*, *Mentha cataria.* 14.
Ononis ſpinoſa. *On.* 17.
Parietaria officinalis. *Par.* 23.
Phaseolus vulgaris. *Phaſ.* 17.
Pisum ſativum. *Piſum.* 14.
Polygala amara. *Polyg.am.* 17.
Polygonum perſicaria. *Perſ.* 8.
—— aviculare. *Centumnodia.*
Prunella vulgaris. *Pr.* 14.
Salvia ſylveſtris. *Salv. ſylv.* 2.
Saponaria officinalis. *Sap.* 10.
Scrophularia nodoſa. *Scroph.* 14.
—— aquatica. *Scroph. aq.*
Secale cereale, *Secale.* 3.
Solanum nigrum. *Sol.* 5.
Teucrium chamæpithys. *Cham.* 14.
Thlaspi (ver.)
Tormentilla erecta. *Torm.* 12.
Triticum hybernum. *Trit.* 3.
—— repens. *Radix graminis.*
Urtica dioica. *Urt. major.* 21.
—— urens. *Urt. minor.*
Verbascum thapſus. *Verb.* 5.
Veronica beccabunga. *Becc.* 2.
—— officinalis. *Veron.*
Vicia faba. *Faba.* 17.
—— ſativa. *Vicia.*

AUTUMNUS.

Colchicum autumnale. *Colch.* 6.
Cyclamen europæum. *Cycl.* 5.
Mercurialis. (æſt.)
Hedera helix. *Hedera arborea.* 5.

CONTENTA

NUMERUS NUMERUM NOTAT.

A.

Abbreviatum perianth. 109.
Abortiens flos vid. *maſculus.*
Abruptum pinnatum fol. 59.
Acaulis herba, cui caulis deeſt & flos immediate radici inſidet.
Aceroſum fol. 40.
Acinaciforme fol. 56.
Acotyledones 174.
Acris ſapor 184.
Aculeatus caulis 19. fol. 52. perianthium 110. petiolus 67.
Aculeus 84.
Acuminatum fol. 47.
Acute crenatum fol. 44.
Acutum fol. 47. perianth. 110.
Adnatum fol. 37. petiolus 65. ſtipulæ 71.
Adſcendens pedunculus 91. truncus 11.
Adverſum fol. 34.
Æqualis caulis 21. filamentum 130. ſtylus ad ſtamina 136.
Æquinoctiales ſolares flores, & vigiliæ 181.
Æſtivatio 168.
Aggregatus flos 158; Knautii, vid. *compoſitus flos.*
Agreſte ſolum 176.
Alæ corollæ papilionaceæ 123. ſeminum 173.
Alatus caulis 20. petiolus 63. ſiliqua (marginata aliis), ſi margine tenui latiuſculo aucta ſit.
Albus color 125.
Algæ 192.
Alliaceus odor 183.
Alpinum ſolum 176.
Alterna filamenta calyci 129 folia 31. pedunculi 89. rami 25.
Alterne ſ. } *pinnatum* fol. 59.
Alternatim }
Altitudo loci 175.
Ambroſiacus odor 183.
Amentum 116.
Amplexicaule fol. 37. petiol. 65.
Anceps caulis 14. fol. 56.
Androgyna planta 172.
Angioſpermia planta 149.
Angulatus caulis 14. ſtigma 138. ſtylus 135.
Annua radix 2.
Anomalus flos Tournef., vid. *irregularis.*
Anthera 131.
Apertura antheræ 131.
Apetalus flos, cui corolla deeſt.
Apex Raj., Tournef. Rivin; vid. *anthera.*
Aphyllus caulis 16.
Appendiculatus petiol. 65.
Appreſſum fol. 33. pedunc. 91.
Approximata fol. 31. volva 119.
Aqueus color *hyal.* 125.
Arboreus truncus 9.
Arena 177.
Argilla 177.
Arillus 149.
Ariſta 115. ſeminis 154.
Ariſtatus pappus 153.
Arma 84.
Aromaticus odor 183.
Arrectum fol. 33.
Articulate pinnatum fol. 59.
Articulata ariſta 115. caulis 22. fol. 59. legumen 142. pe-

pedun-

pedun. 93. petiolus 67. ſiliqua 140. ſpica 99.
Articulus 22.
Arvenſe ſolum 176.
Aſſurgens fol. 33. petiol. 66.
Ater color 125.
Attenuatus pedunculus 93.
Auctus calyx, vid. *calyculatus.*
Avenium fol. 50.
Aura ſeminalis 132.
Auritum fol. vid. *haſtatum.*
Autumnatio frondeſcentiæ 179.
Axillæ 29.
Axillaris cirrhus 76. fol. 29. pedunc. 88. ſpina 85.

B.

Bacca 146.
Barba 79. corollæ Rivini eſt labium inferius corollæ *ringentis.*
Barbatus flos Rivin. vid. *ringens.* fol. 52. ſtigma 138.
Barometrum altimetrum 175.
Bifaria fol. 31.
Bifidus cirrhus 77. corolla 121. fol. 43. furcæ 84. perianthium 107. ſtylus 136.
Biflora gluma 114.
Bigeminatum ſ. } fol. 60.
Bigeminum }
Bijugum fol. 59.
Bilabiata coroll. vid. *ringens.*
Bilobum fol. 43.
Bilocularis anthera 131. bacca 146. legumen 142. pericarp. 139. ſemen 151.
Binatum fol. 59.
Bini flores 94. fol. 31.
Bipartita corolla 121. fol. 43. perianth. 107.
Bipinnatum fol. 60.
Biternatum fol. 60.
Bivalvis folliculus 143. gluma 114. ſpatha 117.
Brachiatus caulis 22.
Bractea 87.
Bracteata cyma 163. pedunc. 93. verticillus 95.
Breves rami 27.
Breviſſimæ ſtipulæ 75. ſtylus 136.
Bulbifer caulis 20.
Bulboſa radix 6.
Bulbus 166.
Bullatum fol. 50.

C.

Caducæ bracteæ 87. fol. 58. ſtipulæ 70.
Cæruleopurpureus color *purpur.* 125.
Cæruleus color 125.
Cæſtus color *virid.* 125.
Calcar corollæ eſt ejusdem baſis productio coniformis (nectarifera).
Calendarium. 180.
Calix Tournef. eſt perianthium Linn.
Calloſum ſemen 152.
Calycinæ ſpinæ 85.
Calyculatus calyx ſ. perianth. 111.
Calyculus ſeminis 154.
Calyptra muſci 118. ſeminis vid. *arillus.*
Calyx 105. Calycem abire in fructum Tournef. 134.
Campanulata corolla 123.
Campeſtræ ſolum 176.
Canaliculatum fol. 53. petiol. 63. ſtigma 138.
Capillare filamentum 128. pappus 153. ſtylus 135.

Capitatum ſtigma 138. flos Raj. vid. *compoſitus* flos.
Capitulum 96.
Capſula 139. ſtaminis Malpigh. vid. *anthera*.
Carina, papilionaceæ corollæ 123.
Carinatum fol. 54.
Carnoſum fol. 55.
Cartilagineum fol. 44.
Catulus Tournef. vid. *amentum*.
Cauda ſeminis 154.
Caulescens planta, quæ caule inſtruitur.
Caulinus bulbus 166. pedunc. 88.
Caulis 8.
Cernuus flos 94. pedunc. 91. umbella 162.
Ceſpitoſum folum 176.
Cichoraceus flos vaillant, vid. *ligulatus*.
Ciliatum fol. 44. ſpica 99. ſtipulæ 74.
Cinereus color 125.
Circinalis vernatio fol. 167.
Circumſepiens ſomnus 169.
Cirrhifer pedunc. 88.
Cirrhoſum fol 47.
— *pinnatum* fol. 59.
Cirrhus 76.
Claſſes ſyſtematis Linn, 188.
Claſſis (pag. 9.)
Clavatus pedunc. 93. petiol. 63. ſtylus 135.
Clima 175.
Coarctata panicula 103. pedunc. 91. rami 26.
Coccineus color 125.
Color 125. mutatio unius in alterum 125.
Colorata bractea 87. fol. 48. gluma 114.
Columella capſulæ 139.
Coma 87.
Communis gemma 166. pedunc. 88. periauthium 111. receptac. 155.
Comoſa ſpica 99.
Compactum fol. 55.
Completus flos vaill. eſt flos corolla & calyce inſtructus.
Compoſita corolla 124. corymbus 100. flos 158. fol. 59. fructificatio 104. racemus 102. ſpica 97. umbella 160.
Compreſſus caulis 14. fol. 54.
Concava corolla 123. glandulæ 82. fol. 53. ſtigma 138. umbella 161.
Conceptaculum fig. 153. pericarpium univalve, latere longitudinaliter dehiſcens. a ſeminibus *a*. diſtinctum. commode refertur modo ad *Folliculum*.
Conduplicata vernatio folior. 167.
Conferti rami 25. verticilli 95.
Confluentia folia 31.
Conformis torſio 170.
Conglobatus flos Ponted. vid. *compoſitus flos*.
Conglomerati flores fiunt, cum petiolus ramoſus flores ferat absque ordine arcte congeſtos & compactos; adeoque oppoſiti *Paniculæ diffuſæ*.
Conicum receptac. 157.
Conjugatum fol. 59. racemus 102.
Connata anthera 131. filamenta 130. fol. 37.
Connivens ſomnus 169.
Conſiſtentia 186.
Contortum legumen 142.
Contrarium diſſepimentum ſiliquæ 141.

Con-

Convexum fol. 53. receptac. 157. umbella 161.
Convoluta vernatio folior. 167. *cirrhus* 78.
Conus. vid. *Strobilus.*
Copioſi flores 94.
Corculum ſeminis 148.
Cordatum fol. 42. ſtigma 138.
Corolla 120.
Corona ſeminis 153.
Coroniforme ſtigma 138.
Corticalis gemma 166.
Corymbus 100.
Cotyledon 149.
Craſſities 10. ſtyli 136
Crenatum fol. — *obtuſe*—*acute*—*duplicate* 44.
Creta 177.
Criſpum fol. 53. planta 171.
Croceus color. *lut.* 125.
Cruciata corolla 123.
Cruciformis cor. 123. ſtigma 138.
Cucullatum fol. 53.
Culmus 8.
Cultum ſolum 176.
Cuneiforme filamentum 128. fol. 39.
Cuſpidatum fol. 47.
Cyaneus color *cærul.* 125.
Cyathiformis corolla, vid. *infundibuliformis.*
Cylindrica ſpica 98. ſtylus 135.
Cyma 163.

D.

Dædaleum fol. 45.
Decandria claſſis 188.
Decaphyllus calyx ſ. perianth. 106.
Decidua bractea 87. fol. 58. ſtipulæ 70.
Declinatus caulis 11.
Decompoſitum fol. 60.
Decumbens caulis 11.
Decurrens fol. 37. petiol. 65. ſtipulæ 71.
Decurſive pinnatum fol. 59.
Decuſſata fol. 32.
Deflexi rami. 26.
Dehiſcentia antheræ 131.
Deltoideum fol. 41.
Demerſum fol. 35.
Dentatum fol. 44. radix 4. ſtipulæ 74.
Dependens fol. 33. racemus 102. ſomnus 169.
Depreſſum fol. 54. oblique ſtigma 138.
Dextra torſio 170.
Dextrorſum volubilis 13.
Diadelphia claſſis 188.
Diandria 127. claſſis 188.
Dianthera 127.
Dichotomus caulis 22. ſtylus 136.
Dicocca capſula 139.
Dicotyledon 149.
Didymus 132.
Didynamia claſſis 188.
Differt fructificatio 104.
Difformis flos Jung. Knaut., vid *irregularis.*
Diffuſus caulis 11. *panicula* 103.
Digitatum fol. 59.
Dignoſcitur Fructificatio 104.
Digynia 135.
Dimidiatum capitulum 96. ſpatha 117.
Diœcia claſſis 188.
Dipetala coroll. 121.
Diphyllus calyx ſeu perianth. 106.
Diſcus in flore compoſito eſt pars media calycis limbo limitata corollulis minoribus plerumque regularibus conſtans.
Diſpermum 150.

Diſ-

Diſſectum fol. vid. *laciniatum.*
Diſſepimentum capſulæ 139. ſiliquæ 141.
valvis {contrarium / parallelum} Tour. 141.
Diſperma bacca 146
Diſtans verticillus 95.
Diſtemonis 127.
Diſticha fol. 31. rami 25.
Diſtincta anthera 131.
Divaricatus caulis 23. ram. 26.
Divergentes rami 26. ſomnus 169.
Diviſæ ſpinæ 85.
Dodecandria claſſis 188.
Dodecaphyllus calyx ſ. perianth. 106.
Dodrantalis menſura 10.
Dolabriforme fol. 56.
Dorſalis ariſta 115.
Drupa 144.
Duplicate {*crenatum* / *ſerratum*} fol. 44.
Duplicato {*pinnatum* / *ternatum*} fol. 60.

E.

Echinatum 151. pollen 132.
Ellipticum fol. 38.
Emarginatum filament. 128. fol. 46. ſtigma, 138.
Endecaphyllus calyx ſ. perianth. 106.
Enerve fol. 49.
Enneandria claſſis 188.
Eodis caulis 21.
Enſiforme fol. 56.
Epicarpius flos ſ. calyx 134.
Equitans vernatio.
Erectus caulis 11. flos 94. fol. 33. pedunc. 91. petiol. 66. racem. 102. rami 26. ſtipulæ 73. umbella. 162.
Eroſum fol. 45.
Externa variatio 171.
Extrafoliaceæ ſtipulæ 69.

F.

Facies externa. 165.
Farctum folium, quod totum ſubſtantia repletum.
Faſciata planta 171.
Faſcicularis radix 5.
Faſciculata folia 31.
Faſciculus 96.
Faſtigiatus caulis 23. umbella 161.
Faux corollæ 123.
Femina planta / *Femineus* flos } 172.
Fere 34.
Ferrugineus color *lut.* 125.
Fibroſa radix 3.
Ficus ſtructura 188.
Filamentum 127.
Filices 190.
Filiformis pedunc. 93. ſtigma 138.
Fimetorum ſolum 176.
Fiſſa corolla 121. fol. 43. calyx ſ. perianth. 107. ſtipulæ 74.
Fiſtuloſus truncus 9.
Flaccidus pedunc. 91. racem. 102.
Flammeus color *lut.* 125.
Flavus color 125.
Flexuoſus caulis 13. pedunc. 91.
Floralis gemma 166. fol. 29.
Florendi modus veterum 94.
Floris perianthium 105. receptaculum 155.
Flores ſolares 181.
Floſculoſa coroll. 124.
Floſculus eſt Flos partialis floris aggregati, compoſiti, umbellati, cymoſi.
Fluviale ſolum 176.
Folia 28.

Fo-

Foliaceæ glandulæ 82. ſpica 99. ſtigma 138.
Foliaris cirrhus 76. gemma 166. ſpina 85.
Foliatus caulis 16. pedunc. 93. racem. 102. Thyrſus 101.
Folioſum capitulum 96.
Folliculus 143.
Fontanum folium 176.
Foſſæ & ſtagna fundo limoſo & aqua quieta repleta ſunt.
Fragrans odor 183.
Frondeſcentia 179.
Frondoſus prolifer flos 171.
Frons 24.
Fructificatio 104. ejus perianthium 105. receptaculum 155.
Fructus perianthium 105.
Fruteſcens) *Fruticoſus*) truncus 9.
Fulcra 62.
Fulcrati rami 26.
Fulvus color 125.
Fungi 193.
Furcæ 84.
Fuſcus color 125.
Fuſiformis radix 3.

G.

Galea corollæ Rivin. eſt labium ſuperius corollæ *ringentis*.
Geminæ ſtipulæ 68.
Geminatus pedunc. 90.
Gemma) Gemmatio) 166.
Generationis myſteria 172.
Geniculata ariſta 115. caulis 13. pedunc. 93.
Genus (pag. 10.)
Germinatio 178.
Gilbum fol. 54.
Gilvus color 125.
Glaber caulis 19. fol. 48. gluma 114. petiol. 67.
Glandulæ 82.
Glaucinus color 125.
Globoſum capitulum 96. coroll. 123. radix 5. ſtigma 138.
Glochides 81.
Glomerata ſpica 97.
Gluma 113.
Glutinoſitas 83.
Grandiflora planta 171.
Granulata radix 6.
Groſſificatio 180.
Gymnodiſpermum 150.
Gymnoſpermia planta 149.
Gynandria claſſis 188.

H.

Habitus 165.
Halitus elaſticus pollinis 132.
Hami 81. ſeminis 154.
Hamoſæ ſetæ 80.
Haſtatum fol. 42.
Heptandria claſſis 188.
Heptaphyllus calyx ſ. perianthium 106.
Herbaceus truncus 9.
Hermaphrodita planta, & flos 172.
Hexagonus caulis 15.
Hexandria claſſis 188.
Hexaphyllus calyx ſ. perianthium 106.
Hexapoda menſura 10.
Hilum 149.
Hircinus odor 183.
Hirſutum filamentum 128.
Hiſpidus caulis 19. fol. 52. gluma 114.
Horizontale fol. 33. flores 94.
Horologium 181.
Humus 177.
Hyalinus color 125.

Hy-

Hypocarpius flos ſ. calyx 134.
Hypocrateriformis coroll. 123.

I.

Ianthinus color *purpur.* 125.
Icoſandria claſſis 188.
Imbricans ſomnus 169.
Imbricatus calyx ſ. perianth. 111. folia 31. ſpica 99. truncus 16. vernatio 167.
Imparipinnatum fol. 59.
Imperfectus flos Riv. Knaut. Ponted., vid *apetalus.*
Inæqualis coroll. 122. filamentum 130.
Inæquivalvis æſtivatio 168.
Inanis truncus 9.
Incanus color *ciner.* 125.
Incarnatus color 125.
Inciſum fol. ſ. diſſectum, vid. *laciniatum.*
Inclinata vernatio 167.
Includens ſomnus 169.
Incompletus flos Vaillant., eſt *apetalus* aut *nudus.*
Incraſſati pedunc. 93.
Incumbens anthera 131.
Incurvatus caulis 11.
Incurvus aculeus 84. fol. 33. hamus ſeminis 154.
Inferus calyx ſ. flos 134. germen 134.
Inflatum legumen 142. perianth. 108.
Inflexus caulis 11. fol. 33. rami 26.
Infloreſcentia 94.
Infundibuliformis coroll. 123.
Inſertus petiol. 65.
Integer caulis 21. fol. 41. perianth. 107.
Integerrimum fol. 44. ſtipulæ 74.
Interfoliacei pedunc. 88.
Interna variatio 171.
Interrupta ſpica 98.
Interrupte pinnatum f. 59.
Interſio habitus vid. *Torſio.*
Intrafoliaceæ ſtipulæ 69.
Invertens ſomnus 169.
Involucratus verticill. 95.
Involucrum 112.
Involvens ſomnus 169.
Involuta vernatio 167.
Inundatum ſolum 176.
Irregularis coroll. 122. filamentum 130.
Julus Tournef., vid. *amentum.*

L.

Labia coroll. 123.
Labiatus flos, vid. *ringens coroll.*
Lacerum fol. 45.
Laciniæ coroll. 120. filamenti 127. ſtigmatis 137.
Laciniatum fol. 43.
Lacteus color *alb.* 125.
Lacunoſum fol. 50.
Lacuſtre ſolum 176.
Lævis caulis 18.
Lamina corollæ 120.
Lana 79.
Lanatum fol. 52.
Lanceolatum fol. 40. ſtipulæ 72.
Lateralis anthera 31. flores 94. ſtipulæ 69.
Laterifolii pedunc. 88.
Latifolia planta 171.
Latitudo climatis 175.
Laxus caulis 11. racem. 102.
Legumen 142.
Ligulata coroll. ſ. flos 124.
Limbus coroll. 120.
Linea menſura 10.
Lineare fol. 40. petiol. 63. ſpica 99.
Lineatum fol. 49.
Linguiforme fol. 56.

Lingulatus flos Ponted., vid. *ligulatus* fol. 56.
Littorale ſolum 176.
Lividus color *ciner* 125.
Lobatum fol. 43.
Loculamentum capſulæ 139.
Longa filamenta 130. perianth. 109. rami 27. ſtipulæ 75. ſtylus 136.
Longitudo climatis 175.
Lucidum fol. 48.
Lunatum fol. 42. ſtipulæ 72.
Luridus color *niger* 125.
Lyratum fol. 43.

M.

Magnitudo, vid. *menſur.*
Marceſcens flos contabeſcit, nec decidit.
Margines agrorum vid. *verſuræ.*
Marinum } *Maritimum* } ſolum 176.
Mas planta } *Maſculus* flos } 172.
Mediocres ſtipulæ 75.
Membranaceum fol. 54. petiol. 63.
Membranatus caulis 20.
Menſura magnitudinis, craſſitiei 10 fol. 57. pedunc. 92. petiol. 64. ramor. 27.
Meteorici ſolares flores, & *vigiliæ* 181.
Methodus, vid. *ſyſtema.*
Modus florendi veterum 94.
Monadelphia claſſis 188.
Monandria 127 claſſis 188.
Monanthera 127.
Monocotyledon 149.
Monœcia claſſis 188.
Monogynia 135.
Monopetala corolla 121.
Monophyllus calyx ſ. perianth. 106. involucrum 112.
Monoſpermum 150. bacca 146.
Monoſtachyus caulis 97
Monoſtemonis 127.
Montanum cum collibus ſolum 176.
Mucronatum fol. 47.
Multangularis caulis 15.
Multicapſularis capſula 139.
Multifidus cirrhus 77. fol. 43. perianth. 107.
Multiflora gluma 114. ſpadix 164.
Multilocularis capſula 139.
Multipartita coroll. 121. fol. 43. perianth. 107.
Multiplicata planta 171.
Multivalvis gluma 114.
Muricatus caulis 19.
Murrhinus color *alb.* 125.
Muſci 191.
Mutica gluma 115. planta 171.
Mutilata planta 171.
Myrrhinus color *alb.* 125.

N.

Natans fol. 35.
Naturalis utilitas vegetabilium 187.
Nectarium 126.
Nemoroſum ſolum 176.
Nervoſum fol. 49.
Nidulantia ſemina 146.
Niger color 125.
Nitidum fol. 48.
Niveus color *alb.* 125.
Nucamentum Tournef., vid. *amentum.*
Nucleus 154.
Nudum amentum 116. capitulum 96. caulis 16. cyma 163. fol. 48. pedunc. 93. petiol. 67. racem. 102. receptac. 156. ſemen 149. Thyrſus 101. verticill. 95.

Nu.

Numerus fol. 30.
Nux 154.

O.

Obliqua calyptra 118. caulis 11. fol. 34.
Oblongum fol 39.
Ob {*cordatum* / *ovatum*} fol. 34.
Obſolete lobatum &c. fol. 43.
Obtuſum fol. 46. perianth. 110.
Obtuſe crenatum fol. 44.
Obverſe {cordatum / ovatum} / *Obverſum* } fol. 34.
Obvoluta vernatio 167.
Octandria claſſis 188.
Octona fol. 32. rami 25.
Octophyllus calyx ſ. perianth. 106.
Odor 183.
Oeconomia naturæ, artis 187.
Oppoſita filamenta calyci 129. fol. 32. pedunc. 89 rami 25.
Oppoſite pinnatum fol. 59.
Oppoſitifolii pedunculi 88.
Oppoſitifoliaceæ ſtipulæ 69.
Orbiculatum fol. 38. ſtigma 138.
Ordo (pag. 9.)
Orgya menſura 10.
Oſſeum ſemen 152.
Ovale fol. 38.
Ovatum fol. 38. ſpica 98. ſtigma 138.

P.

Paginæ folii 48.
Palatum corollæ 123.
Palea 156.
Paleaceus pappus 153. receptac. 156. flos Raj., vid. *maſculus.*
Palmaris menſura 10.
Palmatum fol. 43. radix 5.
Paluſtre ſolum 176.
Panduræforme fol 42.
Panicula 103.
Paniculatus caulis 23.
Papilionacea coroll. 123.
Papilloſum / *Papuluſum* } fol. 51.
Pappus 153.
Parabolicum fol. 39.
Parallelum diſſepimentum ſiliquæ Tournef. 141.
Paraſitica planta 177.
Partes fructificationis 104. corollæ, petali 120.
Partiale involucrum 112. pedunc. 88 umbella 160.
Partita coroll. 121. fol. 43. perianth. 107.
Paſcua Pratis affinia, iis ſolum ſteriliora, ſicciora & magis ſabuloſa exiſtunt.
Patens caulis 23. corol 123. fol. 33. pedunculus tum ratione ſui ortus, tum reſpectu ſociorum 91. perianth. 108. petiol. 66. rami 27. ſtipulæ 73.
Patentiſſima corolla 123.
Pedalis menſura 10.
Pedatum fol. 59. racemus 102.
Pedicellus 88.
Peduncularis cirrhus 76. glandulæ 82.
Pedunculati flores 94. verticilli 95.
Pedunculus 88.
Peltichenum eſt fructificatio plana, margini folii plerumque adglutinata.
Peltatum fol. 36. ſtigma 138.
Pendulus pedunc. 91. racem. 102.
Pentagonus caulis 15.
Pentandria claſſis 188.
Pentaphyilus calyx ſ. perianth. 106.

Perennis radix 2.
Perfectus flos Raj. Rivin. Kramer, Ponted., vid. *Petalodes.*
Perfoliatum fol. 37.
Perianthium 105.
Pericarpium 139.
Perſiſtens bractea 87. ſtipula 70.
Perſonata coroll. 123.
Petalinum nectarium 126.
Petalodes flos, qui petalum (120.) fert.
Petalum 120.
Petiolaris cirrhus 76. gemma 166. glandula 82. pedunc. 88.
Petiolatum fol. 36.
Petiolus 62.
Philyra convoluta pollinis 132.
Phœniceus color *purpur.* 125.
Piceus color *niger* 125.
Pileus fungorum eſt orbiculus plus minus horizontaliter expanſus, ſubtus fructificationes gerens.
Piloſum fol. 52. receptac. 156.
Pili 79.
Pinnatifidum fol. 43.
Pinnatum fol. varie 59.
Pinguis ſapor 184.
Piſtillum 133. abire in fructum Tournef. 134.
Placenta Boerh., vid. *receptac.*
Placentatio 174.
Planipetala corollula, vid. *ligulata.*
Planum filamentum 128. fol. 53. receptac. 157. umbella 161.
Plena variatio 171.
Plicatum fol. 53. planta 171. vernatio 167.
Plumatæ ſetæ 80.
Plumbeus color *ciner.* 125.
Plumoſus pappus 153.
Plumula 148.
Pollen 132.
Pollicaris menſura 10.
Polyadelphia } claſſis 188.
Polyandria } claſſis 188.
Polycotyledon 149.
Polygamia claſſis 188.
Polygonus caulis 15.
Polygynia 135.
Polypetala coroll. 121.
Polyphyllus calyx ſ. perianth. 106. involucrum 112.
Polyſperma bacca 146.
Polyſpermum 150.
Polyſtachyus caulis 97.
Pomum 145.
Porcellaneus color *alb.* 125.
Praſinus color *virid.* 125.
Pratenſe ſolum 176.
Præmorſum fol. 46. radix 3.
Procumbens caulis 11.
Prolifer caulis 22. variatio 171. umbella 160.
Propago eſt ſemen *Muſci* decorticatum.
Proportio 10.
Proprium nectarium 126. perianthium 106. 112. receptac. 155.
Prunus, vid. *drupa.*
Pubes 79.
Pubeſcens folium, quod quadam pubis ſpecie notatum eſt. ſtigma 138.
Pullus color *niger* 125.
Pulpoſum fol. 55.
Punctatum fol. 51. receptac. 156.
Pungentes ſtimuli 36.
Puniceus color *ruber* 125.
Purpureus color. 125.

Q.

Quadrangularis caulis 15. fol. 41.

Qua-

Quadrifidus calyx ſ. perianth. 107. ſtylus 136.
Quadrijugum fol. 59.
Quadrilobum fol. 43.
Quadripartitum fol. 43.
Quadriqueter caulis 15.
Qualitates 183.
Quaterna } fol. 31. 32. rami 25.
Quina }
Quinatum fol. 59.
Quinquangularis caulis 15. fol. 41.
Quinquefida coroll. 121. fol. 43. perianth. 107. ſtylus 136.
Quinquelobum fol. 43.
Quinquepartita cyma 163. fol. 43
Quinquiqueter caulis 15.

R.

Racemus 102.
Radiata coroll. 124. umbell. 161
Radicale fol. 29. pedunc. 88.
Radicans caulis 12.
Radicatum ſ. *radicans* fol. 35.
Radius floris compoſiti conſtat corollulis difformibus in medio poſitas ambientibus.
Radix 1.
Rameus pedunc. 88.
Rami 24.
Ramoſiſſimus caulis 23.
Ramoſus caulis 23. cyma 163. radix 3. ſetæ 80. ſpadix 164. ſpica 99.
Receptaculum 155.
Reciproca torſio 170.
Reclinata fol. 33. vernatio. 167.
Recta ariſta 115. calyptra 118.
Rectiſſima fol. 33.
Recurvata ariſta 115. aculeus 84. fol. 33. petiol. 66.
Recutita bacca 146.
Reflexum filament. 128. fol. 33. perianth. 108. rami 26. ſtipulæ 73.
Refractus ſ. *retrofractus* follic. 143.
Regularis coroll. 122.
Remotum fol. 31. volva 119.
Reniforme fol. 42.
Repandum fol. 45.
Repens caulis 12. radix 4.
Reſupinatum fol. 34. torſio 170.
Retroflexi rami 26.
Retrofractus ſ. *refractus* pedunc. 91.
Retuſum fol. 46.
Revolutus cirrhus 78. fol. 33. vernatio 167.
Rhombeum fol. 51.
Rictus corollæ 123.
Rigida fol. 33.
Rimoſus caulis 17.
Ringens coroll. 123.
Riparum ſolum 176.
Roſtellum 148.
Rotata coroll. 123.
Rotundatum fol. 40.
Ruber color 125.
Ruderale ſolum 176.
Rugoſum fol. 50.
Rupeſtre ſolum 176.

S.

Sagittatum fol. 42. ſtip. 72.
Salſus ſapor 184.
Sanguineus color *ruber* 125.
Sarmentoſus caulis 12.
Scaber caulis 19.
Scabrum fol. 52.
Scala barometri altimetri 175.
Scapus 8.
Scarioſum fol. 54.
Scutellum lichenis eſt fructificatio orbiculata concava, margine undique elevato.
Secundi flores 94. ramus. 102.

Sedes floris Raj., vid. *receptac.*
Semen 148. nidulans baccæ 146.
Semiamplexicaule fol. 37.
Semifloſculoſa coroll. Tournef. 124.
Semifloſculus Tournef., vid. *ligulatus* flos.
Seminale fol. 29.
Seminatio naturæ 173.
Semiteres caulis 14. petiol. 63.
Sena fol. 29. rami 25.
Septeni rami 25.
Sericeum fol. 52.
Serratum fol. 44. ſtip. 74.
Seſſilis flos 94. fol. 37. pappus 153. ſtip. 71. verticill. 95.
Setæ 80.
Setoſum receptac. 156.
Sexangularis caulis 15.
Sicca drupa 144. ſapor 184.
Silicula 140.
Siliqua 140.
Simplex cauda ſem. 154. caulis 21. cirrhus 77. corymbus 100. flos 155. fructificatio 104. racemus 102. ſetæ 80. ſpadix 164. ſpica 97. ſpina 85. umbella 160.
Simpliciſſimus caulis 21.
Siniſtra torſio 170.
Siniſtrorſum volubilis 13.
Sinuatum fol. 43.
Solares flores 181.
Solidus bulbus 166. caulis 9.
Solitarius flos 94. pedunc. 90. ſtipulæ 68.
Solum plantarum 176.
Somnus 169. 181.
Spadix 164.
Sparſi flores 94. pedunc. 89. rami 25.
Spatha 117.
Spathulatum fol. 39.
Species (pag. 10.)
Spica 97.
Spicilla ſ. ſpicula 97.
Spina 85.
Spineſcens petiol. 67. ſtip. 70.
Spinoſus caulis 19. fol. 44. perianth. 110.
Spirale filament. 128.
Spithama menſura 10.
Sponſalia 172.
Squamatum amentum 116. bulbus 166. caulis 16. pedunc. 93.
Squarroſus calyx ſ. perianth. 111. fol. 43.
Stagna, vid. foſſæ.
Stamen 127.
Stamineus flos Raj., vid. apetalus.
Stellata fol. 32. ſetæ 80. flos Moriſ. vid. *radiatus.*
Sterilis flos Tournef., vid. *maſculus.*
Stigma 137.
Stimuli 86.
Stipes 8.
Stipitatus pappus 153.
Stipticus ſapor 184.
Stipula 68.
Stipularis gemma 166. glandulæ 82.
Stipulatus caulis 20.
Stoloniferus caulis 11.
Striatus caulis 18. fol. 49. ſtigma 138.
Strictus caulis 11. fol. 33. pedunc. 91.
Sriga 79.
Strigoſum fol. 52.
Strobilus 147.
Stylus 135.
Subamplexicaule fol. 37.
Subaxillare fol. 29.
Subcæruleus color *cærul.* 125.
Subcordatum fol. 34.

Sub-

Subdiviſus caulis 17.
Suberoſus caulis 17.
Submerſum fol. 35.
Subovatum fol. 34.
Subramoſus caulis 23.
Subrotundum fol. 38. capitulum 96.
Subulatum filament. 128. fol. 40. 56. ſtipulæ 72. ſtylus 135.
Succulenta drupa 144.
Suffruticoſus truncus 9.
Sulcatus caulis 18. fol. 49.
Sulphureus color *lut.* 125.
Superus calyx ſ. flos, germen 134.
Supradecompoſitum fol. 61.
Suprafoliaceus pedunc. 88.
Sylvaticum ſolum 176.
Syngeneſia claſſis 188.
Syſtema (pag. 9.)

T.

Tectum ſemen 149.
Tenuifolia planta 171.
Tenuis ſtylus 136.
Teres caulis 14. fol. 54. pedunc. 93. petiol 63.
Tergeminum fol. 61.
Terminalis ariſta 115. flos 94. pedunc. 88. ſpina 85.
Terni flores 94. fol. 31. 32. rami 25.
Ternatum fol. 59.
Terra 177.
Teſſellata fol., quæ maculis teſſellatis picta ſunt.
Teſtaceus color *lut.* 125.
Teter odor 183.
Tetraëdra ſiliqua 140.
Tetradynamia claſſis 188.
Tetragonus caulis 15.
Tetrandria claſſis 188.
Tetrapetala coroll. 121.
Tetraphyllus calyx ſ. perianth. 106.
Thalamus Vaillant. vid. recept.
Thalaſſinus color *virid.* 125.
Thyrſus 101.
Tomentoſus caulis 19. fol. 52.
Tomentum 79.
Toroſus vid. *Toruloſ.*
Torſio 170.
Tortilis ariſta 115.
Toruloſa ſiliqua 140.
Transverſum diſſepimentum ſiliquæ 141.
Trapeziforme fol. 41.
Triandria claſſis 188.
Triangularis caulis 15. fol. 41.
Tricapſulare pericarp. 139.
Tricocca capſula 139.
Trifidus cirrhus 77. cyma 163. fol. 43. furcæ 84. perianth. ſ. calyx 107. ſtylus 136.
Triglochis 81. hamus ſem. 154.
Trigonus caulis 15.
Trijugum fol. 59.
Trilobum fol. 43. ſtigma 138.
Trilocularis bacca 146. peri. carp. 139.
Trinerve fol. 49.
Tripartita cyma 163. fol. 43. perianth. 107.
Tripetala coroll. 121.
Triphyllus calyx ſ.perianth.106.
Tripinnatum } fol 61.
— *cum impari* } fol 61.
Triplicato { *bigeminum* / *pinnatum* / *ternatum* } fol 61.
Triplinerve fol. 49.
Triqueter caulis 15. fol. 56. pedunc. 93. petiol. 63.
Triſperma bacca 146.
Triternatum fol. 61.
Tropici ſolares flores & vigil. 181.

Trun-

Truncatum fol. 46. ſtigma 138.
Truncus 7.
Tuba Vaillant., vid. *ſtylus.*
Tuberoſa radix 5.
Tubuloſa coroll. 124. fol. 55. perianth. 108.
Tubus coroll. 120.
Tunicatus bulbus 166. caulis 17.
Turbinatum pomum 145.
Turgidum legumen 142.
Tyrianthinus color *purpur.* 125.

V.

Vaginans fol. 37. petiol. 65. ſtip. 71.
Valva glumæ 113.
Valvata æſtivatio 168.
Valvula capſulæ 139.
Variatio 171.
Varietas (pag. 10.).
Venoſum fol. 50.
Ventricoſa ſpica 98.
Vernatio 167. frondeſcentiæ 179.
Verſatilis anthera. 131.
Verſurarum ſolum 176.
Verticales flores 94. fol. 34.
Verticaliter cordat. ovat. fol. 34.
Verticillata fol. 32. pedunc. 89. rami 25.
Verticillus 95.
Vexillum papilionaceæ coroll. 123.
Vigiliæ 181.
Villoſus caulis 19. fol. 52. receptac. 156.
Villus 79.
Violaceus color 125.
Virgatus caulis 23.
Viridis color 125.
Viroſus odor 183.
Viſcidum fol 51.
Viſcoſitas 83.
Viſcoſus ſapor 184.
Vitreus color *hyal.*. 125.
Vivipara planta 171.
Volva 119.
Volubilis caulis 13.

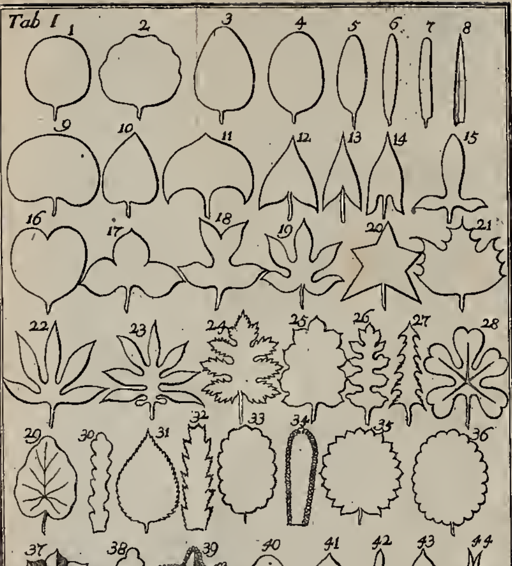
U.

Uliginoſum ſolum 176.
Umbella 160. ſeſſilis 90.
Umbellatus flos 160.
Umbellula 160.
Umbilicatum fol., vid. *peltatum.*
Umbilicus fructus eſt fovea relicta, ubi antea floris ſuperi receptaculum fuit, calyce exarido plerumque cincta: e. g. *Pyrus.*
Umbo Moriſ., vid. *diſcus.*
Uncinatum ſtigma 138.
Undatum ſ.
Undulatum fol. 53.
Unguis corollæ 120.
Unguicularis menſura 10.
Unicus flos 94. ſpica 97.
Uniflora gluma 114. ſpadix 164.
Unilabiata, coroll, vid. *ringens.*
Unilaterales flores 94. racem. 102.
Unilocularis anthera 131. bacca 146. legumen 142. ſemen 151.
Univerſale involucrum 112. umbella 160.
Urceolatum, vid. *ventricoſ.*
Urens caulis 19. ſtimuli 86.
Utriculi 82.

X.

Xerampelinus color 125.

Errata			Corrig.
pag.	lin.		
13.	28.	margiæ	margine
16.	29.	*falciculata* — —	*faſciculata*
21.	16.	inæqualitate —	pube piloſa (79), ſetoſa (80)
29.	32.	*teres* (15.) — —	*teres* (14)
32.	3ultima	Tornef.	Tournef.
40.	37.	*Lythrum*, — —	*Lythrum.*
41.	33.	*tetragona* — —	*tetraëdra*
44.	2.	*oſſeum*, — — —	*oſſeum* :
54.	10.	*gracialis* — — —	*glacialis*
			Del.
26.	5ultima	, —	—
34.	30.	— : —	—
			Add.
32.	ultima	ante &c. —	*endeca* — 11. *dodeca* — 12.
36.	29.	poſt piſtillum —	*Geniſta*, *Lens*, *Lupinus*, *Ononis*, *Piſum*.

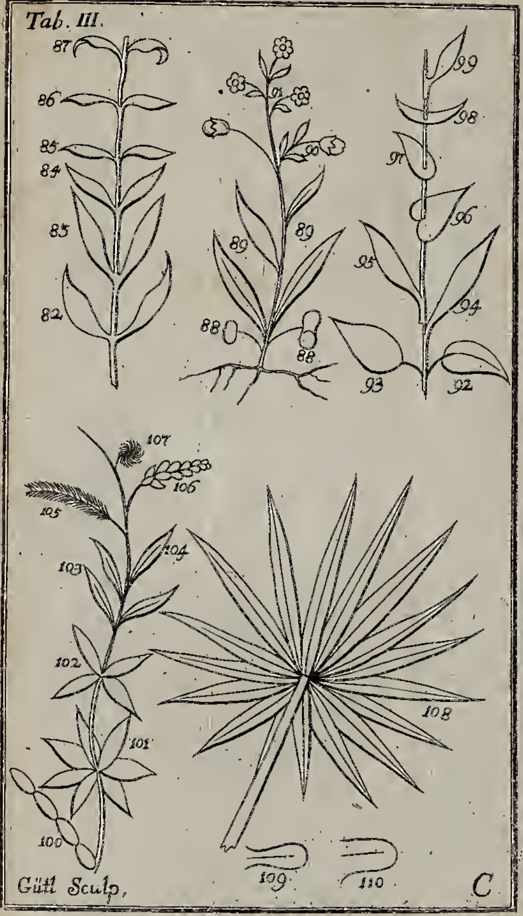

Tab I
Güll Sculp.
A

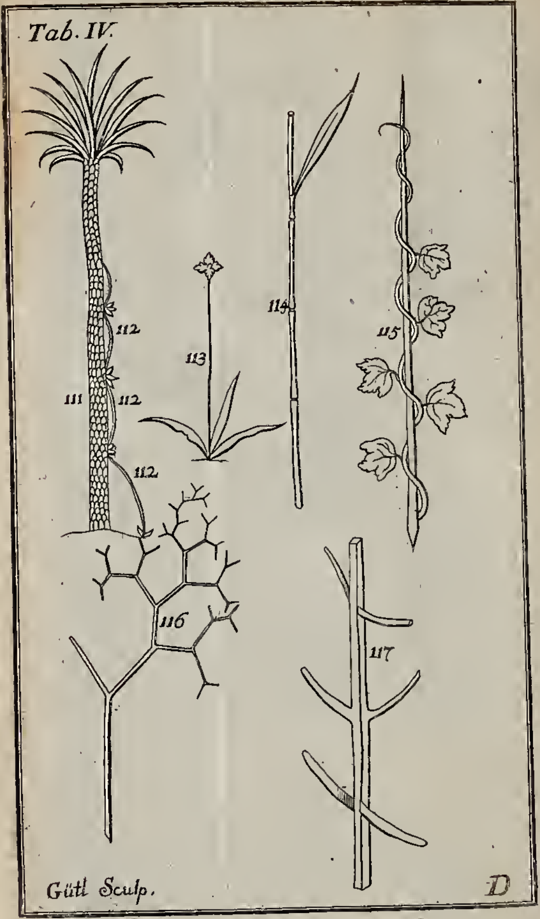
Tab. II.

Gütl Sculp.

B

Tab. III.
87
86
85
84
83
82
88
88
89
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
Gütl Sculp,
C

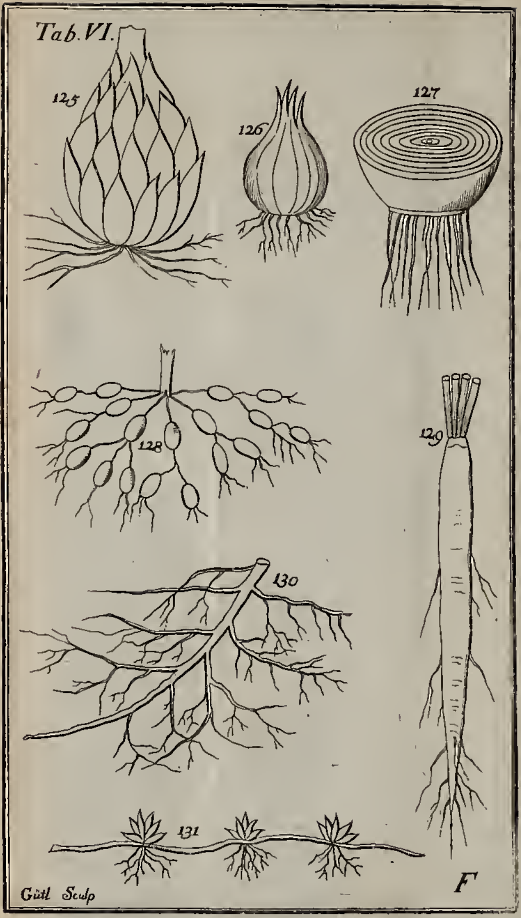

Tab. IV.
111
112
112
112
113
114
115
116
117
Gütl Sculp.
D

Tab. V.

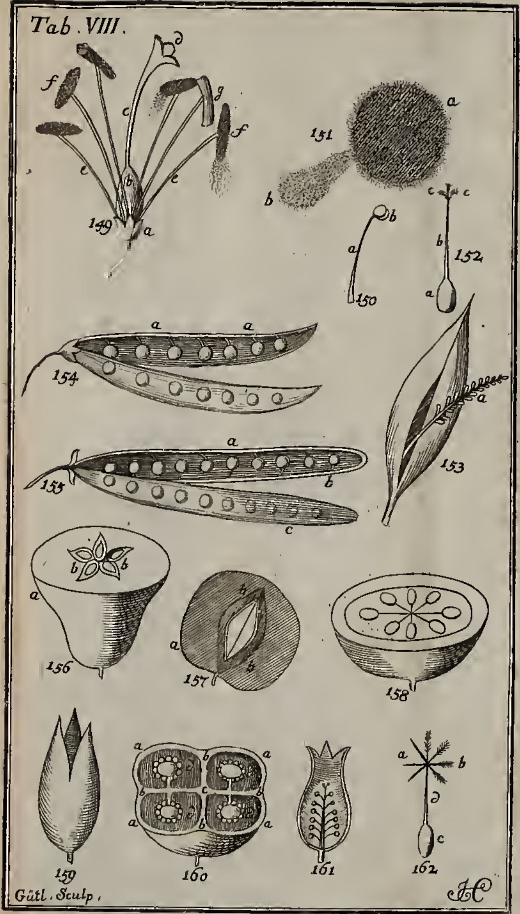

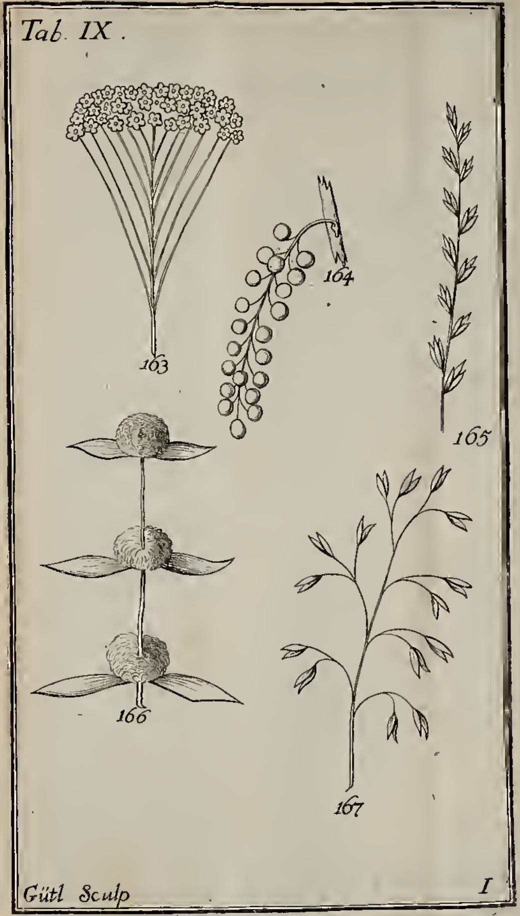
Gül Sculp.

E

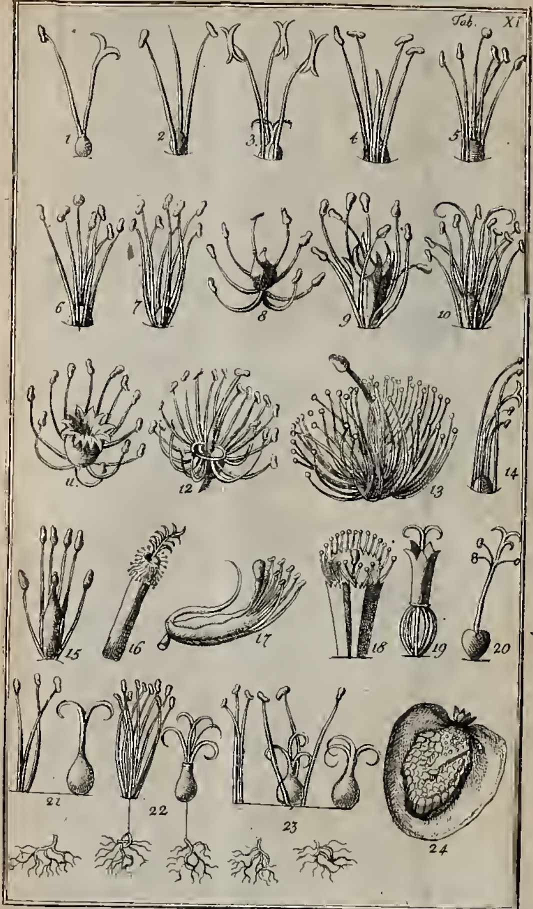

Tab. VI.
125
126
127
128
129
130
131
Gütl Sculp
F

Tab. VII.
Gütl Sculp.
G

Tab. VIII.
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
Gütl. Sculp.

Tab. IX.
163
164
165
166
167
Gütl Sculp
I

Tab. X
1
2
3
4
5
6
7
8.
9
10
11
12
13
14.
3
2
1
P.
A.
S.

Tab. XI
1
2
3.
4
5
6
7
8
9
10
11.
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24

12355